

ใบรับรองวิทยานิพนธ์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

.....
ปัญชีมหาบัณฑิต

.....
ปริญญา

.....
ปัญชี

.....
สาขา

.....
ปัญชี

.....
ภาควิชา

เรื่อง คุณภาพการเปิดเผยข้อมูลตามหลักเกณฑ์ใหม่เกี่ยวกับการกรรมการอิสระและคณะกรรมการ
ตรวจสอบของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่ม SET100

Disclosure Quality of New Regulation on Independent Director and Audit Committee
Of the Listed Companies in the Stock Exchange of Thailand in SET 100 Index

นามผู้วิจัย นางสาวอังคณาพร สงดวง

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(.....
รองศาสตราจารย์อุษณา ภัทรมนตรี, M.B.A.)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

(.....
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ขวัญสกุล เต็งอำนวย, Ph.D.)

หัวหน้าภาควิชา

(.....
รองศาสตราจารย์ศศิวิมล มีอำพล, D.B.A.)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์รับรองแล้ว

.....
(.....
รองศาสตราจารย์กัญญา ชีระกุล, D.Agr.)

.....
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ เดือน พ.ศ.

สืบสิงห์ มทววิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

คุณภาพการเปิดเผยข้อมูลตามหลักเกณฑ์ใหม่เกี่ยวกับกรรมการอิสระและคณะกรรมการตรวจสอบ
ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่ม SET100

Disclosure Quality of New Regulation on Independent Director and Audit Committee of
the Listed Companies in the Stock Exchange of Thailand in SET100 Index

โดย

นางสาวอังคณาพร สงดวง

เสนอ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาบัตร

พ.ศ. 2554

อังคณาพร สงดวง 2554: คุณภาพการเปิดเผยข้อมูลตามหลักเกณฑ์ใหม่เกี่ยวกับกรรมการอิสระและ
คณะกรรมการตรวจสอบของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่ม SET100
ปริญญานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชาบัญชี ภาควิชาบัญชี อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก:
รองศาสตราจารย์อุษณา ภักขมณตรี, M.B.A. 135 หน้า

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) คุณภาพของการเปิดเผยข้อมูลตามหลักเกณฑ์ใหม่
เกี่ยวกับกรรมการอิสระและคณะกรรมการตรวจสอบ และ 2) ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพการเปิดเผยข้อมูล
กับขนาดบริษัทและประเภทอุตสาหกรรม โดยคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลประยุกต์จากกรอบแนวคิดของ Beretta
and Bozzolan ซึ่งพิจารณาทั้งจากปริมาณการเปิดเผยข้อมูลและความสมบูรณ์ของเนื้อหา วิธีการศึกษาใช้ข้อมูล
ทุติยภูมิโดยรวบรวมจากรายงานประจำปีและแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) ประจำปี 2550 และ
ปี 2552 ของบริษัทจดทะเบียนในกลุ่ม SET100 ซึ่งเป็นข้อมูลช่วงก่อนและหลังการบังคับใช้หลักเกณฑ์ใหม่
และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาและการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ

ผลการศึกษาในปี 2552 พบว่า บริษัทจดทะเบียนมีคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลเท่ากับ 0.58 คะแนน ซึ่ง
อยู่ในระดับน้อย โดยพบว่าบริษัทจดทะเบียนร้อยละ 47.96 ยังคงมีปริมาณการเปิดเผยข้อมูลต่ำกว่าค่าประมาณ
การ ด้านความสมบูรณ์ของเนื้อหาเมื่อปรับเป็นค่ามาตรฐาน พบว่า มีคะแนนเฉลี่ยเพียงร้อยละ 0.61 เมื่อเทียบกับ
ข้อมูลที่ควรเปิดเผยตามหลักเกณฑ์ใหม่ นอกจากนี้ยังพบว่า คณะกรรมการตรวจสอบที่มีปริญญามหาบัณฑิตมี
จำนวนเฉลี่ยไม่ถึง 1 คน ด้านผลการทดสอบความสัมพันธ์ พบว่า ในปี 2550 คุณภาพการเปิดเผยข้อมูลไม่มี
ความสัมพันธ์กับขนาดบริษัทแต่มีความสัมพันธ์กับประเภทอุตสาหกรรมที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดย
กลุ่มธุรกิจการเงินและกลุ่มทรัพยากร เป็นกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มอื่นๆ
ส่วนในปี 2552 พบว่า ความสมบูรณ์ของเนื้อหาที่พิจารณาจากดัชนีการเปิดเผยข้อมูล มีความสัมพันธ์เชิงบวก
กับขนาดของบริษัทที่พิจารณาจากสินทรัพย์รวมที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 แต่ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่าง
คุณภาพการเปิดเผยข้อมูลและดัชนีการเปิดเผยข้อมูลกับประเภทอุตสาหกรรม

ข้อเสนอแนะจากผลการศึกษาครั้งนี้ บริษัทจดทะเบียนควรให้ความสนใจในการเปิดเผยข้อมูลให้มี
คุณภาพมากขึ้น ทั้งในด้านปริมาณการเปิดเผยข้อมูลและด้านความสมบูรณ์ของเนื้อหาให้สอดคล้องกับ
หลักเกณฑ์ใหม่ อีกทั้งควรเพิ่มจำนวนคณะกรรมการตรวจสอบที่มีปริญญามหาบัณฑิต เนื่องจากเป็นคุณสมบัติด้าน
ความรู้พื้นฐานในการสอบทานงบการเงิน

Angkanaporn Songduang 2011: Disclosure Quality of New Regulation on Independent Director and Audit Committee of the Listed Companies in the Stock Exchange of Thailand in SET 100 Index. Master of Accountancy, Major Field: Accounting, Department of Accounting. Thesis Advisor: Associate Professor Usana Patramontree, M.B.A. 135 pages.

The objectives of this study were to determine 1) the disclosure quality of new regulation on independent director and audit committee. 2) the relationship between the disclosure quality with company size and industry types. The disclosure quality was applied from Beretta and Bozzalan's framework; of which both the quantity of disclosure and the richness of content. Secondary data was collected from the annual report and SEC form 56-1 for year 2007 and 2009 of the listed companies in the SET 100 index. The data from before and after the new regulation was gathered and analyzed by descriptive statistics and multiple regression analysis.

The results in 2009 showed that, the listed companies have an average score for the disclosure quality at 0.58 and it was still at the low level. The 47.96% of the listed companies have the observed disclosure lower than the estimated. The average score of richness of content was at 0.61 compared to the new regulation content. Moreover the average of audit committee with the accounting degrees was less than 1 person. The results of relationship study in 2007 showed that, the disclosure quality was not related to the company size but to the industry types at a significance level of 0.05. The highest disclosure quality level groups were the financial and the resource industry groups. The results in 2009 showed that, the richness of content considered the disclosure index was positively related to the company size which was evaluated by a proxy of total assets at a significance level of 0.05. However, there was not relationship between the disclosure quality and the disclosure index with industry types.

It is suggested for the listed companies to pay more attention to improving the disclosure quality in accordance with the new regulation. Moreover the listed companies should have more audit committee with the accounting degrees, which was the basic knowledge for review the financial report.

Student's signature

Thesis Advisor's signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาอย่างสูงยิ่งของ รองศาสตราจารย์อุษณา ภัทรมนตรี อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ขวัญสกุล เต็งอำนวย อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม รองศาสตราจารย์ ดร.ธารินี พงศ์สุพัฒน์ ประธานการสอบ และ รองศาสตราจารย์กาญจนา ศรีพงษ์ ผู้แทนบัณฑิตวิทยาลัยที่กรุณาให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษา ตลอดจนให้ความช่วยเหลือแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ เพื่อให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ความสำเร็จของวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ขอมอบให้กับ คุณพ่อ คุณแม่ น้องๆ ที่คอยส่งเสริม และสนับสนุนทางการเรียนมาโดยตลอด และเป็นกำลังใจที่สำคัญยิ่งจนสำเร็จการศึกษา และขอขอบคุณ พี่ๆ ณาการกรอุไทยสาขาหนองจอก พี่สมนึก ผ่องใส และพี่ๆ เพื่อนๆ ที่ศึกษาด้วยกัน รวมทั้งเจ้าหน้าที่โครงการปริญญาโทบัญชี (ภาคพิเศษ) ที่ได้คอยช่วยเหลือและเป็นกำลังใจโดยตลอด

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชา ความรู้ ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน รวมถึงผู้เขียนตำรา เอกสารบทความต่างๆ ที่ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าและนำมาอ้างอิงในการศึกษาครั้งนี้

คุณค่าของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบให้แด่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ คณาจารย์และผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่ให้การสนับสนุนช่วยเหลือตลอดมา

อังคณาพร สงดวง
มีนาคม 2554

สารบัญ

หน้า

สารบัญตาราง	(3)
สารบัญภาพ	(9)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
ขอบเขตของการวิจัย	4
นิยามศัพท์	4
บทที่ 2 การตรวจเอกสาร	5
แนวคิดและทฤษฎี	5
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	32
กรอบแนวคิดการวิจัย	44
สมมติฐานการวิจัย	46
บทที่ 3 วิธีการวิจัย	48
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	48
วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล	51
บทที่ 4 ผลการวิจัยและข้อวิจารณ์	56
ผลการวิจัย	56
ข้อวิจารณ์	95
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	99
สรุปผลการวิจัย	99
ข้อเสนอแนะ	101
เอกสารและสิ่งอ้างอิง	103

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
2.1	สรุปประเด็นที่แก้ไขในเรื่องจำนวนและคุณสมบัติของกรรมการอิสระ	10
2.2	การเปรียบเทียบคุณสมบัติของกรรมการอิสระของไทยกับหน่วยงานต่างประเทศ	14
2.3	ความหมายของ ความเข้าใจงบการเงินพื้นฐาน และ ความหมายของ ความรู้ความชำนาญทางบัญชีและการเงินของตลาดหลักทรัพย์สหรัฐอเมริกา	18
2.4	ข้อกำหนดของหน่วยงานต่างๆ ด้านความรู้ความชำนาญทางบัญชีและการเงิน	18
2.5	สรุปประเด็นที่แก้ไขเรื่องจำนวนและคุณสมบัติของกรรมการตรวจสอบ	20
2.6	สรุปประเด็นที่ปรับปรุงในเรื่องขอบเขตหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจสอบ	22
2.7	การเปรียบเทียบหลักเกณฑ์เรื่องคณะกรรมการตรวจสอบของไทยกับต่างประเทศ	23
2.8	สรุปผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกรรมการอิสระและคณะกรรมการตรวจสอบ	34
2.9	สรุปผลงานวิจัยด้านการเปิดเผยข้อมูล	40
3.1	จำนวนบริษัทที่นำมาเป็นประชากร (กลุ่ม SET100 ช่วง 1 ก.ค. 2551 – 31 ธ.ค. 2551)	49

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
3.2	จำนวนบริษัทที่นำมาเป็นประชากร (กลุ่ม SET100 ช่วง 1 ก.ค. 2552 – 31 ธ.ค. 2552)	49
4.1	ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของปริมาณ บรรทัดที่เปิดเผยเรื่องกรรมการอิสระและคณะกรรมการตรวจสอบใน แต่ละกลุ่มอุตสาหกรรม (ปี 2550)	58
4.2	ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ ร้อยละของ ค่าเฉลี่ยที่เพิ่มขึ้นจาก ปี 2550 ของปริมาณบรรทัดที่เปิดเผยเรื่องกรรมการอิสระ และคณะกรรมการตรวจสอบในแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรม	57
4.3	ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระหว่าง ปริมาณบรรทัดของการเปิดเผยข้อมูลจริงและค่าประมาณการ (ปี 2550)	59
4.4	ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระหว่าง ปริมาณบรรทัดของการเปิดเผยข้อมูลจริงและค่าประมาณการ(ปี 2552)	60
4.5	การเปรียบเทียบปริมาณบรรทัดที่เปิดเผยข้อมูลจริงกับค่าประมาณการเปิดเผย ข้อมูลของบริษัทจดทะเบียน (ปี 2550)	61
4.6	การเปรียบเทียบปริมาณบรรทัดที่เปิดเผยข้อมูลจริงกับค่าประมาณการเปิดเผย ข้อมูลของบริษัทจดทะเบียน (ปี 2552)	61
4.7	ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของดัชนีปริมาณ เชิงเปรียบเทียบ (RQT) ปี 2550	62

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
4.8	ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของดัชนีปริมาณเชิงเปรียบเทียบ (RQT) ปี 2552	63
4.9	ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของจำนวนกรรมการอิสระและสัดส่วนของกรรมการอิสระในคณะกรรมการบริษัท	64
4.10	ร้อยละของบริษัทจดทะเบียนจำแนกตามสัดส่วนกรรมการอิสระในคณะกรรมการบริษัท	64
4.11	ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของจำนวนคณะกรรมการตรวจสอบและสัดส่วนของคณะกรรมการตรวจสอบในคณะกรรมการบริษัท	67
4.12	ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของจำนวนกรรมการตรวจสอบ ที่มีคุณสมบัติเฉพาะด้านความรู้ความชำนาญทางบัญชีและการเงิน	68
4.13	ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของจำนวนกรรมการตรวจสอบ ที่มีความรู้ความชำนาญทางบัญชีและการเงินตามคุณสมบัติที่แนะนำโดยตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและคุณสมบัติตาม US SEC และ SOX จำแนกตามประเภทอุตสาหกรรม (ปี 2550)	69
4.14	ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของจำนวนกรรมการตรวจสอบ ที่มีความรู้ความชำนาญทางบัญชีและการเงินตามคุณสมบัติที่แนะนำโดยตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและคุณสมบัติตาม US SEC และ SOX จำแนกตามประเภทอุตสาหกรรม (ปี 2552)	70

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
4.15	คะแนนการเปิดเผยข้อมูลในเรื่องกรรมการอิสระ และคณะกรรมการตรวจสอบ	72
4.16	สรุปประเด็นหลักเกณฑ์ที่มีคะแนนการเปิดเผยข้อมูลในระดับ ต่ำกว่าร้อยละ 50	76
4.17	ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของ ดัชนีการเปิดเผยข้อมูล (ก่อนปรับค่า)	77
4.18	ดัชนีการเปิดเผยข้อมูล (ก่อนปรับค่า) จำแนก ตามประเภทอุตสาหกรรม ปี 2550	77
4.19	ดัชนีการเปิดเผยข้อมูล (ก่อนปรับค่า) จำแนก ตามประเภทอุตสาหกรรม ปี 2552	78
4.20	ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของ ดัชนีปริมาณเชิงเปรียบเทียบหลังปรับค่า ดัชนีการเปิดเผยข้อมูลหลัง ปรับค่า และ คุณภาพการเปิดเผยข้อมูล (ปี 2550)	79
4.21	ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของดัชนี ปริมาณเชิงเปรียบเทียบหลังปรับค่า ดัชนีการเปิดเผยข้อมูลหลังปรับค่า และ คุณภาพการเปิดเผยข้อมูล (ปี 2552)	79
4.22	ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณภาพ การเปิดเผยข้อมูล จำแนกตามประเภทอุตสาหกรรม ปี 2550	80

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
4.23	ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของ คุณภาพการเปิดเผยข้อมูล จำแนกตามประเภทอุตสาหกรรม ปี 2552	81
4.24	ค่าเฉลี่ย และ ระดับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูล ปี 2550 และ ปี 2552	81
4.25	ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม ปี 2550	84
4.26	ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม ปี 2552	85
4.27	ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง คุณภาพการเปิดเผยข้อมูลและ ดัชนีการเปิดเผยข้อมูลหลังปรับค่า กับขนาดบริษัทและประเภทอุตสาหกรรม ปี 2550	86
4.28	ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง คุณภาพการเปิดเผยข้อมูลและ ดัชนีการเปิดเผยข้อมูลหลังปรับค่า กับขนาดบริษัทและประเภทอุตสาหกรรม ปี 2552	91
4.29	สรุปผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่าง คุณภาพการเปิดเผยข้อมูล และดัชนีการเปิดเผยข้อมูลหลังปรับค่า กับขนาดบริษัทและประเภท อุตสาหกรรม	94

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางผนวกที่		หน้า
ข1	ค่า Variance Inflation Factor และ Tolerance ของตัวแปรอิสระ	124
ข2	ผลการวิเคราะห์สมการ OLS Regression ของค่าประมาณการเปิดเผยข้อมูล	125
ค1	ปริมาณบรรทัดที่เปิดเผยข้อมูล คะแนนการเปิดเผยข้อมูล ดัชนีปริมาณเชิงเปรียบเทียบ (RQT) ดัชนีการเปิดเผยข้อมูล (QUA) และ คะแนนคุณภาพการเปิดเผยข้อมูล ที่ได้จากแบบประเมินผลของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่ม SET100 ปี 2551 (ชื่อย่อของบริษัทจำแนกตามประเภทอุตสาหกรรม)	127
ค2	ปริมาณบรรทัดที่เปิดเผยข้อมูล คะแนนการเปิดเผยข้อมูล ดัชนีปริมาณเชิงเปรียบเทียบ (RQT) ดัชนีการเปิดเผยข้อมูล (QUA) และ คะแนนคุณภาพการเปิดเผยข้อมูล ที่ได้จากแบบประเมินของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่ม SET100 ปี 2552 (ชื่อย่อของบริษัทจำแนกตามประเภทอุตสาหกรรม)	131

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
2.1	คุณภาพการเปิดเผยข้อมูลในรายงานทางการเงิน (Beretta and Bozzolan, 2008)	27
2.2	กรอบแนวคิดการวิจัย	45
4.1	จำนวนเฉลี่ยและสัดส่วนเฉลี่ยของกรรมการอิสระในคณะกรรมการบริษัท จำแนกตามประเภทอุตสาหกรรม ปี 2550	65
4.2	จำนวนเฉลี่ยและสัดส่วนเฉลี่ยของกรรมการอิสระในคณะกรรมการบริษัท จำแนกตามประเภทอุตสาหกรรม ปี 2552	66

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

เป็นที่ทราบกันดีว่า การกำกับดูแลกิจการที่ดีมีผลในทางบวกต่อการปฏิบัติงานของธุรกิจ และเป็นกุญแจสำคัญในการเข้าถึงตลาดทุน โดยแนวทางหนึ่งในการสร้างการกำกับดูแลกิจการที่โปร่งใสคือ การจัดให้มีกลไกการตรวจสอบและถ่วงดุล (Check and Balance) ระหว่างฝ่ายบริหาร และคณะกรรมการบริษัทที่แต่งตั้งโดยผู้ถือหุ้น ซึ่งคณะกรรมการบริษัทจะประกอบด้วย กรรมการที่มาจากฝ่ายบริหาร และอีกส่วนหนึ่งเป็นกรรมการอิสระที่ไม่ได้มาจากฝ่ายบริหาร เพื่อทำหน้าที่สำคัญในการถ่วงดุล ด้วยการสนับสนุนนโยบายที่เป็นประโยชน์ หรือ คัดค้านเมื่อเห็นว่าบริษัทอาจตัดสินใจผิดพลาดซึ่งจะกระทบต่อผลประโยชน์ของผู้ถือหุ้น นอกจากนี้ บริษัทต้องจัดให้มีคณะกรรมการตรวจสอบซึ่งเป็นคณะกรรมการชุดย่อยที่ประกอบด้วยกรรมการอิสระที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ เพื่อมาช่วยดูแลบริหารธุรกิจในการนำเสนอรายงานทางการเงินและตรวจสอบการทำงานของฝ่ายบริหาร

ตลาดทุนต่างประเทศต่างให้ความสำคัญต่อการจัดให้มีกรรมการอิสระและคณะกรรมการตรวจสอบในบริษัท เช่น กรรมการทุกคนในคณะกรรมการบริษัทตลาดหุ้นนิวยอร์ก (NYSE) ล้วนเป็นกรรมการอิสระ กรรมการร้อยละ 75 ของตลาดหุ้นมาเลเซียเป็นกรรมการอิสระ และ กรรมการร้อยละ 82 ของตลาดหุ้นสิงคโปร์เป็นกรรมการอิสระ ซึ่งเป็นที่สังเกตว่ากรรมการอิสระในบริษัทตลาดหุ้นดังกล่าว ล้วนมีส่วนในคณะกรรมการสูงกว่าสัดส่วนผู้ถือหุ้นรายย่อยในโครงสร้างผู้ถือหุ้นของบริษัท (สุทธิ อาชวานันทกุล, 2551) ดังนั้น คุณภาพในการปฏิบัติงานของกรรมการอิสระและคณะกรรมการตรวจสอบ จึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ควรพิจารณาอย่างยิ่งอีกทั้งยังเป็นปัจจัยสำคัญที่ใช้ในการพิจารณาของนักลงทุน

ด้านตลาดทุนไทย พบว่า หลังจากที่ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) ได้เข้าร่วมโครงการประเมินผลการปฏิบัติตามมาตรฐานสากลในการกำกับดูแลกิจการที่ดีหรือโครงการ CG-ROSC (Corporate Governance Report on the Observance Of Standards and Codes) ซึ่งประเมินโดยธนาคารโลก ทำให้ได้รับข้อเสนอแนะ เพื่อยกระดับการทำหน้าที่ของกรรมการอิสระและคณะกรรมการตรวจสอบให้

เทียบเคียงมาตรฐานสากล รวมทั้งเพื่อให้หลักเกณฑ์และข้อกำหนดของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและก.ล.ด. มีความสอดคล้องและเป็นไปในแนวทางเดียวกัน ดังนั้น ในปี พ.ศ.2551 จึงได้มีการปรับปรุงหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวกับกรรมการอิสระและคณะกรรมการตรวจสอบใหม่ โดย ก.ล.ด. ทำหน้าที่ปรับปรุงข้อกำหนดในเรื่องจำนวนและคุณสมบัติของกรรมการอิสระและกรรมการตรวจสอบส่วนตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยทำหน้าที่ในการปรับปรุงเรื่องข้อกำหนดขอบเขตหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจสอบ (ก.ล.ด.,2551)

จากการสอบทานงานวิจัยในอดีตที่เกี่ยวข้องกับกรรมการอิสระและคณะกรรมการตรวจสอบ พบว่า ส่วนใหญ่เน้นศึกษาเกี่ยวกับ จำนวนและสัดส่วนของกรรมการทั้งสองในคณะกรรมการบริษัท (Clifford and Evans, 1997; Dehaene *et al.*, 2001; Braiotta and Zhou, 2006 และ อุษณา ภัทรมนตรี, 2548) หรือศึกษาเกี่ยวกับ คุณสมบัติและบทบาทหน้าที่ (Turley and Zaman, 2004 และ Tengamnuay and Stapleton, 2009) แต่การศึกษาเกี่ยวกับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลของกรรมการอิสระและคณะกรรมการตรวจสอบโดยตรงมีน้อยมาก และเท่าที่พบผลงานวิจัยอื่นที่ศึกษาเกี่ยวกับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูล พบว่า ในอดีตนิยมศึกษาจากปริมาณการเปิดเผยข้อมูล แต่ Beretta and Bozzolan ได้เริ่มศึกษาคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลทั้งเชิงปริมาณที่วิเคราะห์จากดัชนีปริมาณเชิงเปรียบเทียบ และความสมบูรณ์ของเนื้อหาที่วิเคราะห์จากดัชนีเชิงกว้าง (Width) และดัชนีเชิงลึก (Depth) เช่น Beretta and Bozzolan (2004) ได้ศึกษาคุณภาพการเปิดเผยความเสี่ยง และ Beretta and Bozzolan (2008) ได้ศึกษาคุณภาพการเปิดเผยรายงานทางการเงิน ในประเทศไทยเริ่มมีงานวิจัยที่ได้นำแนวคิดนี้มาศึกษา เช่น พรพิพัฒน์ จูฑา (2548) ได้ประยุกต์ใช้ในการศึกษาคุณภาพการเปิดเผยความเสี่ยง โชติญาณ หิตะพงศ์ (2549) ประยุกต์ใช้ในการวิเคราะห์การเปิดเผยคำอธิบายและการวิเคราะห์ฐานะการเงินและผลการดำเนินงาน (MD&A) และ อังคณา แก้วประภา (2553) ได้ประยุกต์ใช้ในการศึกษาคุณภาพการรายงานตามกรอบงานการบริหารความเสี่ยงทั่วทั้งองค์กร

ดังนั้น งานวิจัยครั้งนี้จึงประยุกต์แนวคิดการศึกษาของ Beretta and Bozzolan (2008) เพื่อใช้ในการศึกษาคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับกรรมการอิสระและคณะกรรมการตรวจสอบ โดยในเชิงปริมาณจะพิจารณาจากจำนวนบรรทัดที่เปิดเผย และได้พัฒนากรอบในการพิจารณาความสมบูรณ์ของเนื้อหาจากดัชนีการเปิดเผยข้อมูลตามหลักเกณฑ์ใหม่

นอกจากนี้ยังศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลกับลักษณะของบริษัท ซึ่งได้แก่ขนาดและประเภทอุตสาหกรรม โดยวิจัยเปรียบเทียบข้อมูลจากสองช่วงเวลา คือ ปี พ.ศ. 2550 และ ปี พ.ศ. 2552 ซึ่งเป็นช่วงก่อนและหลังจากที่หลักเกณฑ์ใหม่บังคับใช้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนดวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาคุณภาพของการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับกรรมการอิสระและคณะกรรมการตรวจสอบ ซึ่งประกอบด้วยข้อมูล 2 ส่วน คือ เชิงปริมาณ จากการเปรียบเทียบจำนวนบรรทัดที่เปิดเผยข้อมูลกับค่าประมาณการ และ ในเชิงคุณภาพหรือความสมบูรณ์ของเนื้อหา จากดัชนีการเปิดเผยข้อมูลในเรื่องกรรมการอิสระและคณะกรรมการตรวจสอบตามหลักเกณฑ์ใหม่
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลในเรื่องกรรมการอิสระและคณะกรรมการตรวจสอบกับขนาดและประเภทอุตสาหกรรมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกลุ่ม SET100

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อเป็นข้อมูลให้กับบริษัทจดทะเบียน และ บริษัทที่กำลังจะเข้าจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยใช้เป็นแนวทางในการวางแผน พัฒนา ปรับปรุง และกำหนดนโยบายที่เกี่ยวข้องกับกรรมการอิสระและคณะกรรมการตรวจสอบ ให้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ที่ปรับปรุงใหม่ รวมทั้งพิจารณาคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลในเรื่องดังกล่าวให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม
2. เพื่อเป็นแนวทางสำหรับ นักลงทุน นักวิเคราะห์การลงทุน ผู้ให้กู้ยืม และผู้มีส่วนได้เสียอื่นๆ ในการนำข้อมูลดังกล่าวมาใช้ในการประกอบการวิเคราะห์ความน่าเชื่อถือของข้อมูลทางการเงิน
3. เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นให้แก่ผู้ที่สนใจศึกษาเรื่องการกำกับดูแลกิจการที่ดีในส่วนที่เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการบริษัท รวมทั้งเป็นแนวทางสำหรับหน่วยงานที่มีหน้าที่กำกับดูแลหรือการกำหนดนโยบาย เพื่อปรับปรุงและพัฒนาแนวทางในการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับกรรมการอิสระและคณะกรรมการตรวจสอบ ให้มีคุณภาพทั้งในด้านปริมาณและด้านความสมบูรณ์ของเนื้อหา เพื่อให้เกิดการกำกับดูแลกิจการที่ดี และกระตุ้นให้บริษัทที่จดทะเบียนได้เห็นความสำคัญ

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มSET 100 สำหรับระยะเวลาระหว่างวันที่ 1 กรกฎาคม - 31 ธันวาคม พ.ศ. 2551 และ พ.ศ. 2552 ที่มีการเปิดเผยข้อมูลครบถ้วน ซึ่งดัชนี SET100 ดังกล่าว เป็นดัชนีที่ครอบคลุมบริษัทที่มีขนาดกลางถึงขนาดใหญ่ 100 อันดับแรก ที่มีมูลค่าการซื้อขายและมีสภาพคล่องสูงอย่างสม่ำเสมอ มีการกระจายหุ้นอย่างเหมาะสม และมีสัดส่วนผู้ถือหุ้นรายย่อยผ่านเกณฑ์ที่ตลาดหลักทรัพย์กำหนด จึงเป็นการเพิ่มความมั่นใจได้ว่าการนำข้อมูลของบริษัทในกลุ่มSET100 มาเป็นประชากรในการศึกษาครั้งนี้ จะเป็นกลุ่มประชากรตัวอย่างที่ดีที่สามารถใช้เป็นมาตรฐานสำหรับการวัดและเป็นเครื่องมือในการเปรียบเทียบสำหรับบริษัทอื่นๆในกลุ่มอุตสาหกรรมเดียวกัน

2. การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาจากข้อมูลที่มีการเปิดเผยในรูปแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) และรายงานประจำปีของบริษัท (Annual Report) ประจำปี พ.ศ. 2550 และปี พ.ศ.2552

นิยามศัพท์

คุณภาพการเปิดเผยข้อมูล หมายถึง คุณภาพการเปิดเผยข้อมูลในเรื่องกรรมการอิสระและคณะกรรมการตรวจสอบ ซึ่งประกอบด้วย ดัชนีปริมาณเชิงเปรียบเทียบ (Relative Quantity) ที่พิจารณาจาก จำนวนบรรทัดที่เปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับกรรมการอิสระและคณะกรรมการตรวจสอบ เปรียบเทียบกับค่าประมาณการ และการเปิดเผยข้อมูลในเชิงคุณภาพ (Qualitative data) หรือความสมบูรณ์ของเนื้อหา (Richness of Content) จาก ดัชนีการเปิดเผยข้อมูลในเรื่องกรรมการอิสระและคณะกรรมการตรวจสอบตามหลักเกณฑ์ใหม่

หลักเกณฑ์ใหม่ หมายถึง หลักเกณฑ์ที่เกี่ยวกับกรรมการอิสระและคณะกรรมการตรวจสอบที่มีการปรับปรุงใหม่ในปี 2551 ซึ่งประกอบด้วยหลักเกณฑ์ในเรื่อง จำนวนและสัดส่วนในคณะกรรมการบริษัท คุณสมบัติ และบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ

ลักษณะของบริษัท หมายถึง ขนาดของบริษัทและประเภทอุตสาหกรรมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกลุ่ม SET 100

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถจำแนกความรู้ที่ได้จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยออกเป็น 4 ส่วนคือ แนวคิดและทฤษฎี ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กรอบแนวคิดการวิจัย และ สมมติฐานการวิจัย

แนวคิดและทฤษฎี

1. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับกรรมการอิสระและคณะกรรมการตรวจสอบ ได้แก่
 - 1.1 การกำกับดูแลกิจการ
 - 1.2 ทฤษฎีตัวแทน(Agency Theory)
 - 1.3 กรรมการอิสระ
 - 1.4 คณะกรรมการตรวจสอบ
2. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับลักษณะของบริษัทกับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูล
 - 2.1 ทฤษฎีการส่งสัญญาณ (Signaling Theory)
 - 2.2 ทฤษฎีสถาบัน (Institution Theory)
 - 2.3 แนวคิดการวิเคราะห์คุณภาพการเปิดเผยข้อมูล

การกำกับดูแลกิจการ

การกำกับดูแลกิจการ (Corporate Governance) หมายถึง ระบบที่จัดให้มีโครงสร้างและกระบวนการของความสัมพันธ์ระหว่าง คณะกรรมการ ฝ่ายจัดการ และผู้ถือหุ้น เพื่อสร้างความสามารถในการแข่งขันนำไปสู่ความเจริญเติบโตและเพิ่มมูลค่าให้กับผู้ถือหุ้นในระยะยาวโดยคำนึงถึงผู้มีส่วนได้เสีย (ตลาดหลักทรัพย์ฯ, 2549)

เพื่อให้มาตรฐานของไทยเทียบเคียงกับหลักสากล (OECD Principles) ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยจึงได้ออกหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีสำหรับบริษัทจดทะเบียนปี 2549 โดยแบ่งเนื้อหาเป็น 5 หมวด ได้แก่ สิทธิของผู้ถือหุ้น การปฏิบัติต่อผู้ถือหุ้นอย่างเท่าเทียมกัน บทบาทของผู้มีส่วนได้เสีย การเปิดเผยข้อมูลและความโปร่งใส และ ความรับผิดชอบของคณะกรรมการ

สำหรับหลักการในหมวดที่ 5 เรื่องความรับผิดชอบของคณะกรรมการบริษัท OECD Principles แนะนำไว้ว่า คณะกรรมการมีบทบาทสำคัญในการกำกับดูแลกิจการเพื่อประโยชน์สูงสุดของบริษัท โดยคณะกรรมการมีความรับผิดชอบต่อผลการปฏิบัติหน้าที่ต่อผู้ถือหุ้นและติดตามดูแลการบริหารงานของฝ่ายจัดการ และแนวทางปฏิบัติเพื่อให้คณะกรรมการเป็นอิสระจากฝ่ายจัดการประการหนึ่ง คือ การมีโครงสร้างคณะกรรมการที่มีการตรวจสอบและถ่วงดุล (check and balance) กันอย่างเพียงพอ โดยกลไกที่สำคัญได้แก่ การมีกรรมการอิสระและกรรมการตรวจสอบในสัดส่วนที่เหมาะสม (ตลาดหลักทรัพย์ฯ, 2549)

ทฤษฎีตัวแทน (Agency Theory)

ทฤษฎีตัวแทนพัฒนาขึ้นโดย Jensen and Meckling (Jensen and Meckling, 1976 อ้างใน อุษณา ภัทรมนตรี, 2550) เป็นทฤษฎีที่นิยมใช้ในการศึกษาด้านการกำกับดูแลกิจการหรือความขัดแย้งของผลประโยชน์ โดยมีแนวคิดเบื้องต้นว่า มนุษย์มักจะกระทำการเพื่อรักษาผลประโยชน์ของตนเอง โดยที่ความเป็นตัวแทนนั้นจะเป็นความสัมพันธ์ที่เกิดจากความยินยอมพร้อมใจระหว่างบุคคลทั้งสองฝ่ายอันได้แก่ บุคคลฝ่ายที่หนึ่ง คือ เจ้าของหรือผู้ถือหุ้นซึ่งเรียกว่าตัวการ (Principal) ได้กระทำการว่าจ้างผู้บริหารที่มีความเชี่ยวชาญมาเป็นตัวแทน (Agent) ในการบริหารองค์กร เพื่อประโยชน์ของตัวการ ซึ่งลักษณะความสัมพันธ์ดังกล่าวอาจก่อให้เกิดปัญหาความขัดแย้งทางผลประโยชน์ (Conflict of Interests) หรือปัญหาตัวแทน (Agency Problem) ระหว่างผู้บริหารและผู้ถือหุ้น

แนวทางหนึ่งในการแก้ปัญหาตัวแทน (Agency Problem) คือ การสร้างระบบการกำกับดูแลกิจการที่ดี และกลไกสำคัญบางส่วนเกิดขึ้นจากภายในองค์กร โดยการสร้างคณะกรรมการที่จะรวบรวมข้อมูลสำหรับการติดตามตรวจสอบฝ่ายบริหาร ซึ่งการจัดโครงสร้างของคณะกรรมการดังกล่าว ต้องให้มีอัตราส่วนที่เหมาะสมระหว่างกรรมการที่เป็นผู้บริหารและกรรมการภายนอกที่เป็นอิสระ (ถวิล นิไล, 2546) แต่ในประเด็นเรื่องจำนวนและที่มาของกรรมการอิสระนั้น ยังคงเป็นประเด็นสำคัญของปัญหาตัวแทนในประเทศไทย ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการพัฒนาวิธีการสรรหา

และแนวทางการปฏิบัติงาน เพื่อให้ได้กรรมการอิสระที่จะเป็นตัวแทนของผู้ถือหุ้น และไม่ตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของฝ่ายจัดการและกรรมการที่มาจากฝ่ายบริหารอยู่ตลอดเวลา

Alsaeed (2006) ได้สนับสนุนทฤษฎีนี้เช่นกัน โดยกล่าวว่า ปัญหาด้านต้นทุนตัวแทนมักเกิดในบริษัทที่มีขนาดใหญ่ เนื่องจากขนาดบริษัทที่ใหญ่ขึ้นจะสัมพันธ์กับขนาดของผู้ถือหุ้นที่เพิ่มขึ้น และหลากหลายขึ้นเช่นกัน ดังนั้น บริษัทขนาดใหญ่จึงถูกคาดหวังว่าจะมีความพร้อมในการแก้ไขและปรับตัวต่อปัญหาต้นทุนตัวแทนมากกว่าบริษัทที่มีขนาดเล็ก ซึ่งการเปิดเผยข้อมูลที่สูงขึ้นจะเป็นแนวทางหนึ่งในการลดต้นทุนตัวแทนของบริษัท

กรรมการอิสระ

หน้าที่สำคัญประการหนึ่งของคณะกรรมการบริษัท คือ การติดตามดูแลการบริหารงานของฝ่ายจัดการ โดยแนวทางปฏิบัติเพื่อให้คณะกรรมการเป็นอิสระจากฝ่ายจัดการแนวทางหนึ่งได้แก่ การมีโครงสร้างกรรมการอิสระในสัดส่วนที่เหมาะสม และด้วยเหตุนี้ ก.ล.ต. และตลาดหลักทรัพย์ฯ จึงได้กำหนดให้บริษัทที่จะออกเสนอขายหลักทรัพย์ต่อประชาชนและบริษัทจดทะเบียนต้องมีกรรมการอิสระจำนวนหนึ่ง เพื่อให้การตัดสินใจต่างๆ ของคณะกรรมการเป็นไปโดยคำนึงถึงประโยชน์ของผู้ถือหุ้นโดยรวมเป็นสำคัญ มิใช่เพียงประโยชน์ของผู้ถือหุ้นกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง (ก.ล.ต. และ ตลาดหลักทรัพย์ฯ, 2549)

จำนวนและคุณสมบัติของกรรมการอิสระ

หลักเกณฑ์เกี่ยวกับจำนวนและคุณสมบัติของกรรมการอิสระหลังจากได้รับการปรับปรุงใหม่ในปี 2551 มีดังนี้ (ก.ล.ต., 2551)

1. องค์ประกอบของคณะกรรมการ ต้องมีกรรมการอิสระมากกว่าหรือเท่ากับ 1 ใน 3 ของคณะกรรมการทั้งคณะ และ ต้องไม่ต่ำกว่า 3 คน

2. คุณสมบัติของกรรมการอิสระ

2.1 ต้องถือหุ้นไม่เกิน 1% ของจำนวนหุ้นที่มีสิทธิออกเสียงทั้งหมดของบริษัท บริษัท

ใหญ่ บริษัทย่อย บริษัทร่วม หรือ นิติบุคคลที่อาจมีความขัดแย้งโดยให้นับรวมหุ้นที่ถือโดยผู้ที่เกี่ยวข้อง¹ ด้วย

2.2 ไม่เป็นกรรมการที่มีส่วนร่วมบริหารงาน² พนักงาน ลูกจ้าง ที่ปรึกษาที่ได้รับเงินเดือนประจำ ผู้มีอำนาจควบคุมของบริษัท บริษัทใหญ่ บริษัทย่อย บริษัทร่วม บริษัทย่อยลำดับเดียวกัน³ หรือ นิติบุคคลที่อาจมีความขัดแย้ง (ปัจจุบันและช่วง 2 ปีก่อนได้รับการแต่งตั้ง)

2.3 ไม่มีความสัมพันธ์ทางสายโลหิต หรือ โดยการจดทะเบียนในลักษณะที่เป็น บิดา มารดา คู่สมรส พี่น้อง และบุตร รวมทั้งคู่สมรสของบุตร ผู้บริหาร ผู้ถือหุ้นรายใหญ่ ผู้มีอำนาจควบคุม หรือ บุคคลที่จะได้รับการเสนอชื่อเป็นผู้บริหารหรือผู้มีอำนาจควบคุมของบริษัทและบริษัทย่อย

2.4 ไม่มีความสัมพันธ์ทางธุรกิจ ในลักษณะของการให้บริการทางวิชาชีพ ได้แก่ ผู้สอบบัญชี หรือ ผู้ให้บริการทางวิชาชีพอื่น เช่น ที่ปรึกษากฎหมาย ที่ปรึกษาทางการเงิน ผู้ประเมินราคาทรัพย์สิน เป็นต้น โดยระดับนัยสำคัญที่เข้าข่ายไม่อิสระได้แก่ ในกรณีผู้สอบบัญชีห้ามทุกกรณี และในกรณีเป็นผู้ให้บริการทางวิชาชีพอื่นห้ามมีมูลค่ารายการเกิน 2 ล้านบาทต่อปี

2.5 ไม่มีความสัมพันธ์ทางการค้าหรือทางธุรกิจ (ใช้แนวทางในทำนองเดียวกับข้อกำหนดว่าด้วยการทำรายการที่เกี่ยวข้องกันของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย) โดยลักษณะความสัมพันธ์ จะกำหนดครอบคลุมรายการทางธุรกิจทุกประเภท ได้แก่ รายการที่เป็นธุรกรรมปกติ รายการเช่าและให้เช่าอสังหาริมทรัพย์ รายการเกี่ยวกับสินทรัพย์หรือบริการ และ รายการให้หรือรับความช่วยเหลือทางการเงิน โดยระดับนัยสำคัญที่เข้าข่ายไม่อิสระ ได้แก่ มูลค่ารายการมากกว่าหรือเท่ากับ 20 ล้านบาท หรือ มากกว่าหรือเท่ากับ 3% ของสินทรัพย์ที่มีตัวตนสุทธิของบริษัทแล้วแต่จำนวนใดจะต่ำกว่า ทั้งนี้ในการพิจารณามูลค่ารายการให้รวมรายการที่เกิดขึ้นในระหว่าง 6 เดือน ก่อนวันที่มีการทำรายการในครั้งนี้ด้วย

¹ ผู้ที่เกี่ยวข้อง หมายถึง บุคคลตามมาตรา 258 แห่งพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

² กรรมการที่มีส่วนร่วมบริหารงาน หมายถึง กรรมการที่ดำรงตำแหน่งเป็นผู้บริหาร กรรมการที่ทำหน้าที่รับผิดชอบเยี่ยงผู้บริหาร และกรรมการที่มีอำนาจลงนามผูกพัน เว้นแต่แสดงได้ว่าเป็นการลงนามผูกพันตามรายการที่คณะกรรมการมีมติอนุมัติไว้แล้วและเป็นการลงนามร่วมกับกรรมการรายอื่น

³ บริษัทย่อยลำดับเดียวกัน หมายถึง บริษัทย่อยตั้งแต่ 2 บริษัทขึ้นไปที่มีบริษัทเป็นบริษัทเดียวกัน

2.6 กรณีที่มีลักษณะความสัมพันธ์ตาม 2.4- 2.5 กับนิติบุคคล บุคคลที่ถือว่าเข้าข่ายไม่อิสระ ได้แก่ ผู้ถือหุ้นรายใหญ่ กรรมการ (ยกเว้นกรณีเป็นกรรมการอิสระหรือกรรมการตรวจสอบ) และผู้บริหารหรือผู้บริหารของผู้ที่มีความสัมพันธ์ทางธุรกิจกับบริษัท บริษัทใหญ่ บริษัทย่อย บริษัทร่วม (Partner ของนิติบุคคลนั้น)

2.7 ช่วงเวลาที่ห้ามมีความสัมพันธ์ตาม 2.4- 2.6 คือปัจจุบันและ 2 ปีก่อนรับการแต่งตั้ง

2.8 ข้อยกเว้น ได้แก่ กรณีมีเหตุจำเป็นและสมควร ซึ่งมีได้เกิดขึ้นอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง กรรมการอิสระและกรรมการตรวจสอบอาจมีความสัมพันธ์เกินระดับนัยสำคัญที่กำหนดในระหว่างดำรงตำแหน่งได้แต่ต้องได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการบริษัทก่อน และมติที่ได้ต้องเป็นมติเป็นเอกฉันท์ นอกจากนี้ บริษัทต้องเปิดเผยความสัมพันธ์ดังกล่าวของกรรมการรายนั้นไว้ในแบบแสดงรายการข้อมูลการเสนอขายหลักทรัพย์ (แบบ Filing) แบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) และรายงานประจำปี (แบบ 56-2) ของบริษัท และหากต่อมาบริษัทจะเสนอกรรมการอิสระหรือกรรมการตรวจสอบท่านนั้น เพื่อดำรงตำแหน่งต่ออีกวาระหนึ่ง บริษัทจะต้องเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับความสัมพันธ์ดังกล่าวในหนังสือนัดประชุมผู้ถือหุ้นในวาระเลือกตั้งกรรมการด้วย

3. ไม่เป็นกรรมการที่ได้รับแต่งตั้งขึ้นเพื่อเป็นตัวแทนของกรรมการของบริษัท ผู้ถือหุ้นรายใหญ่ หรือ ผู้ถือหุ้นซึ่งเป็นผู้เกี่ยวข้องกับผู้ถือหุ้นรายใหญ่ของบริษัท

4. ไม่มีลักษณะอื่นใดที่ทำให้ไม่สามารถให้ความเห็นอย่างเป็นอิสระได้

5. กรรมการอิสระที่มีคุณสมบัติตาม 2.1- 2.8 อาจได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการบริษัทให้ตัดสินใจในการดำเนินการของบริษัท บริษัทใหญ่ บริษัทย่อย บริษัทร่วม บริษัทย่อยลำดับเดียวกัน หรือ นิติบุคคลที่อาจมีความขัดแย้งโดยมีการตัดสินใจในรูปแบบของคณะ (Collective decision) ได้ ทั้งนี้ในกรณีที่กรรมการอิสระมีการดำรงตำแหน่งเป็นกรรมการอิสระในบริษัทใหญ่ บริษัทย่อย และบริษัทย่อยลำดับเดียวกัน ต้องเปิดเผยข้อมูลการดำรงตำแหน่งดังกล่าวและคำตอบแทนรวมที่กรรมการอิสระรายนั้นได้รับในแบบ Filing แบบ 56-1 และแบบ 56-2 ด้วย

ซึ่งจากการปรับปรุงแก้ไขในเรื่องดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปได้ดังตารางที่ 2.1 ดังนี้

ตารางที่ 2.1 สรุปประเด็นที่แก้ไขในเรื่องจำนวนและคุณสมบัติของกรรมการอิสระ

ประเด็น	หลักเกณฑ์เดิม	หลักเกณฑ์ที่ปรับปรุงใหม่ (ปี 2551)
จำนวน	ต้องมีจำนวนขั้นต่ำ 3 คน	ไม่น้อยกว่า 1 ใน 3 ของกรรมการทั้งหมด และไม่น้อยกว่า 3 คน
การถือหุ้น	ไม่เกิน 5% ของหุ้นที่มีสิทธิออกเสียง	ไม่เกิน 1% ของหุ้นที่มีสิทธิออกเสียง
การเป็นกรรมการที่ไม่มีส่วนร่วมในการบริหารงาน	ไม่เป็นลูกจ้าง / พนักงาน / ที่ปรึกษาที่ได้รับเงินเดือนประจำ หรือ มีอำนาจควบคุมบริษัท / บริษัทใหญ่ / บริษัทย่อย / บริษัทร่วม / นิติบุคคล ที่อาจมีความขัดแย้ง (ไม่น้อยกว่า 1 ปี ก่อนได้รับการแต่งตั้ง)	เพิ่มหลักเกณฑ์ที่ต้องไม่เป็นกรรมการที่มีส่วนร่วมในการบริหารงาน รวมทั้งเปลี่ยนแปลงระยะเวลาของความสัมพันธ์เป็นปัจจุบันและช่วง 2 ปี ก่อนได้รับการแต่งตั้ง
ความสัมพันธ์ทางธุรกิจ	ไม่มีความสัมพันธ์ทางธุรกิจ ไม่มีผลประโยชน์ หรือมีส่วนได้เสีย ไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม ทั้งในด้านการเงินและการบริหารงานของบริษัท บริษัทในเครือ บริษัทร่วม หรือ นิติบุคคลที่อาจมีความขัดแย้งในลักษณะที่ทำให้ขาดความเป็นอิสระ	กำหนดชัดเจนเกี่ยวกับลักษณะความสัมพันธ์ที่เข้าข่ายไม่อิสระ ดังนี้ 1. ผู้สอบบัญชี (ห้ามทุกกรณี) 2. บริการทางวิชาชีพอื่น (ต้องไม่เกิน 2 ล้าน / ปี) 3. รายการที่เป็นธุรกรรมปกติ เช่น รายการเช่า / ให้เช่า อสังหาริมทรัพย์ / สิทธิทรัพย์สินบริการ / รายการให้ หรือ ได้รับความช่วยเหลือทางการเงิน ต้องไม่เกิน 20 ล้าน / ปี หรือ 3% ของสินทรัพย์ที่มีตัวตนสุทธิ แล้วแต่จำนวนใดจะต่ำกว่า (ลักษณะ 1-3 ช่วงเวลาที่ห้าม คือปัจจุบันและ 2 ปี ก่อนรับแต่งตั้ง)

บทบาทหน้าที่ของกรรมการอิสระ

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (2551) ได้กล่าวถึงบทบาทของกรรมการอิสระไว้ว่า กรรมการอิสระ ถือเป็นกรรมการอีกชุดหนึ่งในคณะกรรมการของบริษัทจดทะเบียน ทำหน้าที่ตรวจสอบการทำงานของทีมงานบริหารของบริษัท คอยแสดงความคิดเห็นสนับสนุนต่อนโยบายที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ถือหุ้น หรือ คัดค้านเมื่อเห็นว่าบริษัทอาจตัดสินใจผิดพลาดซึ่งจะกระทบต่อ

ประโยชน์ของผู้ถือหุ้น โดยกรรมการอิสระนั้นต้องมีความเป็นอิสระจากการควบคุมของผู้บริหาร ผู้ถือหุ้นรายใหญ่ และ ต้องไม่มีส่วนเกี่ยวข้องหรือมีส่วนได้เสียกับการตัดสินใจของทีมบริหาร

1. บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบในฐานะกรรมการบริษัท

กรรมการอิสระถือเป็นกรรมการส่วนหนึ่งในคณะกรรมการบริษัท ดังนั้นจึงมีหน้าที่พึงปฏิบัติในฐานะของกรรมการบริษัท ตามที่ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้เสนอไว้ในหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีสำหรับบริษัทจดทะเบียน ปี 2549 ดังนี้

1.1 พิจารณาและให้ความเห็นชอบในเรื่องที่สำคัญเกี่ยวกับการดำเนินงานของบริษัท เช่น วิสัยทัศน์ ภารกิจ กลยุทธ์ เป้าหมายทางการเงิน ความเสี่ยงแผนงาน และ งบประมาณ รวมทั้ง กำกับดูแล ควบคุม ดูแลให้ฝ่ายจัดการดำเนินงานตามนโยบายและแผนที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

1.2 จัดให้มีนโยบายการกำกับดูแลกิจการของบริษัทเป็นลายลักษณ์อักษร และให้ความเห็นชอบนโยบายดังกล่าว คณะกรรมการควรทบทวนนโยบายและการปฏิบัติตามนโยบายดังกล่าวเป็นประจำ อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

1.3 ควรส่งเสริมให้จัดทำจรรยาบรรณธุรกิจที่เป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อให้กรรมการผู้บริหารและพนักงานทุกคนเข้าใจถึงมาตรฐานด้านจริยธรรมที่บริษัทใช้ในการดำเนินธุรกิจ และการติดตามให้มีการปฏิบัติตามจรรยาบรรณดังกล่าวอย่างจริงจัง

1.4 ควรพิจารณาเรื่องความขัดแย้งของผลประโยชน์อย่างรอบคอบ การพิจารณาการทำรายการที่อาจมีความขัดแย้งของผลประโยชน์ควรมีแนวทางที่ชัดเจนและเป็นไปเพื่อผลประโยชน์ของบริษัทและผู้ถือหุ้นโดยรวมเป็นสำคัญ โดยที่ผู้มีส่วนได้เสียไม่ควรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และคณะกรรมการควรกำกับดูแลให้มีการปฏิบัติตามข้อกำหนดเกี่ยวกับขั้นตอน การดำเนินงาน และการเปิดเผยข้อมูลของรายการที่อาจมีความขัดแย้งของผลประโยชน์ให้ถูกต้องครบถ้วน

1.5 ควรจัดมีระบบการควบคุมด้านการดำเนินงาน ด้านรายงานทางการเงิน และด้าน

การปฏิบัติตามกฎระเบียบและนโยบาย ควรจัดให้มีบุคคลหรือหน่วยงานที่มีความเป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ เป็นผู้รับผิดชอบในการตรวจสอบระบบการควบคุมดังกล่าว และควรทบทวนระบบอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

1.6 ควรกำหนดนโยบายด้านการบริหารความเสี่ยง ให้ครอบคลุมทั้งองค์กรโดยให้ฝ่ายจัดการเป็นผู้ปฏิบัติตามนโยบายและรายงานให้คณะกรรมการทราบเป็นประจำ และควรมีการทบทวนระบบหรือประเมินประสิทธิผลของการจัดการความเสี่ยงอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง และในทุกๆระยะเวลาที่พบว่าระดับความเสี่ยงมีการเปลี่ยนแปลงซึ่งรวมถึงการให้ความสำคัญกับสัญญาณเตือนภัยล่วงหน้าและรายการผิดปกติทั้งหลาย

นอกจากบทบาทหน้าที่ที่พึงปฏิบัติในฐานะของกรรมการบริษัทแล้ว เพื่อให้การทำหน้าที่ของกรรมการอิสระเป็นไปอย่างสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ก.ล.ต. ได้ร่วมกับสมาคมบริษัทจดทะเบียนไทย เสนอแนวทางปรับปรุงการเพิ่มบทบาทของกรรมการอิสระ เพื่อเสริมสร้างความเชื่อมั่นของผู้ลงทุนในการลงทุนในบริษัทจดทะเบียน โดยได้เสนอแนวคิดเพิ่มเติมในด้านบทบาทของกรรมการอิสระซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้ (ก.ล.ต., 2552)

2. บทบาทหน้าที่เพิ่มเติมของกรรมการอิสระ

2.1 เรื่ององค์ประชุมคณะกรรมการบริษัท โดยปัจจุบันกฎหมายบริษัทมหาชน กำหนดให้มีการประชุมคณะกรรมการเข้าร่วมประชุมอย่างน้อยครั้งหนึ่งถึงจะครบองค์ประชุม อย่างไรก็ตาม เพื่อเป็นการเพิ่มบทบาทของกรรมการอิสระในการประชุมคณะกรรมการบริษัท บริษัทควรมีนโยบายกำหนดให้มีการประชุมคณะกรรมการบริษัทในกรณีที่มีการพิจารณาประเด็นสำคัญๆ เช่น การทำรายการที่เกี่ยวข้องกัน หรือการซื้อขายทรัพย์สินสำคัญๆ ต้องมีกรรมการอิสระส่วนใหญ่เข้าร่วมประชุมด้วย ซึ่งแนวทางเรื่องการเข้าร่วมประชุมของกรรมการบริษัทดังกล่าว สมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย หรือ IOD ได้เสนอแนวคิดที่ว่า กรรมการแต่ละท่านควรเข้าร่วมประชุมคณะกรรมการไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของการประชุมทั้งหมดในรอบปีนั้น

2.2 ความเห็นของกรรมการอิสระในการประชุมคณะกรรมการบริษัท ซึ่งในการตัดสินใจดำเนินการใดๆของคณะกรรมการบริษัทนั้น ต้องได้รับมติเสียงส่วนใหญ่ของคณะกรรมการ อย่างไรก็ตามในบางกรณีกรรมการอิสระอาจมีความเห็นแย้งหรือมีข้อสังเกตอื่นใดในระหว่างการประชุมคณะกรรมการบริษัทก็ได้ ดังนั้น เพื่อให้ความเห็นหรือข้อสังเกตของกรรมการอิสระได้รับการพิจารณาจากกรรมการที่เหลือ บริษัทจึงควรให้ความสำคัญกับการบันทึกความเห็น

หรือข้อสังเกตของกรรมการอิสระไว้ในรายงานการประชุมคณะกรรมการด้วยทุกครั้ง และหากเป็นวาระที่ต้องเสนอขออนุมัติจากผู้ถือหุ้นบริษัทก็ควรแจ้งข้อมูลดังกล่าวในหนังสือนัดประชุมผู้ถือหุ้น

2.3 การตรวจสอบการดำเนินงานของบริษัท ซึ่งในบางครั้งการทำหน้าที่ของกรรมการอิสระ อาจมีความจำเป็นต้องขอคำปรึกษาหรือคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญอิสระ บริษัทจึงควรอำนวยความสะดวกให้กรรมการอิสระในเรื่องดังกล่าวตามสมควร โดยแนวทางตรวจสอบการดำเนินงานของบริษัทดังกล่าว สมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทยได้เสนอแนะไว้ว่าบริษัทควรมีการจัดการประชุมของคณะกรรมการมากกว่า 6 ครั้งต่อปี เพื่อสร้างความมั่นใจในการติดตามผลดูแลการดำเนินงานของบริษัทได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.4 การประชุมร่วมกันของกรรมการอิสระ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำหน้าที่ของกรรมการอิสระ บริษัทควรมีนโยบายสนับสนุนให้กรรมการอิสระมีการประชุมระหว่างกันเอง โดยไม่มีกรรมการอื่นเข้าร่วมด้วย เพื่อพิจารณาเรื่องเกี่ยวกับการดำเนินงานของบริษัท

2.5 การพ้นตำแหน่งก่อนครบวาระของกรรมการอิสระ เป็นประเด็นที่ควรแจ้งให้ผู้ลงทุนทราบ ดังนั้น จึงมีแนวคิดที่จะจัดให้มีช่องทางให้กรรมการอิสระ สามารถแจ้งการพ้นตำแหน่งดังกล่าวพร้อมเหตุผลหรือข้อสังเกตอื่นใดต่อหน่วยงานกำกับดูแลได้ด้วย

การเปรียบเทียบหลักเกณฑ์เรื่องกรรมการอิสระของไทยกับต่างประเทศ

วัตถุประสงค์ของการปรับปรุงหลักเกณฑ์ใหม่ประการหนึ่ง คือ เพื่อให้มีมาตรฐานเทียบเคียงกับสากลมากยิ่งขึ้น ดังนั้นในหัวข้อต่อไปนี้จะได้ทำการเปรียบเทียบคุณสมบัติของกรรมการอิสระที่ปรับปรุงใหม่ กับหลักเกณฑ์ของหน่วยงานในต่างประเทศ ได้แก่ ตลาดหลักทรัพย์นิวยอร์ก(NYSE) ซึ่งเป็นตลาดหลักทรัพย์หลักในอเมริกา, CALPERS (นักลงทุนประเภทสถาบันที่มีชื่อเสียงของอเมริกา) และ หลักการกำกับดูแลดูแลกิจการที่ดีของประเทศอังกฤษ หรือ UK Combined Code

ตารางที่ 2.2 การเปรียบเทียบคุณสมบัติของกรรมการอิสระของไทยกับหน่วยงานต่างประเทศ

คุณสมบัติ	ก.ล.ต. (2008)	NYSE (2008)	Combined Code (2003)	CALPERS (2008)
1. ไม่เป็นพนักงาน / ลูกจ้างในบริษัทที่ตนเป็นกรรมการ	✓ (ภายใน 2 ปี)	✓ (ภายใน 3 ปี)	✓ (ภายใน 5 ปี)	✓
2. ไม่เป็นคู่ค้า / ผู้มีส่วนได้เสีย / กรรมการ หรือ พนักงานระดับสูง	✓ (ภายใน 2 ปี และมี มูลค่าไม่เกิน 20 ล้านบาท / ปี)	✓ (ภายใน 3 ปี และมี มูลค่าไม่เกิน \$120,000 / ปี)	✓ (ภายใน 3 ปี)	✓ (ภายใน 5 ปี ในกรณีคู่ค้า ต้องมีมูลค่าไม่เกิน \$200,000 / ปี หรือ 2% ของรายได้บริษัท)
3. ไม่เป็นที่ปรึกษา หรือ บริการทางวิชาชีพ ที่รับผลตอบแทน ไม่ว่าจะ เป็นในฐานะส่วนตัว หรือผ่านองค์กรที่ตนสังกัดอยู่	✓ (บริการทางวิชาชีพต้องมี มูลค่า < 2 ล้านบาท / ปี และ ห้ามเป็นผู้สอบบัญชี)	✓	✓	✓
4. ไม่มีความสัมพันธ์ทางเครือญาติกับผู้บริหาร / ผู้ถือหุ้นรายใหญ่ / พนักงานระดับสูงหรือบริษัทที่ ปรึกษา	✓	✓	✓	✓

ตารางที่ 2.2 (ต่อ)

คุณสมบัติ	ก.ล.ต. (2008)	NYSE (2008)	Combined Code (2003)	CALPERS (2008)
5. ไม่เป็นกรรมการในบริษัทย่อย / บริษัทในเครือ	✓	✓	✓	✓
6. ไม่เป็นตัวแทนของผู้ถือหุ้นรายใหญ่	✓	✓	✓	✓
7. ไม่มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานในคณะกรรมการก่อนการเข้าเป็นกรรมการครั้งแรก	✓ (9 ปี ก่อนรับการแต่งตั้ง)	-	✓ (9 ปี ก่อนรับการแต่งตั้ง)	-
8. ไม่เกี่ยวข้องกับองค์การการกุศลที่รับเงินบริจาคก้อนใหญ่จากบริษัท (ที่มีมูลค่า $\geq$ \$ 2000,000 ปี หรือ 2% ของรายได้บริษัท)	-	-	-	✓
9. ไม่มีธุรกิจกับบริษัทที่ถูกตลาดหลักทรัพย์สั่งให้เปิดเผยข้อมูล	-	-	-	✓

คณะกรรมการตรวจสอบ

ความหมายของคณะกรรมการตรวจสอบ

ศูนย์พัฒนาการกำกับดูแลกิจการบริษัทจดทะเบียน (2550) ให้ความหมายของคณะกรรมการตรวจสอบ หมายถึง กรรมการบริษัทที่มีคุณสมบัติของการเป็นกรรมการอิสระได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการให้ทำหน้าที่เพิ่มเติม โดยคณะกรรมการแต่งตั้งให้เป็นกรรมการในคณะกรรมการตรวจสอบ ซึ่งมีหน้าที่ดูแลเรื่องรายงานทางการเงิน ระบบการควบคุมภายในการปฏิบัติตามกฎหมาย กฎระเบียบต่างๆของบริษัท คู่มือรายการต่างๆ ที่อาจมีความขัดแย้งทางผลประโยชน์ รวมทั้งการตรวจสอบการกระทำที่อาจมีขอบ หรือ รายการที่มีความเกี่ยวข้องกันของคณะกรรมการหรือผู้บริหารระดับสูง ตลอดจนมีอำนาจหน้าที่ในการตรวจสอบว่าคณะกรรมการบริหารได้ปฏิบัติหน้าที่ตามกรอบที่ได้รับมอบอำนาจหรือไม่อย่างไร

จำนวนและคุณสมบัติของคณะกรรมการตรวจสอบ

หลักเกณฑ์ที่เกี่ยวกับจำนวนและคุณสมบัติของคณะกรรมการตรวจสอบ หลังจากได้รับการปรับปรุงใหม่ มีดังต่อไปนี้ (ก.ล.ด., 2551)

1. ต้องมีกรรมการตรวจสอบ มากกว่าหรือเท่ากับ 3 คน ในคณะกรรมการบริษัท
2. คุณสมบัติของกรรมการตรวจสอบ
 - 2.1 ได้รับการแต่งตั้งจากคณะกรรมการหรือผู้ถือหุ้น
 - 2.2 ทุกคนต้องเป็นกรรมการอิสระ
 - 2.3 ไม่เป็นกรรมการที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการบริษัท ให้ตัดสินใจในการดำเนินกิจการของบริษัท บริษัทใหญ่ บริษัทย่อย บริษัทร่วม บริษัทย่อยลำดับเดียวกัน หรือนิติบุคคลที่อาจมีความขัดแย้ง
 - 2.4 ไม่เป็นกรรมการของบริษัทใหญ่ บริษัทย่อย และ บริษัทย่อยลำดับเดียวกัน

โดยที่บริษัทดังกล่าวเป็นบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์

2.5 มีหน้าที่ตามที่ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกำหนด

2.6 มีกรรมการตรวจสอบอย่างน้อย 1 คน ที่มีความรู้และประสบการณ์เพียงพอที่จะทำหน้าที่ในการสอบทานความน่าเชื่อถือของงบการเงินได้ โดยบริษัทต้องระบุไว้ในแบบ Filing แบบ 56-1 และแบบ 56-2 ว่ากรรมการตรวจสอบรายใดเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติดังกล่าว และกรรมการตรวจสอบรายนั้นต้องระบุคุณสมบัติดังกล่าวไว้ในหนังสือรับรองประวัติของคณะกรรมการตรวจสอบที่ต้องส่งต่อตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยด้วย ซึ่งสำหรับหลักเกณฑ์เรื่องความรู้และประสบการณ์ในการสอบทานความน่าเชื่อถือของงบการเงินนั้น ก.ล.ด.ไม่ได้กำหนดเรื่องคุณวุฒิและประสบการณ์ของกรรมการตรวจสอบ แต่ให้เป็นการรับรองตนเองของกรรมการตรวจสอบท่านนั้นเอง โดยให้บริษัทระบุในแบบ 56-1 และรายงานประจำปีให้ชัดเจนว่า กรรมการตรวจสอบรายใดมีคุณสมบัติดังกล่าว (ก.ล.ด., 2551)

ความรู้ความชำนาญทางบัญชีและการเงินของกรรมการตรวจสอบ

แม้ว่ายังไม่มีข้อกำหนดเรื่องคุณวุฒิและประสบการณ์ในการหน้าที่สอบทานความน่าเชื่อถือของงบการเงินของกรรมการตรวจสอบอย่างชัดเจน แต่ ก.ล.ด. และตลาดหลักทรัพย์ฯ ได้มีข้อเสนอแนะไว้ในเอกสารรับฟังความคิดเห็นเรื่องการปรับปรุงข้อกำหนดเกี่ยวกับกรรมการอิสระและกรรมการตรวจสอบปี 2549 ว่า กรรมการตรวจสอบอย่างน้อย 1 คน ควรมีคุณสมบัติดังนี้

1. สำเร็จการศึกษาขั้นต่ำปริญญาตรีทางบัญชี และมีประสบการณ์ในสายงานที่เกี่ยวข้องกับบัญชีหรือการเงิน เป็นเวลาไม่น้อยกว่า 3 ปี ใน 5 ปีล่าสุด หรือ
2. ในช่วง 5 ปีล่าสุด มีประสบการณ์ในสายงานที่เกี่ยวข้องกับบัญชีหรือการเงิน

ข้อเสนอแนะทั้ง 2 ข้อดังกล่าวนี้ สอดคล้องกับแนวทางที่หลายหน่วยงานในต่างประเทศใช้พิจารณา คือ พิจารณาจากความเข้าใจงบการเงินขั้นพื้นฐาน (Financial Literacy) และเป็นผู้มีความรู้ความชำนาญทางบัญชีและการเงิน (Financial Expertise) ดังเช่นตัวอย่างในตารางที่ 2.3 เป็นการให้ความหมายในด้านดังกล่าวของตลาดหลักทรัพย์สหรัฐอเมริกา (US SEC 2003 cited in Davidson, Xie

and Xu, 2004) และ ตารางที่ 2.4 ที่แสดงรายละเอียดข้อกำหนดของหน่วยงานต่างๆ ด้านความรู้ ความชำนาญทางบัญชีและการเงิน

ตารางที่ 2.3 ความหมายของ ความเข้าใจการเงินพื้นฐาน และ ความรู้ความชำนาญทางบัญชี และการเงินของตลาดหลักทรัพย์สหรัฐอเมริกา

ความเข้าใจการเงินขั้นพื้นฐาน (Financial Literacy)	ความรู้ความชำนาญทางบัญชีและการเงิน (Financial Expertise)
ความสามารถในการอ่านและเข้าใจการเงินขั้นพื้นฐาน อันประกอบด้วย งบดุล งบกำไรขาดทุน และ งบกระแสเงินสด หรือ สามารถมีคุณสมบัติดังกล่าวได้ภายในระยะเวลาที่เหมาะสมภายหลังการแต่งตั้งเป็นกรรมการตรวจสอบแล้ว	- มีประกาศนียบัตรด้านวิชาชีพบัญชี หรือ - มีประสบการณ์การทำงานด้านการเงินหรือบัญชี หรือ มีประสบการณ์อื่นเทียบเท่า - มีประวัติที่มีผลต่อการพัฒนาความรู้ความชำนาญระดับสูงด้านการเงิน ประกอบด้วย 1. ประวัติการดำรงตำแหน่งประธานกรรมการบริหาร (CEO) 2. ผู้อำนวยการฝ่ายบัญชีและการเงิน (CFO) 3. เจ้าหน้าที่อาวุโสอื่นที่รับผิดชอบในการสอดส่องดูแลด้านการเงิน (Financial oversight responsibilities)

ตารางที่ 2.4 ข้อกำหนดของหน่วยงานต่างๆ ด้านความรู้ความชำนาญทางบัญชีและการเงิน

หน่วยงาน	ข้อกำหนดด้านความรู้ความชำนาญทางบัญชีและการเงิน (Financial Expertise)
Sarbanes - Oxley Act	สมาชิกอย่างน้อย 1 คน ต้องเป็นผู้มีความรู้เชี่ยวชาญทางบัญชีและการเงิน (Financial expertise) ตามคำนิยามที่กำหนด โดยคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (Securities and Exchange Commission: SEC) ซึ่งคำนิยามโดยสรุปคือ 1. ต้องเป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจในหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป (GAPP) และ งบการเงิน 2. มีประสบการณ์ในการจัดทำหรือตรวจสอบงบการเงิน 3. มีประสบการณ์เกี่ยวกับระบบการควบคุมภายในทางการบัญชี 4. มีความรู้ความเข้าใจในหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจสอบ

ตารางที่ 2.4 (ต่อ)

หน่วยงาน	ข้อกำหนดด้านความรู้ความชำนาญทางบัญชีและการเงิน (Financial Expertise)
BRC (The Blue Ribbon Committee)	กรรมการตรวจสอบทุกคนต้องมี Financial Literacy และมีอย่างน้อย 1 คน ที่ต้องมีความรู้ความชำนาญเป็นพิเศษ (Expertise) ด้านการบัญชีหรือการบริหารการเงิน
NYSE	กรรมการตรวจสอบทุกคนต้องมี Financial Literacy และกรรมการอย่างน้อย 1 คน ต้องมีความรู้ความชำนาญเป็นพิเศษ ทางด้านการบัญชีหรือเกี่ยวข้องกับการบริหารการเงิน (คณะกรรมการบริษัทเป็นผู้พิจารณาคุณสมบัติดังกล่าวในเชิงธุรกิจ)
ข้อกำหนดของประเทศ สิงคโปร์ (Code of Corporate Governance)	กรรมการตรวจสอบอย่างน้อย 2 คน ต้องมีความรู้ความชำนาญเป็นพิเศษ หรือมีประสบการณ์ด้านการบัญชีหรือการบริหารการเงิน โดยระดับของความชำนาญหรือประสบการณ์ของคณะกรรมการตรวจสอบ จะพิจารณาโดยคณะกรรมการบริษัทตามความเหมาะสม
NASD (สมาคมผู้ค้าหลักทรัพย์ แห่งชาติของอเมริกา)	กรรมการตรวจสอบทุกคนต้องมี Financial Literacy และมีอย่างน้อย 1 คนที่มีประสบการณ์การทำงานด้านการเงินหรือบัญชี ประกาศนียบัตรด้านวิชาชีพการบัญชี หรือมีประสบการณ์อื่นเทียบเท่า หรือมีประวัติที่มีผลต่อการพัฒนาความรู้ความชำนาญระดับสูงด้านการเงิน ประกอบด้วย ประวัติการดำรงตำแหน่ง ประธานกรรมการบริหาร (CEO), ผู้อำนวยการฝ่ายบัญชีและการเงิน (CFO) หรือเจ้าหน้าที่อาวุโสอื่นที่รับผิดชอบในการสอดส่องดูแลด้านการเงิน (Financial oversight responsibilities)
ข้อกำหนดของประเทศ แคนาดา	กรรมการตรวจสอบทุกคนต้องสามารถอ่านและเข้าใจงบการเงินขั้นพื้นฐานได้ (Financially Literate) และกรรมการอย่างน้อย 1 คนต้องมีความรู้ความชำนาญเป็นพิเศษทางการบัญชีหรือการเงิน ตามการพิจารณาของคณะกรรมการบริษัท

ที่มา: สมบูรณ์ สารพัด (2547)

ดังนั้น ในส่วนของหลักเกณฑ์เรื่องจำนวนและคุณสมบัติของกรรมการตรวจสอบ ที่ปรับปรุงแก้ไขใหม่ สามารถสรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 2.5 สรุปประเด็นที่แก้ไขเรื่องจำนวนและคุณสมบัติของกรรมการตรวจสอบ

หลักเกณฑ์เดิม	หลักเกณฑ์ที่ปรับปรุงใหม่ (ปี 2551)
1. เป็นกรรมการอิสระที่มาจากภายนอก	1. คุณสมบัติของกรรมการอิสระตามที่ปรับปรุงใหม่ (เรื่องการถือหุ้น และความสัมพันธ์กับบริษัท)
2. เป็นกรรมการที่ไม่มีส่วนร่วมในการบริหารงานในบริษัทและกลุ่มบริษัทที่เกี่ยวข้อง	2. ห้ามเป็นกรรมการใดๆในบริษัท และ กลุ่มบริษัทที่เกี่ยวข้อง ที่เป็นบริษัทจดทะเบียน

ขอบเขตหน้าที่ความรับผิดชอบของคณะกรรมการตรวจสอบ

หลักเกณฑ์ที่เกี่ยวกับคณะกรรมการตรวจสอบ นอกจากจะปรับปรุงเรื่องจำนวนและคุณสมบัติแล้ว ยังปรับปรุงเรื่องขอบเขตหน้าที่และความรับผิดชอบด้วย ซึ่งในภาพรวมจะคงไว้ตามกรอบของหลักเกณฑ์เดิม เพียงแต่จะมีการปรับปรุงเพื่อให้บทบาทมีความชัดเจนในการปฏิบัติงานมากยิ่งขึ้นโดยมีรายละเอียดดังนี้ (ตลาดหลักทรัพย์ฯ, 2551)

1. สอบทานให้บริษัทมีการรายงานทางการเงินอย่างถูกต้องและเพียงพอ
2. สอบทานให้บริษัทมีระบบการควบคุมภายใน (Internal control) และระบบการตรวจสอบภายใน (Internal Audit) ที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ และ พิจารณาความเป็นอิสระของหน่วยงานตรวจสอบภายใน (พิจารณาจากการปฏิบัติหน้าที่และการรายงานต่างๆรวมถึงสายงานบังคับบัญชาของหน่วยงานนี้) ตลอดจนให้ความเห็นชอบในการพิจารณา แต่งตั้ง โยกย้าย เลิกจ้างหัวหน้าหน่วยงานตรวจสอบภายใน หรือ หน่วยงานอื่นใดที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการตรวจสอบภายใน
3. สอบทานให้บริษัทปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ข้อกำหนดของตลาดหลักทรัพย์และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจของบริษัท
4. พิจารณา คัดเลือก เสนอ แต่งตั้งบุคคล ซึ่งมีความเป็นอิสระเพื่อทำหน้าที่เป็นผู้สอบบัญชีของบริษัท และ เสนอคำตอบแทนของบุคคลดังกล่าว รวมทั้งเข้าร่วมประชุมกับผู้สอบบัญชี โดยไม่มีฝ่ายจัดการเข้าร่วมประชุมด้วยอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

5. พิจารณารายการที่เกี่ยวข้องกันหรือรายการที่อาจมีความขัดแย้งทางผลประโยชน์ ให้เป็นไปตามกฎหมายและข้อกำหนดของตลาดหลักทรัพย์ ทั้งนี้เพื่อให้มั่นใจว่ารายการดังกล่าว สมเหตุสมผลและเป็นประโยชน์สูงสุดต่อบริษัท

6. จัดทำรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ โดยเปิดเผยไว้ในรายงานประจำปีของบริษัท ซึ่งรายงานดังกล่าวต้องลงนามโดยประธานคณะกรรมการตรวจสอบและต้องประกอบด้วยข้อมูลอย่างน้อยดังต่อไปนี้

6.1 ความเห็นเกี่ยวกับความถูกต้อง ครบถ้วน เป็นที่เชื่อถือได้ ของรายงานทางการเงิน

6.2 ความเห็นเกี่ยวกับความเพียงพอของระบบควบคุมภายในของบริษัท

6.3 ความเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ข้อกำหนดของตลาดหลักทรัพย์ หรือ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจของบริษัท

6.4 ความเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของผู้สอบบัญชี

6.5 ความเห็นเกี่ยวกับรายงานที่อาจมีความขัดแย้งทางผลประโยชน์

6.6 จำนวนการประชุมคณะกรรมการตรวจสอบ และการเข้าร่วมประชุมของกรรมการตรวจสอบแต่ละท่าน

6.7 ความเห็นหรือข้อสังเกตโดยรวมที่คณะกรรมการตรวจสอบได้รับจากการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายบัตร (Charter)

6.8 รายการอื่นที่เห็นว่าผู้ถือหุ้นและผู้ลงทุนทั่วไปควรทราบ ภายใต้ขอบเขตหน้าที่และความรับผิดชอบที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการบริษัท

7. ปฏิบัติการอื่นใดตามที่คณะกรรมการของบริษัทมอบหมายด้วยความเห็นชอบจากคณะกรรมการตรวจสอบ

ในการปฏิบัติหน้าที่ คณะกรรมการตรวจสอบมีความรับผิดชอบต่อคณะกรรมการบริษัท โดยตรง และคณะกรรมการของบริษัทยังมีความรับผิดชอบในการดำเนินงานของบริษัทต่อบุคคลภายนอก และในกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจสอบ ให้บริษัทแจ้งมติเปลี่ยนแปลงหน้าที่และจัดทำรายชื่อรวมทั้งขอบเขตการดำเนินงานของคณะกรรมการตรวจสอบที่มีการเปลี่ยนแปลงตามแบบที่ตลาดหลักทรัพย์กำหนด และนำเสนอต่อตลาดหลักทรัพย์ภายใน 3 วันทำการนับแต่วันที่ที่มีการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว

สรุปประเด็นที่แก้ไขเรื่องขอบเขตหน้าที่ความรับผิดชอบของคณะกรรมการตรวจสอบ

ในเรื่องขอบเขตหน้าที่และความรับผิดชอบ ยังคงไว้ตามกรอบของหลักเกณฑ์เดิม แต่ปรับปรุงเพื่อให้บทบาทหน้าที่มีความชัดเจนในการปฏิบัติงานยิ่งขึ้น โดยสามารถสรุปเป็นประเด็นสำคัญที่มีการแก้ไขไว้ในตารางที่ 2.6 ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตารางที่ 2.6 สรุปประเด็นที่ปรับปรุงใหม่ในเรื่องขอบเขตหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจสอบ

หลักเกณฑ์เดิม	หลักเกณฑ์ที่ปรับปรุงใหม่ (ปี 2551)
1. สอบทานรายงานทางการเงินให้ถูกต้องเพียงพอ	คงเดิม
2. สอบทานให้มี ระบบควบคุมภายใน ระบบการตรวจสอบภายในที่เหมาะสมและมีประสิทธิผล	เพิ่ม พิจารณาความเป็นอิสระของหน่วยงานตรวจสอบภายใน และ ให้ความเห็นชอบในการพิจารณา แต่งตั้ง / โยกย้าย / เลิกจ้าง หัวหน้าหน่วยงานตรวจสอบภายใน
3. สอบทานให้ปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง	คงเดิม
4. พิจารณา คัดเลือก เสนอแต่งตั้ง และ เสนอคำตอบแทนผู้สอบบัญชีของบริษัท	เพิ่ม พิจารณาความเป็นอิสระของผู้สอบบัญชี และการเข้าร่วมประชุมกับผู้สอบบัญชีโดยไม่มีฝ่ายจัดการร่วมประชุมด้วยอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง
5. พิจารณาการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทในกรณีเกิดรายการที่เกี่ยวข้องกัน หรือ รายการที่อาจมีความขัดแย้งทางผลประโยชน์ให้มีความถูกต้องและครบถ้วน	เปลี่ยน จากให้มีความถูกต้องครบถ้วน เป็นการพิจารณารายการที่เกี่ยวข้องกันหรืออาจมีความขัดแย้งให้เป็นไปตามกฎหมายและข้อกำหนดของตลาดหลักทรัพย์

ตารางที่ 2.6 (ต่อ)

หลักเกณฑ์เดิม	หลักเกณฑ์ที่ปรับปรุงใหม่ (ปี 2551)
6. จัดทำรายงานการกำกับดูแลกิจการของคณะกรรมการตรวจสอบไว้ในรายงานประจำปีของบริษัท ซึ่งต้องลงนามโดยประธานคณะกรรมการตรวจสอบ	เพิ่ม การระบุข้อมูลขั้นต่ำที่ต้องมีในรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ
7. ปฏิบัติการอื่นใดตามที่คณะกรรมการของบริษัทมอบหมายด้วยความเห็นชอบจากคณะกรรมการตรวจสอบ	คงเดิม

ที่มา: ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (2551)

การเปรียบเทียบหลักเกณฑ์เรื่องคณะกรรมการตรวจสอบของไทยกับต่างประเทศ

วัตถุประสงค์สำคัญของการปรับปรุงหลักเกณฑ์ใหม่ คือ การทำให้มีมาตรฐานเทียบเท่าสากลมากขึ้น ดังนั้นจึงสามารถสรุปประเด็นที่สำคัญเกี่ยวกับคณะกรรมการตรวจสอบและเปรียบเทียบกับหลักเกณฑ์ของต่างประเทศได้ดังนี้

ตารางที่ 2.7 การเปรียบเทียบหลักเกณฑ์เรื่องคณะกรรมการตรวจสอบของไทยกับต่างประเทศ

ประเด็น	ไทย (ปรับปรุงใหม่ ปี 2551)	สหรัฐ / อังกฤษ / ยุโรป	เอเชีย
ที่มา	ทุกคนต้องเป็นกรรมการอิสระ โดยได้รับแต่งตั้งจากที่ประชุมผู้ถือหุ้นหรือจากคณะกรรมการบริษัท	ส่วนใหญ่กำหนดให้กรรมการตรวจสอบทุกคนเป็นกรรมการที่เป็นอิสระ	ส่วนใหญ่กำหนดให้กรรมการตรวจสอบทุกคนเป็นกรรมการที่เป็นอิสระ
การถือหุ้น	ห้ามกรรมการตรวจสอบถือหุ้นเกิน 1% ของจำนวนหุ้นที่มีสิทธิออกเสียงทั้งหมด	หลายประเทศกำหนดสัดส่วนการถือหุ้นที่เข้าข่ายไม่อิสระ	หลายประเทศกำหนดจำนวนการถือหุ้น เช่น - ฮองกง ถือหุ้นไม่เกิน 1% - ตุรกี ถือหุ้นไม่เกิน 1% - อินเดีย ถือหุ้นไม่เกิน 2%

ตารางที่ 2.7 (ต่อ)

ประเด็น	ไทย (ปรับปรุงใหม่ ปี 2551)	สหรัฐ / อังกฤษ / ยุโรป	เอเชีย
ระยะเวลา ที่ดำรง ตำแหน่ง	แนวปฏิบัติที่ดีของคณะ กรรมการตรวจสอบที่จัดทำ โดยตลาดหลักทรัพย์ฯ เสนอแนะให้กำหนดวาระ การดำรงตำแหน่งให้ แน่นอนและมีระยะเวลา พอสมควรระหว่าง 2-5 ปี	- อังกฤษ ไม่เกิน 9 ปี - สเปน ไม่เกิน 12 ปี - ฝรั่งเศส ไม่เกิน 12 ปี	-ฮ่องกง ไม่เกิน 9 ปี
คุณสมบัติ เฉพาะ	กรรมการตรวจสอบอย่างน้อย 1 คน มีความรู้และประสบการณ์เพียงพอที่จะทำหน้าที่ในการสอบทานความน่าเชื่อถือของงบการเงินได้	หลายประเทศมีข้อกำหนดแบบกว้างๆ ให้มีอย่างน้อย 1 คน ที่ต้องมีความรู้ความเชี่ยวชาญทางบัญชีและการเงินเช่นเดียวกับไทย เช่น - สหรัฐอเมริกา มีข้อกำหนดที่ขยายความเกี่ยวกับประสบการณ์ทางด้านบัญชีและด้านการเงินว่าต้องมีประสบการณ์ในฐานะเป็นผู้บริหารสูงสุดในสายงานบัญชีหรือการเงิน หรือเป็นผู้สอบบัญชี	หลายประเทศมีข้อกำหนดแบบกว้างๆ ให้มีอย่างน้อย 1 คน ที่ต้องมีความรู้ความเชี่ยวชาญทางบัญชีและการเงิน เช่นเดียวกับไทย เช่น - มาเลเซีย มีข้อกำหนดที่เข้มงวดกว่าไทย คือ ต้องมีกรรมการตรวจสอบอย่างน้อย 1 คน ต้องเป็นสมาชิกของสมาคมวิชาชีพบัญชีซึ่งการจะเป็นสมาชิกสมาคมดังกล่าวได้ ต้องเป็นผู้สอบบัญชี หรือ ผ่านการสอบในหลักสูตรที่กำหนด

ที่มา: ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (2549)

ทฤษฎีการส่งสัญญาณ (Signaling Theory)

ทฤษฎีการส่งสัญญาณ (Signaling Theory) ของ Spence (1973) อธิบายลักษณะของการส่งสัญญาณข้อมูลได้ว่า ผู้ที่มีข้อมูลมากกว่าหรือดีกว่าจะพยายามส่งสัญญาณข้อมูลที่มีอยู่ให้อีกฝ่ายหนึ่งทราบ เพื่อแสดงถึงข้อได้เปรียบและหลีกเลี่ยงการเกิดช่องว่างของข้อมูลข่าวสาร (Information Gap) ที่อาจทำให้เกิดการเข้าใจผิด ทฤษฎีนี้สามารถนำมาอธิบายลักษณะของการเปิดเผยข้อมูลได้เช่นกัน

คือ บริษัทที่มีข้อมูลที่มากกว่าหรือดีกว่าจะพยายามส่งสัญญาณข้อมูลที่มีอยู่ให้แก่ผู้ใช้ข้อมูลทราบเพื่อแสดงถึงศักยภาพและข้อได้เปรียบของบริษัท และลักษณะดังกล่าวมักจะพบในบริษัทขนาดใหญ่ มากกว่าบริษัทขนาดเล็ก

Alsaced (2006) ได้สนับสนุนแนวคิดนี้ โดยกล่าวว่า ในภาพรวมบริษัทขนาดใหญ่จะมีข้อมูลที่มากและดีกว่าบริษัทขนาดเล็ก ดังนั้น จึงทำให้มีแนวโน้มการเปิดเผยข้อมูลที่มากกว่าด้วย โดยได้สรุปเหตุผลที่ทำให้ขนาดของบริษัทมีผลต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลไว้ดังนี้

1. บริษัทที่มีขนาดใหญ่มักได้รับความสนใจในรายละเอียดด้านต่างๆจากสาธารณชน มากกว่าบริษัทขนาดเล็ก ดังนั้น จึงทำให้บริษัทที่มีขนาดใหญ่มีแนวโน้มในการเปิดเผยข้อมูลที่มากกว่า
2. บริษัทขนาดใหญ่มีแนวโน้มการเปิดเผยข้อมูลสูงขึ้น เพื่อเป็นการลดต้นทุนในการจัดหา และเพิ่มปริมาณเงินทุนใหม่ของบริษัท
3. บริษัทขนาดใหญ่มีความพร้อมทางด้านทรัพยากรสำหรับ การบันทึก วิเคราะห์ และนำเสนอข้อมูล โดยใช้ต้นทุนที่ต่ำกว่า

ทฤษฎีสถาบัน (Institution Theory)

ทฤษฎีสถาบัน (Institution Theory) ของ Meyer and Rowan (1977) กล่าวว่า องค์กรถูกจำกัดจากสิ่งแวดล้อมภายนอก จึงจำเป็นต้องยอมปฏิบัติตามธรรมเนียมและความคาดหวังของสิ่งแวดล้อมแบบสถาบัน เพื่อให้ได้รับการยอมรับและเพื่อความอยู่รอด (Meyer and Rowan, 1977 cited in Powell, 2007)

DiMaggio and Powell (1983) ได้สนับสนุนแนวคิดนี้เช่นกัน โดยกล่าวว่า สิ่งแวดล้อมแบบสถาบันจะทำให้องค์กรรับเอาลักษณะ โครงสร้างองค์กรที่เหมือนกันไปใช้ ซึ่งเป็นผลจากปัจจัยด้านความกดดัน 3 ประเภท ได้แก่ ความกดดันประเภทข้อบังคับ (Coercive Factors) ความกดดันทางกฎเกณฑ์ (Normative Factors) และ ความกดดันจากการเลียนแบบ (Mimetic Factors) (DiMaggio and Powell, 1983 cited in Powell, 2007)

สำหรับเหตุการณ์ในประเทศไทย ที่เป็นตัวอย่างการอธิบายทฤษฎีสถาบันได้อย่างชัดเจน คือ ลักษณะการดำเนินธุรกิจที่เปลี่ยนแปลงไปหลังจากการเกิดวิกฤตเศรษฐกิจปี 2540 เนื่องจากตลาดทุนไทยต้องหันมาให้ความสำคัญต่อการสร้างระบบการกำกับดูแลกิจการที่ดีที่เป็นระบบและโปร่งใส เช่น การกำหนดให้บริษัทจดทะเบียนต้องจัดให้มีคณะกรรมการตรวจสอบ ซึ่งระบบการกำกับดูแลกิจการที่ดีดังกล่าวเป็นที่ยอมรับโดยทั่วกันในกลุ่มประเทศตะวันตกและกลุ่มประเทศที่พัฒนาแล้ว (Tengamnuay and Stapleton, 2009)

นอกจากนี้แนวคิดของทฤษฎีสถาบัน ยังสามารถนำมาอธิบายลักษณะพฤติกรรมของบริษัทที่อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมประเภทเดียวกันได้ว่า บริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมเดียวกันจะมีแนวทางปฏิบัติและความคาดหวังจากสิ่งแวดล้อมคล้ายคลึงกัน ซึ่งหากสิ่งแวดล้อมมีการเปลี่ยนแปลงและส่งผลกระทบต่อทำให้บริษัทจำเป็นต้องปรับตัวเพื่อความอยู่รอด หากบริษัทใดมีการปรับตัวได้เร็วและดีกว่า โดยมีแนวทางหรือนวัตกรรมใหม่ๆ ในการปรับปรุงประสิทธิภาพ บริษัทอื่นๆ หลังจากนั้น ก็จะรับเอานวัตกรรมนั้นไปใช้เพื่อให้ได้รับการยอมรับอย่างชอบธรรมด้วยเช่นกัน (Tolbert and Zucker, 1983) ดังนั้น จากลักษณะพฤติกรรมในการเลียนแบบเพื่อให้ได้รับการยอมรับดังกล่าว จึงสามารถนำมาวิเคราะห์ลักษณะแนวทางของการเปิดเผยข้อมูลได้ว่า บริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมเดียวกันจะมีแนวโน้มลักษณะการเปิดเผยข้อมูลที่คล้ายคลึงกัน

Powell (2007) ได้สรุปเหตุผลที่ทำให้ในปัจจุบันองค์กรต่างๆ มีพฤติกรรมที่ลอกเลียนแบบกันมีสูงขึ้น ดังนี้

1. การมีปฏิสัมพันธ์กันระหว่างกลุ่มอุตสาหกรรมประเภทเดียวกันเพิ่มสูงขึ้น
2. การจัดลำดับขั้นตอนในการประสานงานต่างๆ มีแบบแผนชัดเจนขึ้น
3. การแข่งขันในด้านข้อมูลข่าวสารและสารสนเทศในรูปแบบต่างๆ รุนแรงขึ้น
4. เมื่อองค์กรใดมีนวัตกรรมใหม่ๆ ใช้และได้รับการยอมรับ องค์กรอื่นๆ จะรับเอานวัตกรรมเหล่านั้นไปใช้เพื่อให้ได้รับการยอมรับเช่นเดียวกัน

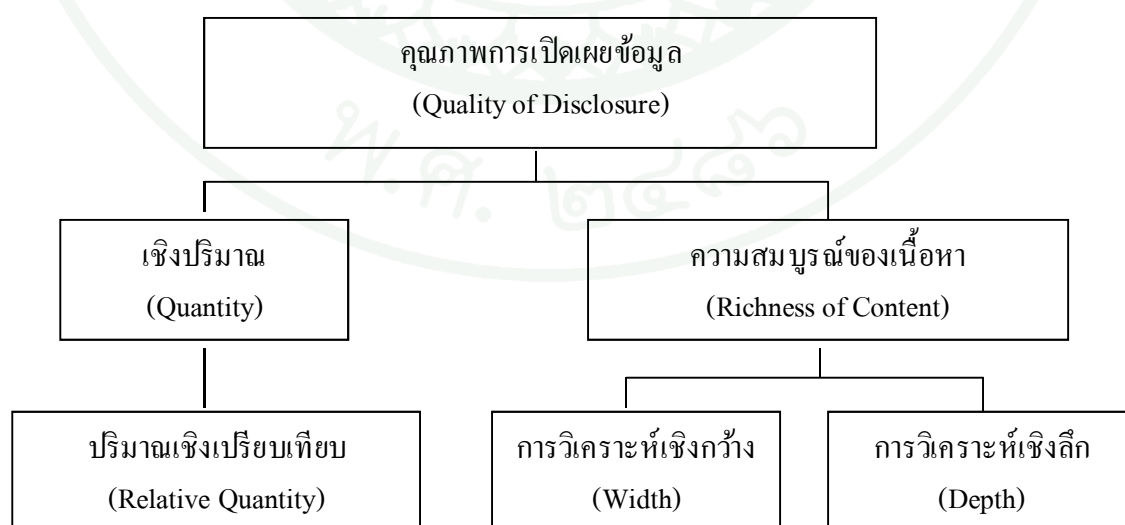
แนวคิดการวิเคราะห์คุณภาพการเปิดเผยข้อมูล (Quality of Disclosure)

AICPA (1994) เสนอแนะแนวคิดเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลในรายงานทางการเงินว่า นอกจากข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเงินแล้ว การเปิดเผยข้อมูลให้มีคุณภาพต้องประกอบด้วยข้อมูลในส่วนที่ไม่เกี่ยวข้องกับการเงินด้วย เช่น ประวัติความเป็นมาของบริษัท ข้อมูลของคณะกรรมการและ

ผู้บริหาร และการวิเคราะห์ฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของผู้บริหาร (AICPA, 1994 cited in Beretta and Bozzolan, 2008)

ข้อมูลเกี่ยวกับกรรมการอิสระและคณะกรรมการตรวจสอบเป็นอีกหัวข้อหนึ่งในรายงานทางการเงินที่บริษัทจดทะเบียนต้องเปิดเผย แต่การศึกษาเกี่ยวกับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลในเรื่องกรรมการทั้งสองโดยตรงมีน้อยมาก และหากเทียบเคียงกับผลงานวิจัยอื่นที่ศึกษาเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูล พบว่า งานวิจัยส่วนใหญ่มักพิจารณาคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลจากปริมาณของข้อมูลที่มีการเปิดเผยเพียงอย่างเดียว ซึ่งอาจไม่เพียงพอในการใช้เป็นตัวแทนการวัดคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลทั้งหมด (Beretta and Bozzolan, 2004)

Beretta and Bozzolan จึงได้พัฒนาดัชนีที่ใช้วัดคุณภาพของการเปิดเผยข้อมูลในรายงานทางการเงินขึ้น โดยมีแนวคิดว่าการวิเคราะห์คุณภาพการเปิดเผยข้อมูลควรมีการวิเคราะห์ทั้งปริมาณการเปิดเผยข้อมูล (Quantity) และ ความสมบูรณ์ของเนื้อหา (Richness of Content) โดยในปี 2004 Beretta and Bozzolan ได้ศึกษาคุณภาพการเปิดเผยความเสี่ยง และ ในปี 2008 ได้ศึกษาคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลในรายงานทางการเงิน โดยปริมาณการเปิดเผยข้อมูลวิเคราะห์จากปริมาณการเปิดเผยข้อมูลจริงเปรียบเทียบกับค่าประมาณการ(Relative Quantity) และ ด้านความสมบูรณ์ของเนื้อหา (Richness of Content) จะพิจารณาจากการวิเคราะห์ 2 ด้าน คือ การวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงกว้าง (Width) ได้แก่ การเปิดเผยข้อมูลที่ครอบคลุมทุกหัวข้อ และ การวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงลึก (Depth) ได้แก่ การเปิดเผยข้อมูลที่เป็นปัจจัยสำคัญที่อาจส่งผลต่อการดำเนินงาน (Beretta and Bozzolan, 2008)

ภาพที่ 2.1 คุณภาพการเปิดเผยข้อมูลในรายงานทางการเงิน (Beretta and Bozzolan, 2008)

ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าการวิเคราะห์คุณภาพการเปิดเผยข้อมูลตามกรอบแนวคิดของ Beretta and Bozzolan (2008) ประกอบด้วย 2 ดัชนี ได้แก่ ดัชนีปริมาณเชิงเปรียบเทียบ (Relative Quantity Index หรือ RQT) เป็นตัวแทนในการวัดเชิงปริมาณ และ ความสมบูรณ์ของเนื้อหา (Richness of content หรือ RCN) เป็นตัวแทนการเชิงคุณภาพ โดยเขียนเป็นสมการได้ดังนี้

$$Disclosure\ Quality\ (DSCORE) = \frac{1}{2} (RQT_i + RCN_i)$$

1. ดัชนีปริมาณเชิงเปรียบเทียบ (Relative Quantity Index หรือ RQT)

กรอบแนวคิดของ Beretta and Bozzolan (2008) วิเคราะห์ดัชนีปริมาณเชิงเปรียบเทียบจากการเปรียบเทียบปริมาณการเปิดเผยข้อมูลจริงของแต่ละบริษัท (D_i) ว่ามีปริมาณการเปิดเผยสูงหรือต่ำกว่าค่าประมาณการเปิดเผยข้อมูล ($\hat{D}_i$) ซึ่งค่าประมาณการเปิดเผยข้อมูลจะมาจากการแทนค่าในสมการ OLS Regression โดยมีขนาดของบริษัทและประเภทอุตสาหกรรมเป็นตัวแปรอิสระ ตามแนวคิดที่ว่า ขนาดและประเภทอุตสาหกรรมมีอิทธิพลอย่างมากต่อระดับการรายงานข้อมูล ซึ่งสมการในการคำนวณดัชนีเชิงเปรียบเทียบแสดงได้ดังนี้

$$RQT_i = D_i - \hat{D}_i$$

โดยที่

$$RQT_i = \text{ดัชนีปริมาณเชิงเปรียบเทียบ (relative quantity index) ของบริษัท } i$$

$$D_i = \text{ค่าปริมาณการเปิดเผยข้อมูลจริง (Observed disclosure) ของบริษัท } i$$

$$\hat{D}_i = \text{ค่าประมาณการเปิดเผยข้อมูล (estimated disclosure) ของบริษัท } i$$

โดยค่า $\hat{D}_i$ หาค่ามาจาก OLS Regression จากสมการดังนี้

$$\hat{D}_i = \beta_o + \sum_{j=1}^k \beta_j IND_j + \beta_{k+1} LNSIZE$$

2. ความสมบูรณ์ของเนื้อหา (Richness of content หรือ RCN)

กรอบแนวคิดของ Beretta and Bozzolan (2008) วิเคราะห์ความสมบูรณ์ของเนื้อหา (Richness of Content หรือ RCN) โดยพิจารณาจาก 2 ด้าน คือ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงกว้าง (Width) ได้แก่ การเปิดเผยข้อมูลที่ครอบคลุมทุกหัวข้อ และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึก (Depth) ได้แก่ การเปิดเผยข้อมูลที่เป็นปัจจัยสำคัญที่อาจส่งผลกระทบต่อการทำงาน

$$RCN_i = \frac{1}{2}(WID_i + DEP_i)$$

2.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงกว้าง (Width หรือ WID) ได้แก่ การเปิดเผยข้อมูลที่ครอบคลุมทุกหัวข้อ ซึ่งต้องพิจารณาจาก 2 ประเด็น คือ ร้อยละของหัวข้อที่ศึกษาต่อหัวข้อที่มีการเปิดเผยทั้งหมด (Coverage หรือ COV) และ ลักษณะการกระจายของข้อมูลหรือความเข้มข้นในหัวข้อที่ศึกษา (Dispersion หรือ DIS)

$$COV_i = \frac{1}{st} \sum_{j=1}^{st} INF_{ij} \quad \text{และ} \quad DIS_i = \frac{-\sum_{j=1}^{st} p_{ij} \ln p_{ij}}{\ln st}$$

โดยที่

INF_{ij} = มีค่าเป็น 1 หากในรายงานประจำปีของบริษัท i มีการเปิดเผยในหัวข้อ j และมีค่าเป็น 0 หากไม่มีการเปิดเผย

p_{ij} = จำนวนข้อมูลที่เปิดเผยในหัวข้อ j (จำนวนประโยค) ต่อจำนวนข้อมูลที่เปิดเผยทั้งหมดของบริษัท i

st_{ij} = จำนวนหัวข้อทั้งหมดที่มีการเปิดเผย

$$\text{ดังนั้น} \quad WID_i = \frac{1}{2}(COV_i + DIS_i)$$

2.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึก (Depth หรือ DEP) แบ่งการศึกษออกเป็น 2 ประเด็น คือ ประเด็นที่ 1 ได้แก่ การเปิดเผยข้อมูลที่เป็นสัญญาณทางเศรษฐกิจ (Measure index and Economic sign หรือ MSR) ที่สามารถประเมินหรือสามารถวัดค่าในเชิงคุณภาพหรือเชิงปริมาณได้ รวมทั้งเปิดเผยการคาดการณ์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นซึ่งจะส่งผลกระทบต่อการทำงานในอนาคต ประเด็นที่ 2 ได้แก่ การบริหารจัดการเมื่อปัจจัยดังกล่าวเข้ามามีผลต่อธุรกิจและการวิเคราะห์ปัจจัยภายในของ

บริษัท โดยวัดจากดัชนีการสังเกต (Outlook profile index หรือ OTL) ซึ่งสมการในการคำนวณทั้ง 2 ประเด็น มีดังนี้

$$MSR_i = \frac{1}{2} \left(\frac{1}{id_i} \sum_{j=1}^{id_i} TOM_{ij} + \frac{1}{id_i} \sum_{j=1}^{id_i} ES_{ij} \right)$$

โดยที่

MSR_i = การเปิดเผยข้อมูลที่เป็นสัญญาณทางเศรษฐกิจ

id_i = จำนวนประโยคที่เปิดเผยในรายงานประจำปีของบริษัท i

TOM_{ij} = มีค่าเท่ากับ 1 หากประโยค j ของบริษัท i มีการวัดค่าในเชิงปริมาณ หรือเชิงคุณภาพได้ แต่หากไม่มีการวัดค่าจะมีค่าเท่ากับ 0

ES_{ij} = มีค่าเท่ากับ 1 หากประโยค j ของบริษัท i มีการคาดการณ์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น แต่หากไม่มีการคาดการณ์จะมีค่าเท่ากับ 0

$$OTL_i = \frac{1}{2} \frac{1}{id_i} \sum_{j=1}^{id_i} OTL_{ij}$$

โดยที่

OTL_i = ดัชนีการสังเกตของบริษัท i

id_i = จำนวนการเปิดเผยปัจจัยที่มีผลกระทบของบริษัท i

OTL_{ij} = มีค่าเท่ากับ 2 หากประโยค j ของบริษัท i มีการเปิดเผยการตัดสินใจ, การลงมือปฏิบัติ หรือ วางแนวทาง และการปรับตัวในอนาคต
มีค่าเท่ากับ 1 หากประโยค j ของบริษัท i มีการเปิดเผยการตัดสินใจ, การลงมือปฏิบัติ หรือ วางแนวทาง หรือ การปรับตัวในอนาคต
มีค่าเท่ากับ 0 หากไม่มีการเปิดเผยข้อมูล

ดังนั้น

$$DEP_i = \frac{1}{2} (MSR_i + OTL_i)$$

แต่เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาเฉพาะคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลในเรื่องกรรมการอิสระและคณะกรรมการตรวจสอบ ซึ่งอาจแตกต่างจากงานวิจัยของ Beretta and Bozzolan (2008) ที่ศึกษาคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลจากทุกหัวข้อในรายงานประจำปี ได้แก่เรื่อง กลยุทธ์, ประวัติของบริษัท, โครงสร้างทางการเงิน, โครงสร้างของบริษัท, โครงสร้างการบริหารงาน การดำเนินงานของบริษัท และ ปัจจัยภายนอก ดังนั้นการวิจัยนี้ จึงได้ปรับเปลี่ยนวิธีการวิเคราะห์ความสมบูรณ์ของเนื้อหาเพื่อให้เหมาะสมกับลักษณะของข้อมูลที่ศึกษา โดยนำดัชนีการเปิดเผยข้อมูลจากแบบประเมินผลการเปิดเผยข้อมูลที่พัฒนาขึ้น มาใช้เป็นตัวแทนในการวัดความสมบูรณ์ของเนื้อหา ซึ่งแบบประเมินผลการเปิดเผยข้อมูลที่พัฒนาขึ้นนั้น ได้กำหนดหัวข้อการเก็บข้อมูลตามหลักเกณฑ์ใหม่ที่ ก.ล.ต. และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกำหนด จึงสามารถเก็บข้อมูลได้อย่างละเอียดและครอบคลุมในทุกๆข้อหลักเกณฑ์ รวมทั้งเก็บข้อมูลเพิ่มเติมในส่วนที่เกี่ยวข้องกับบทบาทหน้าที่ของกรรมการอิสระและคณะกรรมการตรวจสอบที่ส่งผลต่อการดำเนินงาน ซึ่งการเก็บข้อมูลตามแบบประเมินผลดังกล่าวข้างต้นสามารถครอบคลุมข้อมูลทั้งในเชิงกว้าง (Width) และในเชิงลึก (Depth)

สำหรับดัชนีการเปิดเผยข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ จึงเป็นดัชนีที่เกิดจากการนำคะแนนการเปิดเผยของบริษัทเปรียบเทียบกับคะแนนการเปิดเผยรวมสูงสุด ซึ่งพบว่า งานวิจัยที่มีการประยุกต์จากกรอบแนวคิดของ Beretta and Bozzolan เช่น งานวิจัยของโชติญาณ หิตะพงศ์ (2549) ที่ศึกษาคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลเรื่อง MD&A และงานวิจัยของ อังคณา แก้วประภา (2553) ที่ศึกษาคุณภาพการรายงานความเสี่ยง ได้นำการคำนวณดัชนีการเปิดเผยข้อมูลในลักษณะดังกล่าวมาใช้เป็นตัวแทนในการวัดความสมบูรณ์ของเนื้อหาเพื่อให้เหมาะสมกับข้อมูลที่ศึกษาเช่นกัน โดยสมการในการคำนวณดัชนีการเปิดเผยข้อมูลมีดังนี้

$$QUA_i = \frac{AS_i}{MS}$$

โดยที่

QUA_i = ดัชนีการเปิดเผยข้อมูลของบริษัท i

AS_i = จำนวนคะแนนการเปิดเผยของบริษัท i (Actual Scores)

MS = จำนวนคะแนนการเปิดเผยรวมสูงสุด (Maximum Scores)

ดังนั้น $0 \leq QUA_i \leq 1$

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ได้รวบรวมผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 เป็นงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกรรมการอิสระและคณะกรรมการตรวจสอบ และส่วนที่ 2 เป็นงานวิจัยด้านการเปิดเผยข้อมูล ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ส่วนที่ 1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกรรมการอิสระและคณะกรรมการตรวจสอบ

Clifford and Evans (1997) ศึกษาการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับคุณสมบัติของกรรมการอิสระของบริษัทจดทะเบียน จำนวน 90 บริษัท (ในกลุ่ม TOP 500 เดือนธันวาคม 1993) ในออสเตรเลีย โดยเก็บข้อมูลจากรายงานประจำปีของบริษัท มีตัวแปรที่ใช้ศึกษาคือ ขนาดของบริษัท (ยอดขายและสินทรัพย์) จำนวนของกรรมการอิสระ และ ปัจจัยที่มีผลต่อการพิจารณาความเป็นอิสระของกรรมการอิสระ ประกอบด้วย 2 ด้าน ได้แก่ จำนวนการถือหุ้น ความสัมพันธ์กับธุรกิจ (ที่ปรึกษา เจ้าหนี้ คู่ค้า พนักงาน) โดยแบ่งปัจจัยที่ใช้พิจารณาความเป็นอิสระดังกล่าวออกเป็น 3 ระดับได้แก่ ระดับอิสระอย่างชัดเจน ระดับไม่ชัดเจน (Grey area) และ ระดับไม่อิสระ ผลการศึกษาพบว่า จำนวนเฉลี่ยของกรรมการอิสระในบริษัทขนาดใหญ่เท่ากับ 5.41 คน ซึ่งสูงกว่าบริษัทขนาดเล็กที่มีจำนวนเฉลี่ยเท่ากับ 3.44 คน และสัดส่วนของกรรมการอิสระในคณะกรรมการบริษัทในบริษัทขนาดใหญ่ (เท่ากับ 69.9%) ก็สูงกว่าบริษัทขนาดเล็ก (เท่ากับ 63.2%) เช่นเดียวกัน ด้านการพิจารณาจากปัจจัยที่ใช้พิจารณาความเป็นอิสระในภาพรวม พบว่า บริษัทจำนวน 35% ยังมีกรรมการอิสระที่ขาดคุณสมบัติใน 2 ด้านดังกล่าว และเมื่อแบ่งระดับความเป็นอิสระ พบว่า กรรมการอิสระในบริษัทขนาดใหญ่มีระดับความเป็นอิสระที่ชัดเจนมากกว่าบริษัทขนาดเล็ก ในด้านของคณะกรรมการตรวจสอบพบว่าจำนวนเฉลี่ยของคณะกรรมการตรวจสอบสูงสุดอยู่ในบริษัทขนาดกลาง (มีจำนวนเฉลี่ยเท่ากับ 3.7 คน) แต่ก็ไม่ได้แตกต่างจากบริษัทขนาดใหญ่ (มีจำนวนเฉลี่ยเท่ากับ 3.4 คน) และบริษัทขนาดเล็ก (มีจำนวนเฉลี่ยเท่ากับ 3 คน) มากนัก

Dehaene, Vuyst and Ooghe (2001) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลการดำเนินงานของบริษัทกับโครงสร้างคณะกรรมการ จาก 122 บริษัทของประเทศเบลเยียมในปี 1995 และวิเคราะห์ลักษณะทั่วไปของโครงสร้างคณะกรรมการบริษัทในเบลเยียมเปรียบเทียบกับบริษัทในอเมริกา ซึ่งในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์จะพิจารณาผลการดำเนินงานจากอัตราส่วนผลตอบแทนของผู้ถือหุ้น และ ผลตอบแทนของหลักทรัพย์ ในด้านโครงสร้างของคณะกรรมการจะพิจารณาจาก ขนาดของคณะกรรมการ ร้อยละของกรรมการอิสระ และ การรวมหรือแยกตำแหน่งระหว่างประธานกรรมการ

กับการจัดการ รวมทั้งศึกษาปัจจัยด้านขนาดของบริษัทและประเภทอุตสาหกรรมว่ามีผลต่อโครงสร้างของคณะกรรมการหรือไม่ โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ ผลการศึกษาพบว่า ขนาดของคณะกรรมการในเบลเยียมเท่ากับ 8.36 คน อเมริกา 12.38 คน (ปี 1980-1990) จำนวนเฉลี่ยของกรรมการอิสระในเบลเยียมเท่ากับ 5.59 คน อเมริกา 6.57 คน และ พบว่าสัดส่วนของกรรมการอิสระในคณะกรรมการบริษัทในอเมริกามีแนวโน้มสูงขึ้น กล่าวคือจาก 45.90% ในปี 1980 เป็น 55.90% ในปี 1990 ด้านผลการศึกษาความสัมพันธ์ พบว่า ปัจจัยด้านขนาดของคณะกรรมการและสัดส่วนของกรรมการอิสระในคณะกรรมการบริษัท มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับขนาดของบริษัทและแตกต่างกันในแต่ละประเภทอุตสาหกรรม และ พบความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างจำนวนกรรมการอิสระกับอัตราผลตอบแทนของผู้ถือหุ้น รวมทั้งพบความสัมพันธ์ระหว่างการรวมตำแหน่งระหว่างประธานกรรมการและกรรมการผู้จัดการกับอัตราผลตอบแทนของหลักทรัพย์

Turley and Zaman (2004) ศึกษาเกี่ยวกับประสิทธิผลของคณะกรรมการตรวจสอบที่มีต่อการกำกับดูแลกิจการที่ดี โดยเป็นการวิจัยเชิงสังเคราะห์ที่ได้จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวกับคณะกรรมการตรวจสอบในหลายๆประเทศ เพื่อนำมาประเมินว่าปัจจัยด้านใดของคณะกรรมการตรวจสอบที่มีผลต่อการกำกับดูแลที่ดีของกิจการ ซึ่งผลการศึกษาในหลายๆงานวิจัยพบว่า ปัจจัยของคณะกรรมการตรวจสอบที่จะส่งผลต่อการกำกับดูแลกิจการที่ดีมี 4 ด้านด้วยกัน ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

1. ปัจจัยที่มีส่วนในการ กระตุ้น ส่งเสริม และ มีความสำคัญต่อโครงสร้างของคณะกรรมการตรวจสอบ ได้แก่ ขนาดของบริษัท อัตราส่วนหนี้สินและระดับการถือหุ้น ปัจจัยในด้านตัวแทนอื่นๆ เช่น ระดับมีส่วนร่วมในการบริหารของเจ้าของ จำนวนผู้ถือหุ้น ลักษณะของตลาดทุน และความสัมพันธ์กับสำนักงานสอบบัญชีขนาดใหญ่

2. คณะกรรมการตรวจสอบมีส่วนสำคัญในด้านการเป็นผู้ประสานงานกับผู้สอบบัญชีภายนอก รวมทั้งการคัดเลือกผู้สอบบัญชี (พิจารณาในเรื่องความเป็นอิสระของผู้สอบบัญชี) พิจารณาคำตอบแทนของผู้สอบบัญชี กระบวนการตรวจสอบและการรายงานผลการสอบบัญชี รวมทั้งบทบาทด้านกระบวนการควบคุมภายในและการบริหารความเสี่ยง

3. คณะกรรมการตรวจสอบมีส่วนในการพัฒนาคุณภาพของรายงานทางการเงิน โดยการควบคุมองค์กรให้ปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับของกฎหมาย และ ตั้งอยู่บนพื้นฐานของจริยธรรมในการดำเนินงาน รวมทั้งมีส่วนในการลดการเกิดทุจริตและการบริหารกำไร

4. ด้านผลการดำเนินงานของบริษัท งานวิจัยส่วนใหญ่พบว่า คณะกรรมการตรวจสอบที่มาจากบุคคลภายนอกมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผลการดำเนินงาน ซึ่งเป็นผลที่สืบเนื่องมาจากผลการวิจัยที่พบว่า คณะกรรมการตรวจสอบมีส่วนสำคัญในการเพิ่มคุณภาพกำไรของบริษัท

Tengamnuay and Stapleton (2009) ศึกษาบทบาทของคณะกรรมการตรวจสอบของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จำนวน 321บริษัท ในช่วง ธ.ค. 2545 – เม.ย. 2546 โดยการส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มประชากร ได้แก่ ประธานบริษัท ประธานคณะกรรมการตรวจสอบ หัวหน้าหน่วยงานตรวจสอบภายใน ผู้อำนวยการฝ่ายบัญชีการเงิน (CFO) ผู้สอบบัญชี นักลงทุน และ นักวิเคราะห์ทางการเงิน เพื่อศึกษาความเห็นและความเข้าใจของกลุ่มประชากรในเรื่องบทบาทของคณะกรรมการตรวจสอบในด้านระบบการตรวจสอบภายในและภายนอก การจัดทำรายงานทางการเงิน และ ความเป็นอิสระของคณะกรรมการตรวจสอบ ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มประชากรให้ความสนใจในบทบาทที่เกี่ยวกับการควบคุมภายในมากกว่าบทบาทในการติดต่อกับผู้สอบบัญชีและงบการเงิน

ตารางที่ 2.8 สรุปผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกรรมการอิสระและคณะกรรมการตรวจสอบ

ชื่อผู้วิจัย	เรื่องที่วิจัย	ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา	ผลการศึกษา
Clifford and Evans (1997)	การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับคุณสมบัติของกรรมการอิสระของบริษัทจดทะเบียนในออสเตรเลีย	- ขนาดของบริษัท - จำนวนของกรรมการอิสระ - ปัจจัยที่ใช้พิจารณาความเป็นอิสระของกรรมการอิสระ	- สัดส่วนกรรมการอิสระในคณะกรรมการบริษัท ของบริษัทใหญ่สูงกว่าบริษัทเล็ก - บริษัทใหญ่มีจำนวนกรรมการอิสระเฉลี่ยสูงกว่าบริษัทเล็ก - กรรมการอิสระในบริษัทใหญ่มีปัจจัยแสดงความเป็นอิสระชัดเจนกว่าบริษัทเล็ก
Dehaene <i>et al.</i> (2001)	ความสัมพันธ์ระหว่างผลการดำเนินงานของบริษัทกับโครงสร้างคณะกรรมการของบริษัทจดทะเบียนในเบลเยียมและอเมริกา	- ขนาดของคณะกรรมการบริษัทและสัดส่วนของกรรมการอิสระ - จำนวนกรรมการอิสระ	√ ขนาดของบริษัท (+) √ ประเภทอุตสาหกรรม X ROE และ ROA X ขนาดของบริษัทและ ROA √ ประเภทอุตสาหกรรม √ ROE(+)

ตารางที่ 2.8 (ต่อ)

ชื่อผู้วิจัย	เรื่องที่วิจัย	ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา	ผลการศึกษา
Turley And Zaman (2004)	ปัจจัยที่สนับสนุนและเกี่ยวข้องกับ	- ขนาดของบริษัท	✓ จำนวนและร้อยละของ AC (+)
	คณะกรรมการ	- อัตราส่วนหนี้สิน	✓ จำนวนและร้อยละของ AC (+)
	ตรวจสอบในหลายๆประเทศ	- ระดับการถือหุ้น	✓ จำนวนและร้อยละของ AC (+)
	(เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ)	- ปัจจัยด้านตัวแทน	✓ จำนวนและร้อยละของ AC (+)
	สังเคราะห์จากการรวบรวมงานวิจัยในหลายๆประเทศ)	- บทบาทของคณะกรรมการตรวจสอบ	- ประสานงานกับผู้สอบบัญชี - ลดปัญหาการระหว่างผู้สอบบัญชีกับฝ่ายบริหาร - การควบคุมภายใน / การบริหารความเสี่ยง - คุณภาพรายงานทางการเงิน(+) - ผลการดำเนินงาน (+)
Tengamnuay and Stapton (2009)	บทบาทของคณะกรรมการ	บทบาทของคณะกรรมการตรวจสอบ	- ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าคณะกรรมการตรวจสอบมี
	ตรวจสอบในประเทศไทย	(สังเกตแบบสอบถามสำรวจความคิดเห็น)	บทบาทในระบบการควบคุมภายใน การตรวจสอบภายในและบทบาทในการพิจารณาคำตอบแทนของผู้สอบบัญชีมากกว่า บทบาทในด้านการติดต่อกับผู้สอบบัญชีและการสอบทานรายงานทางการเงิน

หมายเหตุ: ✓ = สัมพันธ์
X = ไม่สัมพันธ์

ส่วนที่ 2 งานวิจัยด้านการเปิดเผยข้อมูล

Camfferman and Cooke (2002) ศึกษาลักษณะการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีของบริษัทในประเทศอังกฤษและฮอลแลนด์ ซึ่งต้องเปิดเผยตามหลักเกณฑ์ของสหภาพยุโรป โดยศึกษาจากประชากรกลุ่มตัวอย่างจำนวน 322 บริษัท จากทั้งสองประเทศในปี 1996 โดยเป็นการจับคู่ศึกษาระหว่างบริษัทอังกฤษและฮอลแลนด์ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน วัตถุประสงค์ในการวิจัยคือเพื่อศึกษา

เปรียบเทียบระดับการเปิดเผยข้อมูลระหว่างบริษัทในอังกฤษและฮอลแลนด์ และเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของบริษัทกับระดับการเปิดเผยข้อมูล ซึ่งคุณลักษณะของบริษัทประกอบด้วย ประเภทอุตสาหกรรม ขนาดบริษัท ความสามารถในการทำกำไร อัตราส่วนหนี้สิน อัตราส่วนสภาพคล่อง ผลตอบแทนผู้ถือหุ้น และ ประเภทผู้สอบบัญชี ผลการศึกษาพบว่า ขนาดบริษัท ความสามารถในการทำกำไร อัตราส่วนหนี้สิน ผลตอบแทนผู้ถือหุ้น และ ประเภทของสำนักงานสอบบัญชีมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูล และ พบความสัมพันธ์เชิงลบระหว่างสภาพคล่องของกิจการกับการเปิดเผยข้อมูล ในด้านประเภทอุตสาหกรรมพบว่ามีการเปิดเผยข้อมูลที่แตกต่างกัน

Beretta and Bozzolan (2004) ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์การเปิดเผยความเสี่ยงขององค์กรและดัชนีในการวัดคุณภาพของการเปิดเผยความเสี่ยง โดยศึกษาจากรายงานประจำปีของบริษัทที่ไม่ใช่ธุรกิจการเงินในตลาดหลักทรัพย์ประเทศอิตาลีปี 2001 จำนวน 85 บริษัท ใช้วิธีการวิเคราะห์คุณภาพการเปิดเผยความเสี่ยงทั้งในเชิงปริมาณ และด้านความสมบูรณ์ของเนื้อหาที่เปิดเผย ซึ่งดัชนีที่ใช้วิเคราะห์คุณภาพการเปิดเผยความเสี่ยง ประกอบด้วย ดัชนีปริมาณเชิงเปรียบเทียบ ดัชนีความหนาแน่น ดัชนีเชิงลึก และ ดัชนีการสังเกต และวิเคราะห์ความสัมพันธ์ด้วยการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุ ผลการศึกษาพบว่า คุณภาพการเปิดเผยความเสี่ยงขึ้นอยู่กับปริมาณของสารสนเทศที่เปิดเผยและความสมบูรณ์ของเนื้อหา นอกจากนี้ยังพบว่าคุณภาพการเปิดเผยความเสี่ยงไม่มีความสัมพันธ์กับขนาดและประเภทของอุตสาหกรรมของบริษัท

Akhtaruddin (2005) ศึกษาเรื่องลักษณะของบริษัทกับการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทจดทะเบียนในประเทศบังกลาเทศจำนวน 94 บริษัทในปี 1999 โดยปัจจัยด้านคุณลักษณะของบริษัทที่ใช้ศึกษาได้แก่ ขนาดของบริษัท อายุของบริษัท ประเภทอุตสาหกรรม และความสามารถในการทำกำไร ผลการศึกษาพบว่า บริษัทส่วนใหญ่ยังมีการเปิดเผยไม่เพียงพอตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด ซึ่งหลักเกณฑ์ที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วยหลักเกณฑ์จาก 3 หน่วยงานในประเทศบังกลาเทศ คือ ตลาดหลักทรัพย์ หน่วยงานที่กำกับดูแลด้านบัญชี และ หลักเกณฑ์การปฏิบัติของบริษัท โดยพบว่า ค่าเฉลี่ยของการเปิดเผยข้อมูลมีเพียง 44% ของรายการที่กำหนดเท่านั้น ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าวเป็นการสะท้อนให้เห็นว่าการควบคุมให้บริษัทมีการเปิดเผยข้อมูลยังไม่ได้ประสิทธิผลเท่าที่ควร โดยคุณลักษณะที่มีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลได้แก่ ขนาดของบริษัท แต่ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่าง อายุของบริษัท ความสามารถในการทำกำไร และประเภทอุตสาหกรรม กับการเปิดเผยข้อมูล

พรพิพัฒน์ จูฑา (2548) ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงกับผลการดำเนินงานทางการเงินของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จำนวน 227 บริษัท โดยรวบรวมจากแบบรายงานข้อมูลประจำปี (แบบ56-1) และงบการเงิน ระหว่างปี พ.ศ.2543 – 2546 และใช้วิธีการวิเคราะห์คุณภาพการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงตามกรอบแนวคิดของ Beretta and Bozzolan (2004) โดยจำแนกประเภทความเสี่ยงเป็น 3 ประเภท คือ ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติงาน (Operation Risk) ความเสี่ยงด้านการตลาด (Market Risk) และความเสี่ยงด้านการให้สินเชื่อ (Credit Risk) ผลการศึกษาพบว่า บริษัทจดทะเบียนมีคุณภาพการเปิดเผยความเสี่ยงน้อยมาก ด้านผลการศึกษาความสัมพันธ์พบว่า ผลการดำเนินงานทางการเงินที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับคุณภาพการเปิดเผยความเสี่ยง คือ อัตราหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น อัตราหนี้สินต่อสินทรัพย์รวม รายได้รวม และกำไรสุทธิ ในทางตรงกันข้ามพบความสัมพันธ์เชิงลบระหว่างกำไรต่อหุ้นและอัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้นกับคุณภาพการเปิดเผยความเสี่ยง นอกจากนี้ผลการศึกษาได้แสดงความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างขนาดบริษัทกับคุณภาพการเปิดเผยความเสี่ยง และได้พบความแตกต่างในระดับคุณภาพการเปิดเผยความเสี่ยงระหว่างกลุ่มอุตสาหกรรมด้วย โดยกลุ่มธุรกิจการเงินและกลุ่มเทคโนโลยีจะมีคุณภาพการเปิดเผยความเสี่ยงสูงกว่ากลุ่มอุตสาหกรรมอื่น

Alsaeed (2006) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของบริษัทกับระดับการเปิดเผยข้อมูล จากกลุ่มบริษัทจดทะเบียนที่ไม่ใช่กลุ่มเงินทุนและสถาบันการเงินในประเทศซาอุดีอาระเบีย จำนวน 40 บริษัทในปี 2003 โดยเป็นการวัดระดับการเปิดเผยตามความสนใจจากจำนวน 20 รายการ และในด้านคุณลักษณะของบริษัทจะพิจารณาในด้าน ขนาดบริษัท อายุ อัตราส่วนหนี้สิน การกระจายการถือหุ้น ความสามารถในการทำกำไร อัตราผลตอบแทนของผู้ถือหุ้น สภาพคล่อง ประเภทอุตสาหกรรม และประเภทของผู้สอบบัญชี ผลการศึกษาพบว่า บริษัทมีค่าเฉลี่ยของดัชนีการเปิดเผยบริษัทค่อนข้างต่ำ โดยคุณลักษณะของบริษัทที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับการเปิดเผยข้อมูลคือ ขนาดบริษัท

Braiotta and Zhou (2006) ศึกษาผลจากกฎหมาย Sarbanes-Oxley Act (SOX) และคำแนะนำของ Blue Ribbon Committee (BRC) ที่มีต่อการแนวทางการกำหนดหลักเกณฑ์ของคณะกรรมการตรวจสอบในตลาดหลักทรัพย์ในสหรัฐอเมริกา โดยสำรวจจาก 129 บริษัท ระหว่างปี 1999, 2000 และ 2002 และแบ่งการศึกษาออกเป็น 2 กลุ่มคือ ศึกษาการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ของ BRC และศึกษาการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ของ SOX โดยจะศึกษาจากปัจจัย 4 ด้านคือ ผู้บริหาร (ผู้จัดการ) คณะกรรมการตรวจสอบ คณะกรรมการบริหาร และการควบคุมตรวจสอบโดยคณะกรรมการตรวจสอบ รวมทั้งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติตามดังกล่าวกับการจัดการกำไร

ของบริษัท ผลการศึกษาพบว่า บริษัทที่ปฏิบัติตาม BRC จะเป็นบริษัทที่มีขนาดใหญ่ (วัดจากขนาดของสินทรัพย์) มีขนาดหนี้สินรวมมากกว่าสินทรัพย์รวม และส่วนใหญ่จะอยู่ในตลาด NASDAQ สำหรับผลการศึกษาในส่วนของหลักเกณฑ์ของ SOX ซึ่งพิจารณาจากการที่บริษัทมีการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการตรวจสอบเมื่อมีการประกาศหลักเกณฑ์ดังกล่าว พบว่าการปฏิบัติตามของบริษัทมีความสัมพันธ์กับขนาดของคณะกรรมการตรวจสอบที่มีขนาดใหญ่ ผลตอบแทนของผู้บริหารสูงสุด ส่วนของคณะกรรมการตรวจสอบที่เป็นอิสระ การประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบที่มากขึ้น และส่วนใหญ่จะเป็นบริษัทในตลาด NASDAQ และยังพบว่า การปฏิบัติตามดังกล่าวมีความสัมพันธ์กับการจัดการกำไรที่ลดลงโดยใช้แบบจำลอง Modified Jones ในการวัดการจัดการกำไร

โชติญาณ หิตะพงษ์ (2549) ศึกษาคุณลักษณะของบริษัทที่มีผลต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลในคำอธิบายและการวิเคราะห์ฐานะการเงินและผลดำเนินงาน (MD&A) ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ปี 2548 จำนวน 272 บริษัท ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ ซึ่งตัวแปรด้านคุณลักษณะของบริษัท ประกอบด้วย ขนาดของบริษัท โครงสร้างเงินทุน ประเภทอุตสาหกรรม โครงสร้างความเป็นเจ้าของ ส่วนของกรรมการอิสระ อายุการดำเนินงาน อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น อัตราส่วนแสดงสภาพคล่อง และการถือหุ้นโดยชาวต่างชาติ ซึ่งในการวิเคราะห์การเปิดเผยข้อมูล MD&A เป็นการประยุกต์จากแนวคิดในงานวิจัยของ Beretta and Bozzolan (2004) โดยพิจารณาทั้งดัชนีเชิงปริมาณที่วิเคราะห์จากปริมาณการรายงานข้อมูลเชิงเปรียบเทียบ (Relative Quantity Index หรือ RQT) และความสมบูรณ์ของเนื้อหาที่วิเคราะห์จากดัชนีคุณภาพ ที่ได้จากแบบฟอร์มการเก็บข้อมูลที่พัฒนาขึ้น ผลการศึกษาพบว่า คุณลักษณะที่มีความสัมพันธ์กับระดับการเปิดเผยข้อมูล MD&A คือ การถือหุ้นโดยชาวต่างชาติ อายุการดำเนินงาน โครงสร้างความเป็นเจ้าของ ขนาดบริษัท และ ประเภทอุตสาหกรรม

Beretta and Bozzolan (2008) ศึกษา เรื่องความสัมพันธ์ของคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลในรายงานทางการเงินกับความถูกต้องในการพยากรณ์กำไร ของบริษัทจดทะเบียนในประเทศอิตาลี ในปี 2001 จำนวน 85 บริษัท โดยเก็บข้อมูลจากรายงานประจำปีของบริษัท ระหว่างปี 1999-2001 และใช้การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ มีสมมติฐานในการศึกษาว่าข้อมูลที่มีคุณภาพควรเป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์ทั้งในปัจจุบันและอนาคตแก่ผู้ใช้ข้อมูล ซึ่งการพิจารณาคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลนั้น นอกจากจะพิจารณาจากปริมาณการเปิดเผยข้อมูลแล้ว ควรพิจารณาในประเด็นด้านความสมบูรณ์ของเนื้อหาด้วย ดังนั้นจึงได้นำเสนอกรอบแนวคิดการวัดคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลในรายงานทางการเงิน ซึ่งประกอบ ด้วย 2 ด้าน คือ ด้านปริมาณ ซึ่งพิจารณาจากดัชนีปริมาณการรายงานข้อมูลเชิงเปรียบเทียบ (Relative Quantity Index หรือ RQT) และด้านความสมบูรณ์ของเนื้อหา (Richness of

Content) ซึ่งจะพิจารณาทั้งในเชิงกว้าง (Width) ได้แก่ การเปิดเผยข้อมูลที่ครอบคลุมทุกหัวข้อ และในเชิงลึก (Depth) ได้แก่ การเปิดเผยข้อมูลที่เป็นปัจจัยสำคัญที่อาจส่งผลกระทบต่อการดำเนินงาน ผลการศึกษาพบว่า คุณภาพการเปิดเผยข้อมูลมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อความถูกต้องในการพยากรณ์ และมีความสัมพันธ์เชิงลบต่อความคลาดเคลื่อนที่อาจเกิดขึ้นในการพยากรณ์กำไร

Taylor, Tower, Van Der Zahn and Neilson (2008) ศึกษาปัจจัยของการกำกับดูแลกิจการที่ดี ในด้านการเปิดเผยการใช้เครื่องมือทางการเงินของบริษัทกลุ่มอุตสาหกรรมด้านทรัพยากรของประเทศออสเตรเลียในปี 2005 เพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานการเปิดเผยข้อมูลของ IFRS โดยศึกษาคุณลักษณะเฉพาะของบริษัทและปัจจัยที่เกี่ยวกับการกำกับดูแลกิจการที่ดี ที่จะส่งผลกระทบต่อเปิดเผยข้อมูลการใช้เครื่องมือทางการเงินของบริษัท ซึ่งได้แก่ โครงสร้างของระบบการกำกับดูแลกิจการ (วัดจากระดับการปฏิบัติตามหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีของตลาดหุ้นออสเตรเลีย 13 ข้อ) ขนาดบริษัท อัตราส่วนหนี้สิน การกระจุกตัวของผู้ถือหุ้น และ ประเภทของอุตสาหกรรม โดยศึกษาจากรายงานประจำปี ปี 2005 ของบริษัทจดทะเบียน 30 บริษัท โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มบริษัทที่ดำเนินธุรกิจประเภทเหมืองแร่จำนวน 21 บริษัท กลุ่มธุรกิจน้ำมันและก๊าซ 9 บริษัท ผลการศึกษาพบว่า การเปิดเผยข้อมูลการใช้เครื่องมือทางการเงินมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับโครงสร้างระบบการกำกับดูแลกิจการที่ดีและเข้มแข็ง อัตราส่วนหนี้สิน ขนาดบริษัท และ ประเภทอุตสาหกรรม

อังคณา แก้วประภา (2553) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพการรายงานความเสี่ยงกับขนาดและประเภทกลุ่มอุตสาหกรรมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ปี 2550 จำนวน 98 บริษัท ซึ่งศึกษาคุณภาพการรายงานความเสี่ยงโดยประยุกต์จากกรอบแนวคิดการวิเคราะห์คุณภาพการรายงานความเสี่ยงของ Beretta and Bozzalan (2004) โดยแบ่งการศึกษาเป็น 2 ด้าน คือ เชิงปริมาณจะศึกษาจากปริมาณการรายงานข้อมูลเชิงเปรียบเทียบ (Relative Quantity Index หรือ RQT) และ ด้านความสมบูรณ์ของเนื้อหาที่ใช้ดัชนีการรายงานการบริหารความเสี่ยงตามแนว COSO-ERM ที่ได้จากแบบฟอร์มการเก็บข้อมูลที่พัฒนาขึ้นเป็นตัวแทนในการวัด ผลการศึกษาพบความสัมพันธ์ระหว่างขนาดบริษัทกับคุณภาพการรายงานความเสี่ยง

ตารางที่ 2.9 สรุปผลงานวิจัยด้านการเปิดเผยข้อมูล

ชื่อผู้วิจัย	เรื่องที่วิจัย	ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูล	ปัจจัยที่ไม่สัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูล	หมายเหตุ
Camfferman and Cook (2002)	ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของบริษัทกับการเปิดเผยข้อมูลตามหลักเกณฑ์ของ EU ของบริษัทจดทะเบียนในอังกฤษและสก็อตแลนด์	- ขนาดบริษัท (+) - ความสามารถในการทำกำไร (+) - อัตราส่วนหนี้สิน (+) - ผลตอบแทนผู้ถือหุ้น (+) - ประเภทผู้สอบบัญชี (+) - อัตราส่วนสภาพคล่อง (-) - ประเภทอุตสาหกรรม		-
Beretta and Bozzolan (2004)	วิเคราะห์การเปิดเผยความเสี่ยงขององค์กรและดัชนีในการวัดคุณภาพการเปิดเผยความเสี่ยง		- ขนาดบริษัท - ประเภทอุตสาหกรรม	คุณภาพการเปิดเผยความเสี่ยงประกอบด้วย 1. ดัชนีปริมาณเชิงเปรียบเทียบ (RQT) 2. ความสมบูรณ์ของเนื้อหา
Akhtaruddin (2005)	ลักษณะของบริษัทกับการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทจดทะเบียนตามหลักเกณฑ์ของ 3 หน่วยงานในประเทศบังกลาเทศ	- ขนาดบริษัท (+)	- อายุของบริษัท - ความสามารถในการทำกำไร - ประเภทอุตสาหกรรม	

ตารางที่ 2.9 (ต่อ)

ชื่อผู้วิจัย	เรื่องที่วิจัย	ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูล	ปัจจัยที่ไม่สัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูล	หมายเหตุ
Alsaeed (2006)	ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะของบริษัทกับระดับการเปิดเผยข้อมูลตามความสนใจของบริษัทจดทะเบียนในประเทศซาอุดีอาระเบีย	- ขนาดบริษัท (+)	- อายุของบริษัท - สภาพคล่อง และ อัตราส่วนหนี้สิน - การกระจายการถือหุ้น - ความสามารถในการทำกำไร - อัตราผลตอบแทนของผู้ถือหุ้น - ประเภทอุตสาหกรรม - ประเภทของผู้สอบบัญชี	-
Braiotta and Zhou (2006)	การปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ของ SOX และ BRC ของบริษัทจดทะเบียนของอเมริกา โดยศึกษาจากปัจจัย 4 ด้านคือ ผู้บริหาร, กรรมการอิสระ(ID) และ คณะกรรมการตรวจสอบ(AC), คณะกรรมการบริหาร, และการควบคุมตรวจสอบโดย AC	- จำนวนและร้อยละ AC (+) - ผลตอบแทนของผู้บริหาร (+) - ร้อยละของ ID ที่เป็น AC (+) - จำนวนการประชุมของ AC (+) - การบริหารกำไร (-)	- ร้อยละของ AC ที่มีความรู้บัญชี - จำนวน AC ที่เป็นกรรมการบริษัทอื่น - ร้อยละของ ID - ขนาดของคณะกรรมการบริษัท - ขนาดของบริษัท - อัตราส่วนหนี้สิน	บริษัทที่ปฏิบัติตาม BRC จะเป็นบริษัทขนาดใหญ่ และอยู่ใน NASDAQ

ตารางที่ 2.9 (ต่อ)

ชื่อผู้วิจัย	เรื่องที่วิจัย	ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูล	ปัจจัยที่ไม่สัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูล	หมายเหตุ
Beretta and Bozzolan (2008)	ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลในรายงานทางการเงินกับการพยากรณ์กำไร	- ปริมาณการเปิดเผยข้อมูลของบริษัท - เป็นผลมาจากขนาดและประเภทอุตสาหกรรม - การพยากรณ์กำไร (+)		คุณภาพการเปิดเผยข้อมูลในรายงานทางการเงิน พิจารณาจาก 2 ด้าน คือ 1. ดัชนีปริมาณเชิงเปรียบเทียบ (RQT) 2. ความสมบูรณ์ของเนื้อหา ซึ่งพิจารณาการเปิดเผยข้อมูลในเชิงกว้างและเชิงลึก
Taylor <i>et al.</i> (2008)	คุณลักษณะของบริษัทกับการเปิดเผยข้อมูลการใช้เครื่องมือทางการเงินของบริษัทกลุ่มทรัพยากรในประเทศออสเตรเลีย	- โครงสร้างการกำกับดูแลกิจการ - ขนาดบริษัท - อัตราส่วนหนี้สิน - ประเภทอุตสาหกรรม	- การกระจุกตัวของผู้ถือหุ้น	
พรพิพัฒน์ จูฑา (2548)	ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพการเปิดเผยความเสี่ยงกับผลการดำเนินงานทางการเงินของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ฯ	- หนี้สินต่อผู้ถือหุ้น (+) - หนี้สินต่อสินทรัพย์ (+) - รายได้รวม (+) - กำไรสุทธิ (+) - ขนาดบริษัท (+) - กำไรต่อหุ้น (-)	- อัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้น	วิเคราะห์คุณภาพการเปิดเผยความเสี่ยงตามกรอบแนวคิดคุณภาพการเปิดเผยความเสี่ยงของ Beretta and Bozzolan (2004)

ตารางที่ 2.9 (ต่อ)

ชื่อผู้วิจัย	เรื่องที่วิจัย	ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูล	ปัจจัยที่ไม่สัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูล	หมายเหตุ
		- อัตราผลตอบแทนสินทรัพย์ (-) - ประเภทอุตสาหกรรม		
โชติญาณ หิตะพงษ์ (2549)	คุณลักษณะของบริษัทที่มีผลต่อ ระดับการเปิดเผยข้อมูล MD&A ของบริษัทจดทะเบียนในตลาด หลักทรัพย์ฯ	- โครงสร้างความเป็นเจ้าของ (+) - อายุการดำเนินการ (+) - การถือหุ้นโดยชาวต่างชาติ (+) - ขนาดบริษัท (+) - ประเภทอุตสาหกรรม	- สัดส่วนกรรมการอิสระ - อัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้น - อัตราส่วนสภาพคล่อง - โครงสร้างเงินทุน	คุณภาพการเปิดเผยข้อมูล MD&A ประยุกต์จากแนวคิดการคำนวณคุณภาพ การเปิดเผยความเสี่ยงของ Beretta and Bozzolan (2004) โดยประกอบด้วย 1. ดัชนีปริมาณเชิงเปรียบเทียบ (RQT) 2. ดัชนีคุณภาพ
อังคณา แก้วประภา (2553)	ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพ การรายงานความเสี่ยงกับขนาด และประเภทอุตสาหกรรมของ บริษัทจดทะเบียนในตลาด หลักทรัพย์ฯ	- ขนาดบริษัท	- ประเภทอุตสาหกรรม	คุณภาพการเปิดเผยความเสี่ยงประยุกต์ จากแนวคิดของ Beretta and Bozzolan (2004) โดยประกอบด้วย 1. ดัชนีปริมาณเชิงเปรียบเทียบ (RQT) 2. ดัชนีคะแนนการเปิดเผยความเสี่ยง

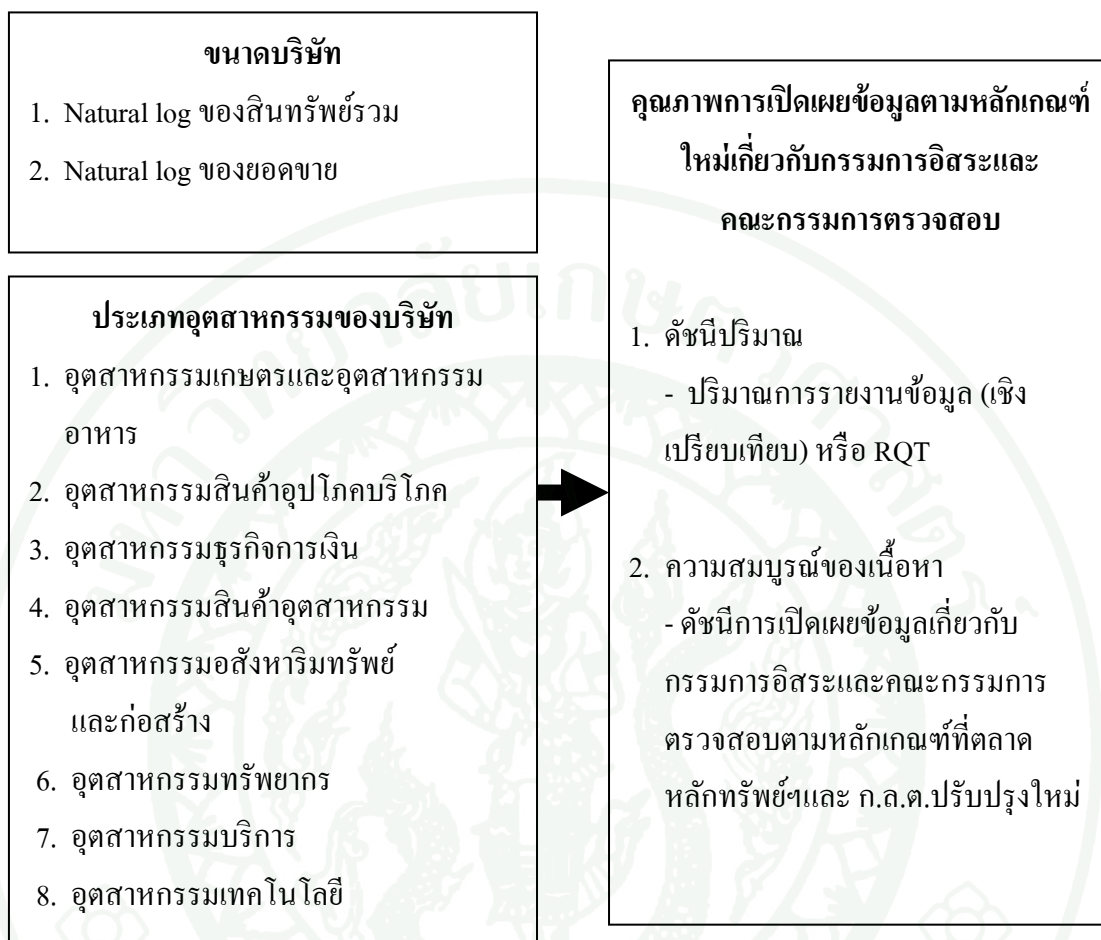
กรอบแนวคิดการวิจัย

จากกรอบแนวคิดคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลในรายงานทางการเงินของ Beretta and Bozzolan (2008) ที่พิจารณาจาก 2 ด้าน คือ การเปิดเผยในเชิงปริมาณที่พิจารณาจากดัชนีปริมาณเชิงเปรียบเทียบและด้านความสมบูรณ์ของเนื้อหา ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ได้นำแนวคิดดังกล่าวมาประยุกต์ใช้ และได้พัฒนากรอบในการพิจารณาความสมบูรณ์ของเนื้อหาจากดัชนีการเปิดเผยข้อมูลตามหลักเกณฑ์ใหม่เพื่อให้เหมาะสมกับลักษณะของข้อมูลที่ศึกษา นอกจากนี้การพิจารณาความสมบูรณ์ของเนื้อหายังทำให้ทราบข้อมูล ด้านจำนวนและสัดส่วนของกรรมการอิสระและคณะกรรมการตรวจสอบในคณะกรรมการบริษัทในปัจจุบันของบริษัทจดทะเบียน

จากการทบทวนทฤษฎีการส่งสัญญาณและในหลายงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเปิดเผยข้อมูลพบว่า ขนาดบริษัทมีผลต่อการเปิดเผยข้อมูล (Clifford and Evans, 1997; Akhtaruddin, 2005; Braiotta and Zhou, 2006; Alsaeed, 2006; Taylor *et al.*, 2008; โชติญาณ หิตะพงศ์, 2549 และ อังคณา แก้วประภา, 2553) และจากทฤษฎีสถาบันและงานวิจัยของ Camfferman and Cooke (2002), พรพิพัฒน์ จูทา (2548) และ โชติญาณ หิตะพงศ์ (2549) ที่พบว่าประเภทอุตสาหกรรมมีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลในรายงานทางการเงิน การเปิดเผยความเสี่ยง และการเปิดเผย MD&A ตามลำดับ อีกทั้ง จากแนวคิดของ Beretta and Bozzolan (2008) ที่กล่าวว่า ขนาดบริษัทและประเภทอุตสาหกรรมจะมีผลต่อปริมาณการเปิดเผยข้อมูล ดังนั้นจึงมีความเป็นไปได้ว่าทั้ง 2 ตัวแปรจะส่งผลต่อการศึกษาคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลในครั้งนี้ด้วยเช่นกัน โดยกรอบแนวคิดการวิจัยในครั้งนี้แสดงได้ดังภาพที่ 2

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

ภาพที่ 2.2 กรอบแนวคิดการวิจัย

คำอธิบายตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ

1. ขนาดบริษัท ได้แก่ Natural log ของมูลค่าสินทรัพย์รวม และ Natural log ของมูลค่ายอดขายรวม (การนำมูลค่าสินทรัพย์รวมและมูลค่ายอดขายรวม มาแปลงค่าด้วย Natural log ก่อนทดสอบความสัมพันธ์ เพื่อลดความแปรปรวนของข้อมูล และทำให้การแจกแจงข้อมูลเป็นแบบปกติ) ณ วันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2550 และ พ.ศ. 2552 ซึ่งเก็บรวบรวมข้อมูลจากตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยใน www.setsmart.com

2. ประเภทอุตสาหกรรมของบริษัท คือ บริษัทที่อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมที่จัดแบ่งโดยตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (2550)

ตัวแปรตาม

1. ดัชนีปริมาณเชิงเปรียบเทียบ (RQT) คือ ดัชนีที่วัดปริมาณการเปิดเผยข้อมูล โดยเปรียบเทียบกับค่าประมาณการเปิดเผยข้อมูลที่บริษัทควรเปิดเผย ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ได้ใช้จำนวนบรรทัดเป็นตัวแทนของปริมาณการเปิดเผยข้อมูล

เนื่องจากโครงสร้างสมการในการคำนวณหาดัชนีปริมาณเชิงเปรียบเทียบ (RQT) เป็นผลมาจากขนาดและประเภทอุตสาหกรรมของบริษัทแล้ว (รายละเอียดแสดงไว้ในบทที่ 3) ดังนั้น ในส่วนของหัวข้อการกำหนดสมมติฐานในการวิจัย จึงไม่นำดัชนีนี้มาหาความสัมพันธ์ซ้ำอีก

2. ความสมบูรณ์ของเนื้อหา ซึ่งพิจารณาจากดัชนีการเปิดเผยข้อมูลหลังปรับค่า เกี่ยวกับการกรรมการอิสระและคณะกรรมการตรวจสอบ โดยอ้างอิงจากหลักเกณฑ์ที่ ก.ล.ต. และ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยปรับปรุงใหม่

สมมติฐานการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้ศึกษาคาดว่าจะพบความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการกรรมการอิสระและคณะกรรมการตรวจสอบกับขนาดบริษัทและประเภทอุตสาหกรรม ซึ่งสามารถกำหนดสมมติฐานในการวิจัยได้ดังต่อไปนี้

สมมติฐานเกี่ยวกับขนาดบริษัท

จากทฤษฎีการส่งสัญญาณและผลการศึกษาของ Clifford and Evans (1997), Dehaene *et al.*(2001), Turley and Zaman (2004) พบว่า ขนาดบริษัทมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับจำนวนและสัดส่วนของกรรมการอิสระและคณะกรรมการตรวจสอบในคณะกรรมการบริษัท และผลการศึกษาด้านการเปิดเผยข้อมูลในรายงานทางการเงินของ Clifford and Evans (1997), Akhtaruddin (2005), Braiotta and Zhou (2006), Alsaeed (2006), Taylor *et al.*(2008) ที่พบว่า ระดับการเปิดเผยข้อมูลมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับขนาดบริษัท รวมทั้งผลการศึกษาการวิเคราะห์คุณภาพการเปิดเผยข้อมูล

MD &A ของโชติญาณ หิตะพงศ์ (2549) และ การวิเคราะห์คุณภาพการรายงานความเสี่ยงของ
 อังคณา แก้วประภา (2553) พบว่า คุณภาพการเปิดเผยข้อมูลมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับขนาด
 บริษัท ดังนั้นสำหรับการวิจัยครั้งนี้ที่พิจารณาขนาดบริษัทจากมูลค่าสินทรัพย์รวมและยอดขายรวม
 จึงสามารถกำหนดสมมติฐานการวิจัยได้ดังนี้

H₁ : คุณภาพการเปิดเผยข้อมูลมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับมูลค่าสินทรัพย์รวม

H₂ : ดัชนีการเปิดเผยข้อมูลหลังปรับค่า มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับมูลค่าสินทรัพย์รวม

H₃ : คุณภาพการเปิดเผยข้อมูลมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับมูลค่ายอดขายรวม

H₄ : ดัชนีการเปิดเผยข้อมูลหลังปรับค่า มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับมูลค่ายอดขายรวม

สมมติฐานเกี่ยวกับประเภทอุตสาหกรรม

จากผลการศึกษาการเปิดเผยข้อมูลในรายงานทางการเงินของ Camfferman and
 Cooke(2002) พบความสัมพันธ์กับประเภทอุตสาหกรรม กล่าวคือ อุตสาหกรรมแต่ละประเภทมี
 การเปิดเผยข้อมูลแตกต่างกัน เช่นเดียวกับผลการศึกษาของ โชติญาณ หิตะพงศ์ (2549) ที่พบว่า
 คุณภาพการเปิดเผยข้อมูลในเรื่อง MD&A ในแต่ละประเภทอุตสาหกรรมแตกต่างกัน ซึ่งอาจเป็นไปได้ว่าลักษณะเฉพาะหรือภาวะในการแข่งขันของแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรม ส่งผลต่อการเปิดเผยข้อมูล
 และสอดคล้องกับทฤษฎีสถาบัน ดังนั้นจึงสามารถตั้งสมมติฐานเพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่าง
 คุณภาพการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับกรรมการอิสระและคณะกรรมการตรวจสอบกับประเภท
 อุตสาหกรรมได้ดังนี้

H₅ : คุณภาพการเปิดเผยข้อมูลมีความสัมพันธ์กับประเภทอุตสาหกรรม

H₆ : ดัชนีการเปิดเผยข้อมูลหลังปรับค่า ไม่มีความสัมพันธ์กับประเภทอุตสาหกรรม

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในส่วนของการเก็บรวบรวมข้อมูลจะกล่าวถึง แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย ประชากรที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และ การเก็บรวบรวมข้อมูล มีรายละเอียดดังนี้

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ใช้ข้อมูลแบบทุติยภูมิ ซึ่งประกอบด้วย

1. ข้อมูลและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในอดีตเกี่ยวกับ กรรมการอิสระ คณะกรรมการตรวจสอบ และ คุณภาพการเปิดเผยข้อมูล โดยรวบรวมจากเอกสารทางวิชาการ รายงานการวิจัย วารสาร บทความ และ วิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้อง ที่มีการเก็บรวบรวมไว้ในแหล่งฐานข้อมูลต่างๆ รวมทั้งจากสื่อข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ และ เว็บไซต์ที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากเป็นข้อมูลที่มีการเผยแพร่และเปิดเผย
2. ข้อมูลการเปิดเผยในเรื่องกรรมการอิสระและคณะกรรมการตรวจสอบ เก็บรวบรวมข้อมูลจาก 2 แหล่ง ได้แก่ รายงานประจำปี พ.ศ. 2550 และ พ.ศ. 2552 และ แบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) ประจำปี พ.ศ. 2550 และ พ.ศ. 2552 ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่ม SET 100
3. ข้อมูลด้านลักษณะของบริษัท ได้แก่ มูลค่าสินทรัพย์รวม มูลค่ายอดขายรวม และ ประเภทอุตสาหกรรม เก็บรวบรวมข้อมูลจากฐานข้อมูลของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยใน www.setsmart.com

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่ม SET100 สำหรับระยะเวลาระหว่างวันที่ 1 กรกฎาคม - 31 ธันวาคม พ.ศ. 2551 และ พ.ศ. 2552 ที่มีการเปิดเผยข้อมูลครบถ้วน เพื่อวิเคราะห์คุณภาพการเปิดเผยข้อมูลก่อนและหลังการบังคับใช้หลักเกณฑ์ใหม่ จำนวนปีละ 99 บริษัท

ตารางที่ 3.1 จำนวนบริษัทที่นำมาเป็นประชากร (กลุ่มSET100 ช่วง 1 ก.ค. 2551 – 31 ธ.ค. 2551)

ประเภทอุตสาหกรรม	จำนวนบริษัท	ร้อยละ
กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร	5	5.05
กลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงิน	19	19.19
กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม	8	8.08
กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	27	27.27
กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร	11	11.11
กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ	18	18.18
กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี	11	11.11
รวม	99	100

ตารางที่ 3.2 จำนวนบริษัทที่นำมาเป็นประชากร (กลุ่มSET100 ช่วง 1 ก.ค. 2552 – 31 ธ.ค. 2552)

ประเภทอุตสาหกรรม	จำนวนบริษัท	ร้อยละ
กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร	7	7.07
กลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงิน	14	14.14
กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภค	1	1.01
กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม	8	8.08
กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	26	26.26
กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร	14	14.14
กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ	19	19.19
กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี	10	10.10
รวม	99	100

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ใช้แบบประเมินผล (Checklist) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล (ปรากฏตามภาคผนวก ก) โดยแบ่งข้อมูลเป็น 3 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 เป็นการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะทั่วไปของบริษัท ได้แก่ มูลค่าสินทรัพย์รวม มูลค่ายอดขายรวม ประเภทของอุตสาหกรรม และ การวิเคราะห์ข้อมูลปริมาณบรรทัดที่มีการเปิดเผยในเรื่องกรรมการอิสระและคณะกรรมการตรวจสอบ

ส่วนที่ 2 เป็นการเก็บคะแนนการเปิดเผยข้อมูลในเรื่องกรรมการอิสระและคณะกรรมการตรวจสอบตามหลักเกณฑ์ใหม่ ซึ่งแบ่งออกเป็น 52 ข้อคำถาม สำหรับใช้วิเคราะห์ดัชนีการเปิดเผยข้อมูล

ส่วนที่ 3 ออกแบบเพื่อประเมินผลคุณสมบัติเฉพาะ ด้านความรู้ความชำนาญทางบัญชีและการเงินของคณะกรรมการตรวจสอบ

แบบประเมินผล (Checklist) ที่เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ ได้พัฒนามาจากการคัดเลือกรายการจากแหล่งต่างๆดังนี้

1. หลักเกณฑ์เรื่อง กรรมการอิสระ คณะกรรมการตรวจสอบ และ บทบาทหน้าที่ของ คณะกรรมการตรวจสอบ ใช้ข้อมูลจากประกาศตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เรื่องคุณสมบัติ และขอบเขตการดำเนินงานของคณะกรรมการตรวจสอบ พ.ศ.2551 รวมทั้งจากประกาศของ ก.ล.ต. เรื่องการปรับปรุงข้อกำหนดเกี่ยวกับกรรมการอิสระและกรรมการตรวจสอบ

2. ในส่วนของบทบาทหน้าที่ของกรรมการอิสระ ใช้ข้อมูลอ้างอิงจากตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, แบบสำรวจการกำกับดูแลกิจการบริษัทจดทะเบียนไทยโดยสมาคมส่งเสริมสถาบัน กรรมการบริษัทไทย (IOD) ในหมวดความรับผิดชอบของกรรมการบริษัท, ข้อเสนอแนะของ ก.ล.ต. ในเรื่องบทบาทใหม่ของกรรมการอิสระ รวมทั้งจากเอกสารรับฟังความคิดเห็นเรื่องการปรับปรุงข้อกำหนดเกี่ยวกับกรรมการอิสระและกรรมการตรวจสอบที่จัดขึ้นโดย ก.ล.ต.และตลาดหลักทรัพย์ฯ เป็นแนวทางในการตรวจสอบความครบถ้วนของรายการที่บริษัทจดทะเบียนควรเปิดเผย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ประเภทกลุ่มอุตสาหกรรมของบริษัท คือ บริษัทอยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมที่จัดแบ่งโดย ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ประจำปี พ.ศ. 2551 และ พ.ศ.2552

2. มูลค่าสินทรัพย์รวมและมูลค่ายอดขายรวม ณ วันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2550 และ พ.ศ.2552 ในงบการเงินรวม เป็นจำนวนเงิน (บาท) และนำมาแปลงค่าด้วย Natural log ก่อน ทดสอบความสัมพันธ์ เพื่อลดการแปรปรวนของข้อมูลและทำให้การแจกแจงของข้อมูลเป็นแบบ ปกติ

3. จำนวนบรรทัดที่รายงาน ใช้การนับจำนวนบรรทัด โดยเลขของบรรทัดจะนับเป็น 1 บรรทัด และไม่คำนึงถึงความแตกต่างของรูปแบบและขนาดตัวอักษรที่ใช้ในการรายงานเพื่อ ความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาวิเคราะห์โดยวิธีการทางสถิติ ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป โดยแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็นดังนี้

คุณภาพการเปิดเผยข้อมูล

การวิเคราะห์คุณภาพการเปิดเผยข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ได้ประยุกต์จากกรอบแนวคิดของ Beretta and Bozzolan (2008) โดยแบ่งดัชนีที่ใช้วัดออกเป็น 2 ประเภท คือ ดัชนีปริมาณเชิงเปรียบเทียบ (Relative Quantity Index หรือ RQT) ซึ่งเป็นตัวแทนในการวัดด้านปริมาณการรายงาน ข้อมูล และ ความสมบูรณ์ของเนื้อหา (Richness of Content) ที่วิเคราะห์จากดัชนีการเปิดเผยข้อมูล ในเรื่องกรรมการอิสระและคณะกรรมการตรวจสอบ โดยสามารถเขียนเป็นสมการได้ดังนี้

$$Disclosure\ Quality\ (DSCORE) = f\ (Quantity, Richness\ of\ Content) \dots\dots(1)$$

1. ดัชนีปริมาณเชิงเปรียบเทียบ (Relative Quantity Index หรือ RQT)

เป็นการวิเคราะห์ตามกรอบแนวคิดของ Beretta and Bozzolan (2008) โดยวิธีการเปรียบเทียบปริมาณการเปิดเผยข้อมูลของแต่ละบริษัท (D_i) ซึ่งใช้การนับปริมาณบรรทัดที่มีการรายงานข้อมูลเกี่ยวกับกรรมการอิสระและคณะกรรมการตรวจสอบ ในแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) ว่ามีปริมาณการเปิดเผยสูงหรือต่ำกว่าค่าประมาณการเปิดเผย ($\hat{D}_i$) ที่ได้จากการแทนค่าในสมการ OLS Regression โดยมีขนาดบริษัทและประเภทอุตสาหกรรมเป็นตัวแปรอิสระ ซึ่งการคำนวณค่าดัชนีปริมาณเชิงเปรียบเทียบสามารถเขียนสมการได้ดังนี้

$$RQT_i = D_i - \hat{D}_i \dots\dots\dots(2)$$

โดยที่

RQT_i = ดัชนีปริมาณเชิงเปรียบเทียบ (relative quantity index) ของบริษัท i

D_i = ค่าสังเกตปริมาณการเปิดเผย (Observed disclosure) ของบริษัท i

$\hat{D}_i$ = ค่าประมาณการเปิดเผย (estimated disclosure) ของบริษัท i

โดยค่า $\hat{D}_i$ หาค่ามาจาก OLS Regression จากสมการดังนี้

$$\hat{D}_i = \beta_o + \sum_{j=1}^k \beta_j IND_j + \beta_{k+1} LNSIZE$$

โดยที่

IND_j = ค่า Dummy Variable ของบริษัท i ที่อยู่ในอุตสาหกรรม j ถ้าหากอยู่ในอุตสาหกรรม j จะมีค่าเท่ากับ 1 แต่ถ้าไม่ใช่จะมีค่าเท่ากับ 0

$LNSIZE$ = ค่า Natural log ของสินทรัพย์รวมบริษัท i ณ วันที่ 31 ธ.ค.ปี 2550 และปี 2552

2. ดัชนีการเปิดเผยข้อมูล

เป็นการพิจารณาความสมบูรณ์ของข้อมูล จากการวิเคราะห์เนื้อหาที่เปิดเผยในเรื่องกรรมการอิสระและคณะกรรมการตรวจสอบ ว่าครอบคลุมทุกประเด็นที่ตลาดหลักทรัพย์และ ก.ล.ต. กำหนดไว้มากน้อยเพียงใด ซึ่งดัชนีการเปิดเผยข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ วิเคราะห์จาก

จำนวนคะแนนการเปิดเผยเปรียบเทียบกับจำนวนคะแนนการเปิดเผยรวมสูงสุด โดยใช้แบบประเมินผล (Checklist) ที่จัดทำขึ้นตามหัวข้อหลักเกณฑ์ใหม่ โดยมีแนวทางในการให้คะแนนคือ ถ้าบริษัทเปิดเผยรายการตามที่อยู่ในแบบประเมินผลจะให้คะแนนเท่ากับ 1 แต่ถ้าไม่เปิดเผยรายการจะให้คะแนนเท่ากับ 0 จากนั้นจึงคำนวณหาคะแนนรวมทั้งหมดที่แต่ละบริษัทได้รับจริงตามสมการดังนี้

$$QUA_i = \frac{AS_i}{MS} \dots\dots\dots(3)$$

โดยที่

QUA_i = ดัชนีการเปิดเผยข้อมูล (Quality Index) ของบริษัท i

AS_i = จำนวนคะแนนการเปิดเผยของบริษัท i (Actual Scores)

MS = จำนวนคะแนนการเปิดเผยรวมสูงสุด (Maximum Scores)

ดังนั้น $0 \leq QUA_i \leq 1$

การคำนวณดัชนีการเปิดเผยข้อมูลในครั้งนี้ เป็นรูปแบบที่ไม่มีการถ่วงน้ำหนักความสำคัญในแต่ละรายการ โดยน้ำหนักจะถูกเฉลี่ยไปให้กับทุกรายการอย่างเท่าเทียมกัน เนื่องจากเป็นการเก็บข้อมูลตามข้อหลักเกณฑ์ที่หลักเกณฑ์ใหม่กำหนด ซึ่งบริษัทควรปฏิบัติตามทุกข้อ

3. คุณภาพการเปิดเผยข้อมูล

เนื่องจากการวิเคราะห์ผลของดัชนีทั้ง 2 ด้านมีวิธีการคำนวณที่แตกต่างกัน ซึ่งถ้าหากนำดัชนีทั้ง 2 ด้านนี้ไปรวมคำนวณคุณภาพการเปิดเผยข้อมูล โดยไม่มีการปรับฐานตัวเลขจะทำให้เกิดความเบี่ยงเบนของตัวเลขอย่างมาก อีกทั้งอาจมีกรณีที่บางบริษัทมีการเปิดเผยข้อมูลสูงกว่าหรือต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของบริษัทที่อยู่กลุ่มอุตสาหกรรมเดียวกันหรือมีขนาดบริษัทใกล้เคียงกันค่อนข้างมาก จึงทำให้เกิดการเบี่ยงเบนของข้อมูลได้เช่นกัน (Beretta and Bozzolan, 2008)

ดังนั้นจึงต้องปรับค่าให้เป็นฐานเดียวกันก่อน เพื่อให้มีหน่วยตัวเลขที่เหมือนกันและให้เกิดการเบี่ยงเบนของข้อมูลน้อยที่สุด โดยการปรับค่าจะใช้วิธีเทียบคะแนนของแต่ละบริษัทกับผลต่างของคะแนนต่ำสุดของแต่ละดัชนี ดังนี้

$$IND_i^s = \frac{IND_i - \min_i(IND_i)}{\max_i - \min_i(IND_i)}$$

โดยที่

$$IND_i^s = \text{ดัชนีหลังปรับค่าของบริษัท } i$$

$$IND_i = \text{ดัชนีก่อนปรับค่าของบริษัท } i$$

เมื่อปรับค่าดัชนีให้เป็นฐานตัวเลขเดียวกันแล้ว ผลคะแนนจะมีค่าเป็นบวกทั้งหมดซึ่งบริษัทที่มีคะแนนก่อนปรับค่าสูง หลังจากการปรับค่าแล้วยังมีคะแนนสูงกว่าบริษัทที่มีคะแนนก่อนปรับค่าต่ำ จากนั้นจึงนำไปรวมคำนวณเพื่อวัดคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลตามสมการดังนี้

$$DScore_i = \frac{1}{2}(RQT_i^s + QUA_i^s) \dots\dots\dots(4)$$

โดยที่

$$DScore_i = \text{คุณภาพการเปิดเผยข้อมูลในเรื่องกรรมการอิสระและ
คณะกรรมการตรวจสอบ ของบริษัท } i$$

$$RQT_i^s = \text{ดัชนีปริมาณเชิงเปรียบเทียบหลังปรับค่า ของบริษัท } i$$

$$QUA_i^s = \text{ดัชนีการเปิดเผยข้อมูลหลังปรับค่า ของบริษัท } i$$

4. ระดับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูล

เพื่อให้การวิเคราะห์คุณภาพการเปิดเผยข้อมูลมีความละเอียดขึ้น จึงแบ่งระดับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลเป็น 6 ระดับ ตามเกณฑ์ของสมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย (2550) ดังนี้

คะแนนคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลต่ำกว่าร้อยละ 50	=	น้อยมาก
คะแนนคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลร้อยละ 50-59	=	น้อย
คะแนนคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลร้อยละ 60-69	=	ปานกลาง
คะแนนคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลร้อยละ 70-79	=	ดี
คะแนนคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลร้อยละ 80-89	=	ดีมาก
คะแนนคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลร้อยละ 90-100	=	ดีที่สุด

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร

ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้วิธีทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้วยการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Multiple regression) โดยมีตัวแบบที่ใช้ศึกษาดังนี้

$$QUA^s = \beta_0 + \beta_1[ASSET] + \beta_2[SALE] + \beta_3[AGRO] + \beta_4[FINCIAL] + \beta_5[INDUS] + \beta_6[CPIND] + \beta_7[PROPCON] + \beta_8[RESOURCE] + \beta_9[SERVICE] + \beta_{10}[TECH] + e$$

$$DSCORE = \beta_0 + \beta_1[ASSET] + \beta_2[SALE] + \beta_3[AGRO] + \beta_4[FINCIAL] + \beta_5[INDUS] + \beta_6[CPIND] + \beta_7[PROPCON] + \beta_8[RESOURCE] + \beta_9[SERVICE] + \beta_{10}[TECH] + e$$

โดยที่

QUA ^s	คือ	ดัชนีการเปิดเผยข้อมูลหลังปรับค่า
DSCORE	คือ	คุณภาพการเปิดเผยข้อมูล
ASSET	คือ	สินทรัพย์รวม (วัดจาก Natural log ของสินทรัพย์รวม)
SALE	คือ	ยอดขายรวม (วัดจาก Natural log ของยอดขายรวม)
AGRO	คือ	บริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร
FINCIAL	คือ	บริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงิน
CPIND	คือ	บริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภค
INDUS	คือ	บริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม
PROPCON	คือ	บริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง
RESOURCE	คือ	บริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร
SERVICE	คือ	บริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมบริการ
TECH	คือ	บริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี

บทที่ 4

ผลการวิจัยและข้อวิจารณ์

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้ได้แบ่งการนำเสนอออกเป็น 2 ส่วน ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 1

คุณภาพของการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการกรรมการอิสระและคณะกรรมการตรวจสอบ ซึ่งประกอบด้วยข้อมูล 2 ส่วน คือ เชิงปริมาณ พิจารณาจากการเปรียบเทียบจำนวนบรรทัดที่เปิดเผยข้อมูลกับค่าประมาณการ และ ในเชิงคุณภาพหรือความสมบูรณ์ของเนื้อหา พิจารณาจากดัชนีการเปิดเผยข้อมูลในเรื่องกรรมการอิสระและคณะกรรมการตรวจสอบตามหลักเกณฑ์ใหม่

1. ดัชนีปริมาณการเปิดเผยข้อมูลเชิงเปรียบเทียบ (Relative Quantity Index หรือ RQT)

การวิเคราะห์เพื่อหาดัชนีปริมาณการเปิดเผยข้อมูลเชิงเปรียบเทียบ (RQT) แบ่งการศึกษาเป็น 2 ส่วน ได้แก่ เรื่องปริมาณบรรทัดที่เปิดเผยในเรื่องกรรมการอิสระและคณะกรรมการตรวจสอบ และเรื่องค่าประมาณการเปิดเผยข้อมูล ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1.1 ปริมาณบรรทัดที่เปิดเผยข้อมูลในเรื่องกรรมการอิสระและคณะกรรมการตรวจสอบ

จากตารางที่ 4.1 พบว่าในปี 2550 บริษัทจดทะเบียนมีปริมาณบรรทัดที่เปิดเผยข้อมูลอยู่ระหว่าง 20-205 บรรทัด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 84.53 บรรทัด และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 31.14 บรรทัด โดยเมื่อพิจารณาตามประเภทอุตสาหกรรม พบว่า กลุ่มทรัพยากร และ กลุ่มเกษตรฯ เป็นกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีปริมาณบรรทัดที่เปิดเผยข้อมูลเฉลี่ยสูงสุดและต่ำสุด โดยมี ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 105.46 บรรทัด และ 66.00 บรรทัด ตามลำดับ

ตารางที่ 4.1 ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปริมาณบรรทัดที่เปิดเผย
เรื่องกรรมการอิสระและคณะกรรมการตรวจสอบในแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรม (ปี 2550)

กลุ่มอุตสาหกรรม	จำนวน บริษัท	%	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน
1. เกษตรฯ	5	5.05	28	92	66.00	24.45
2. ธุรกิจการเงิน	19	19.19	39	158	91.79	30.80
3. สินค้าอุตสาหกรรม	8	8.08	20	136	82.63	42.43
4. อสังหาริมทรัพย์ฯ	27	27.27	28	134	76.11	25.70
5. ทรัพยากร	11	11.11	69	205	105.46	39.62
6. บริการ	18	18.18	34	112	72.61	25.22
7. เทคโนโลยี	11	11.11	61	131	101.00	20.66
รวม	99	100	20	205	84.53	31.14

ตารางที่ 4.2 ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และร้อยละของค่าเฉลี่ยที่
เพิ่มขึ้นจากปี 2550 ของปริมาณบรรทัดที่เปิดเผยเรื่องกรรมการอิสระและ
คณะกรรมการตรวจสอบในแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรม (ปี 2552)

กลุ่มอุตสาหกรรม	จำนวน บริษัท	%	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	ค่าเฉลี่ย	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	ร้อยละของ ค่าเฉลี่ยที่ เพิ่มขึ้นจาก ปี 2550
1. เกษตรฯ	7	7.07	47	179	105.57	44.21	59.95
2. ธุรกิจการเงิน	14	14.14	13	201	101.29	50.33	10.35
3. สินค้าอุตสาหกรรม	8	1.01	63	178	110.00	35.82	33.12
4. สินค้าอุปโภคบริโภค	1	8.08	55	55	55.00	0.00	0.00
5. อสังหาริมทรัพย์ฯ	26	26.26	49	157	100.54	28.31	32.10
6. ทรัพยากร	14	14.14	35	155	95.14	33.05	-9.79
7. บริการ	19	19.19	30	164	93.79	36.08	29.17
8. เทคโนโลยี	10	10.10	45	153	97.40	32.72	-3.56
รวม	99	100	13	201	98.93	35.72	17.04

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ในปี 2552 บริษัทจดทะเบียนมีปริมาณบรรทัดที่เปิดเผยข้อมูลระหว่าง 13 -201 บรรทัด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 98.93 บรรทัด เพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 17.04 เมื่อเปรียบเทียบกับปริมาณบรรทัดที่เปิดเผยข้อมูลเฉลี่ยของปี 2550 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 35.72 บรรทัด และเมื่อพิจารณาตามประเภทอุตสาหกรรม พบว่า กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรมและกลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค เป็นกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีปริมาณบรรทัดที่เปิดเผยเฉลี่ยสูงสุดและต่ำสุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 110.00 บรรทัด และ 55.00 บรรทัด แต่เนื่องจากจำนวนตัวอย่างในกลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภคมีเพียงบริษัทเดียว จึงอาจมีตัวแทนที่สามารถสรุปข้อมูลในภาพรวมทั้งกลุ่มอุตสาหกรรมได้ ดังนั้น หากตัดกลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภคออก จะพบว่า กลุ่มบริการ เป็นกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีปริมาณบรรทัดที่เปิดเผยข้อมูลต่ำสุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 93.79 บรรทัด

1.2 ค่าประมาณการเปิดเผยข้อมูล

ค่าประมาณของปริมาณการเปิดเผยข้อมูล ($\hat{D}_i$) ได้จากการแทนค่าในสมการวิเคราะห์ความถดถอยกำลังสองน้อยที่สุด (OLS Regression) ที่วิเคราะห์ผลความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณบรรทัดกับประเภทอุตสาหกรรมและขนาดบริษัทที่พิจารณาจากมูลค่าสินทรัพย์รวม (เนื่องจากเมื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อหาสมการกำลังสองน้อยที่สุดแล้ว พบว่า สินทรัพย์รวมซึ่งวัดจาก Natural log ของสินทรัพย์ จะส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของค่าประมาณการเปิดเผยข้อมูล หรือ $\hat{D}_i$ มากกว่ามูลค่ายอดขายรวมที่วัดจาก Natural log ของยอดขาย ดังนั้นจึงใช้สินทรัพย์รวมเป็นตัวแทนในการวัดขนาดบริษัทเพื่อคำนวณหา $\hat{D}_i$) และกำหนดสมการเพื่อคำนวณได้ดังนี้

$$\begin{aligned}\hat{D}_i(\text{ปี 2550}) &= 40.919 - 10.515 \text{ AGRO} + 10.733 \text{ FINCIAL} + \\ &6.610 \text{ INDUS} + 0 \text{ PROPCON} + 23.844 \text{ RESOURCE} - \\ &3.759 \text{ SERVICE} + 23.167 \text{ TECH} + 3.715 \text{ LNSIZE}\end{aligned}$$

$$\begin{aligned}\hat{D}_i(\text{ปี 2552}) &= 32.306 + 7.242 \text{ AGRO} - 14.642 \text{ FINCIAL} - \\ &29.633 \text{ CPIND} + 8.573 \text{ INDUS} + 0 \text{ PROPCON} - \\ &13.922 \text{ RESOURCE} - 7.408 \text{ SERVICE} - 4.048 \text{ TECH} + \\ &6.869 \text{ LNSIZE}\end{aligned}$$

โดยที่

AGRO	หมายถึง กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร (1,0)
FINCIAL	หมายถึง กลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงิน (1,0)
CPIND	หมายถึง กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภค (1,0)
INDUS	หมายถึง กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม (1,0)
PROPCON	หมายถึง กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง (1,0)
RESOURCE	หมายถึง กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร (1,0)
SERVICE	หมายถึง กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ (1,0)
TECH	หมายถึง กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี (1,0)
LNSIZE	หมายถึง ค่า Natural log ของสินทรัพย์รวม

ตารางที่ 4.3 ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระหว่างปริมาณบรรทัดของการเปิดเผยข้อมูลจริงและค่าประมาณการ (ปี 2550)

กลุ่มอุตสาหกรรม	ปริมาณบรรทัดที่เปิดเผยจริง (D_i)		ค่าประมาณการเปิดเผย ($\hat{D}_i$)	
	Min (Max)	Mean (Std.Deviation)	Min (Max)	Mean (Std.Deviation)
1. เกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร (n = 5)	28 (92)	66.00 (24.45)	62.32 (71.77)	66.00 (3.65)
2. ธุรกิจการเงิน (n = 19)	39 (158)	91.79 (30.80)	81.50 (104.66)	91.79 (8.46)
3. สินค้าอุตสาหกรรม (n = 8)	20 (136)	82.63 (42.43)	75.68 (90.93)	82.63 (5.22)
4. อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง (n = 27)	28 (134)	76.11 (25.70)	69.29 (84.69)	76.11 (3.57)
5. ทรัพยากร (n = 11)	69 (205)	105.46 (39.62)	92.91 (114.39)	105.46 (5.36)
6. บริการ (n = 18)	34 (112)	72.61 (25.22)	62.37 (83.74)	72.61 (4.91)
7. เทคโนโลยี (n = 11)	61 (131)	101.00 (20.66)	94.04 (107.78)	101.00 (4.48)
รวม (n = 99)	20 (205)	84.53 (31.14)	62.32 (114.39)	84.53 (13.47)

จากตารางที่ 4.3 ซึ่งแสดงค่าสถิติปริมาณบรรทัดที่เปิดเผยจริงกับค่าประมาณ พบว่า ในปี 2550 ปริมาณการเปิดเผยที่แท้จริงมีค่าสูงสุดคือ 205 บรรทัด และค่าต่ำสุดคือ 20 บรรทัด ในขณะที่ค่าประมาณการมีค่าสูงสุดคือ 114.39 บรรทัด และ ค่าต่ำสุดคือ 62.32 บรรทัด อย่างไรก็ตาม พบว่าทั้งปริมาณการเปิดเผยที่แท้จริงและค่าประมาณการมีค่าเฉลี่ยใกล้เคียงกัน

ตารางที่ 4.4 ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระหว่างปริมาณบรรทัดของการเปิดเผยข้อมูลจริงและค่าประมาณการ (ปี 2552)

กลุ่มอุตสาหกรรม	ปริมาณบรรทัดที่เปิดเผยจริง (D_i)		ค่าประมาณการเปิดเผย ($\hat{D}_i$)	
	Min (Max)	Mean (Std.Deviation)	Min (Max)	Mean (Std.Deviation)
1. เกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร (n = 7)	47 (179)	105.57 (42.21)	92.49 (119.63)	105.57 (8.84)
2. สินค้าอุปโภคบริโภค (n = 1)	55 (55)	55.00 (0.00)	55 (55)	55.00 (0.00)
3. ธุรกิจการเงิน (n = 14)	13 (201)	101.29 (50.33)	76.72 (116.49)	101.29 (14.56)
4. สินค้าอุตสาหกรรม (n = 8)	63 (178)	110.00 (35.82)	100.85 (123.20)	35.82 (7.73)
5. อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง (n = 26)	49 (157)	100.54 (28.31)	88.62 (119.29)	100.54 (6.25)
6. ทรัพยากร (n = 14)	35 (115)	95.14 (33.05)	75.93 (113.96)	95.14 (9.42)
7. บริการ (n = 19)	30 (164)	93.79 (36.08)	83.10 (110.85)	93.79 (6.92)
8. เทคโนโลยี (n = 10)	45 (153)	97.40 (32.72)	80.26 (108.87)	97.40 (10.29)
รวม (n = 99)	13 (201)	98.93 (35.72)	55.00 (123.20)	98.93 (10.92)

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ในปี 2552 ปริมาณการเปิดเผยที่แท้จริงมีค่าสูงสุดคือ 201 บรรทัด และค่าต่ำสุดคือ 13 บรรทัด ในขณะที่ค่าประมาณการมีค่าสูงสุดคือ 123.20 บรรทัด และค่าต่ำสุด

คือ 55.00 บรรทัด อย่างไรก็ตาม พบว่าทั้งปริมาณการเปิดเผยที่แท้จริงและค่าประมาณการมีค่าเฉลี่ยใกล้เคียงกันเช่นเดียวกันกับ ในปี 2550

ตารางที่ 4.5 การเปรียบเทียบปริมาณบรรทัดที่เปิดเผยจริงกับค่าประมาณการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทจดทะเบียน (ปี 2550)

กลุ่มอุตสาหกรรม	จำนวนบริษัท (%)		รวม
	ต่ำกว่าค่าประมาณ	สูงกว่าค่าประมาณ	
เกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร	2 (40.00%)	3(60.00%)	5
ธุรกิจการเงิน	11(57.89%)	8(42.11%)	19
สินค้าอุตสาหกรรม	4(50.00%)	4(50.00%)	8
อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	14(51.85%)	13(48.15%)	27
ทรัพยากร	6(54.55%)	5(45.45%)	11
บริการ	10(55.56%)	8(44.44%)	18
เทคโนโลยี	5(45.45%)	6(54.55%)	11
รวม	52(52.53%)	47(47.47%)	99

จากตารางที่ 4.5 พบว่า บริษัทจดทะเบียนส่วนใหญ่ในปี 2550 จำนวน 52.53% มีจำนวนบรรทัดที่เปิดเผยจริงต่ำกว่าค่าประมาณการ โดยเฉพาะกลุ่มธุรกิจการเงิน เป็นกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีบริษัทที่เปิดเผยต่ำกว่าค่าประมาณการมากที่สุด คือเท่ากับ 57.89% โดยมีกลุ่มเกษตรฯ เป็นกลุ่มอุตสาหกรรมที่บริษัทส่วนใหญ่มีปริมาณการเปิดเผยมากกว่าค่าประมาณมากที่สุด เท่ากับ 60.00%

ตารางที่ 4.6 การเปรียบเทียบปริมาณบรรทัดที่เปิดเผยจริงกับค่าประมาณการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทจดทะเบียน (ปี 2552)

กลุ่มอุตสาหกรรม	จำนวนบริษัท (%)		รวม
	ต่ำกว่าค่าประมาณ	สูงกว่าค่าประมาณ	
เกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร	3 (42.86%)	4(57.14%)	7
สินค้าอุปโภคบริโภค	0(0.00%)	0(0.00%)	0
ธุรกิจการเงิน	6 (42.86%)	8(57.14%)	14
สินค้าอุตสาหกรรม	4(50.00%)	4(50.00%)	8
อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	11(42.31%)	15(57.69%)	26
ทรัพยากร	7(50.00%)	7(50.00%)	14

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

กลุ่มอุตสาหกรรม	จำนวนบริษัท (%)		รวม
	ต่ำกว่าค่าประมาณ	สูงกว่าค่าประมาณ	
บริการ	11(57.89%)	8(42.11%)	19
เทคโนโลยี	5(50.00%)	5(50.00%)	10
รวม	47(47.96%)	51(52.04%)	98

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ในปี 2552 เมื่อตัดกลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภคออก เนื่องจากมีเพียงบริษัทเดียว จะพบว่า บริษัทจดทะเบียน 47.96% มีจำนวนบรรทัดที่เปิดเผยจริงต่ำกว่าค่าประมาณการ โดยเฉพาะกลุ่มธุรกิจบริการ เป็นกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีจำนวนบริษัทเปิดเผยต่ำกว่าค่าประมาณการสูงสุด เท่ากับ 57.89% และกลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง เป็นกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีจำนวนบริษัทเปิดเผยมากกว่าค่าประมาณมากที่สุด เท่ากับ 57.69%

ตารางที่ 4.7 ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของดัชนีปริมาณเชิงเปรียบเทียบ (RQT) ปี 2550

(N=99)

กลุ่มอุตสาหกรรม	ค่าดัชนีปริมาณเชิงเปรียบเทียบ (RQT)			
	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
เกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร	-38.44	20.23	-0.001	2.24
ธุรกิจการเงิน	-44.08	63.803	-0.002	28.25
สินค้าอุตสาหกรรม	-64.04	45.07	-0.001	40.90
อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	-45.73	58.65	-0.001	25.18
ทรัพยากร	-40.39	101.61	-0.001	41.51
บริการ	-38.11	37.29	-0.002	26.37
เทคโนโลยี	-40.07	26.55	-0.001	18.70
รวม	-64.04	101.61	-0.001	28.08

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ดัชนีปริมาณเชิงเปรียบเทียบ (RQT) ก่อนปรับค่าของปี 2550 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ -0.001 บรรทัด และมี ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ -64.04 บรรทัด 101.61 บรรทัด และ 28.08 บรรทัด ตามลำดับ และพบว่าบริษัทที่มีปริมาณบรรทัดที่เปิดเผยข้อมูลต่ำกว่าค่าประมาณมากที่สุดอยู่อุตสาหกรรมกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม (-64.04 บรรทัด)

ด้านบริษัทที่มีปริมาณการเปิดเผยมากกว่าค่าประมาณมากที่สุดอยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร (101.61 บรรทัด)

ตารางที่ 4.8 ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของดัชนีปริมาณเชิงเปรียบเทียบ (RQT) ปี 2552

(N=99)

กลุ่มอุตสาหกรรม	ค่าดัชนีปริมาณเชิงเปรียบเทียบ (RQT)			
	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
เกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร	-48.59	59.37	-0.007	39.96
สินค้าอุปโภคบริโภค	55.00	55.00	0.000	0.00
ธุรกิจการเงิน	-101.33	87.33	-0.004	49.60
สินค้าอุตสาหกรรม	-40.33	54.80	-0.005	29.75
อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	-58.97	59.28	-0.002	28.70
ทรัพยากร	-61.31	58.07	-0.003	36.05
บริการ	-58.99	70.71	-0.007	33.79
เทคโนโลยี	-36.02	54.55	-0.005	28.99
รวม	-101.33	87.33	-0.004	34.01

จากตารางที่ 4.8 พบว่าดัชนีปริมาณเชิงเปรียบเทียบ (RQT) ก่อนปรับค่า ของปี 2552 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ -0.004 บรรทัด และมี ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ -101.33 บรรทัด 87.33 บรรทัด และ 34.01 บรรทัด ตามลำดับ และพบว่าบริษัทที่มีปริมาณบรรทัดที่เปิดเผยข้อมูลต่ำกว่าค่าประมาณมากที่สุด และ สูงกว่าค่าประมาณการมากที่สุดอยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมเดียวกัน คือ กลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงิน

2. ดัชนีการเปิดเผยข้อมูล

ในการวิเคราะห์เพื่อหาดัชนีการเปิดเผยข้อมูล นอกจากจะได้คะแนนในการเปิดเผยข้อมูลเพื่อนำไปใช้คำนวณเป็นดัชนีแล้ว ยังทำให้สามารถทราบถึงข้อมูลทั่วไปในเรื่อง จำนวนและสัดส่วนของกรรมการอิสระและคณะกรรมการตรวจสอบในคณะกรรมการบริษัทอีกด้วย ดังนั้นในการวิเคราะห์เพื่อหาดัชนีการเปิดเผยข้อมูล จึงแบ่งการศึกษาเป็น 3 ส่วน ได้แก่ ข้อมูลทั่วไปด้านจำนวนและสัดส่วนของกรรมการอิสระและคณะกรรมการตรวจสอบในคณะกรรมการบริษัท คะแนนการเปิดเผยข้อมูล และ การคำนวณค่าดัชนีการเปิดเผยข้อมูลก่อนปรับค่า

2.1 จำนวนและสัดส่วนของกรรมการอิสระและคณะกรรมการตรวจสอบใน คณะกรรมการบริษัท

ตารางที่ 4.9 ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของจำนวนกรรมการอิสระ
และสัดส่วนของกรรมการอิสระในคณะกรรมการบริษัท

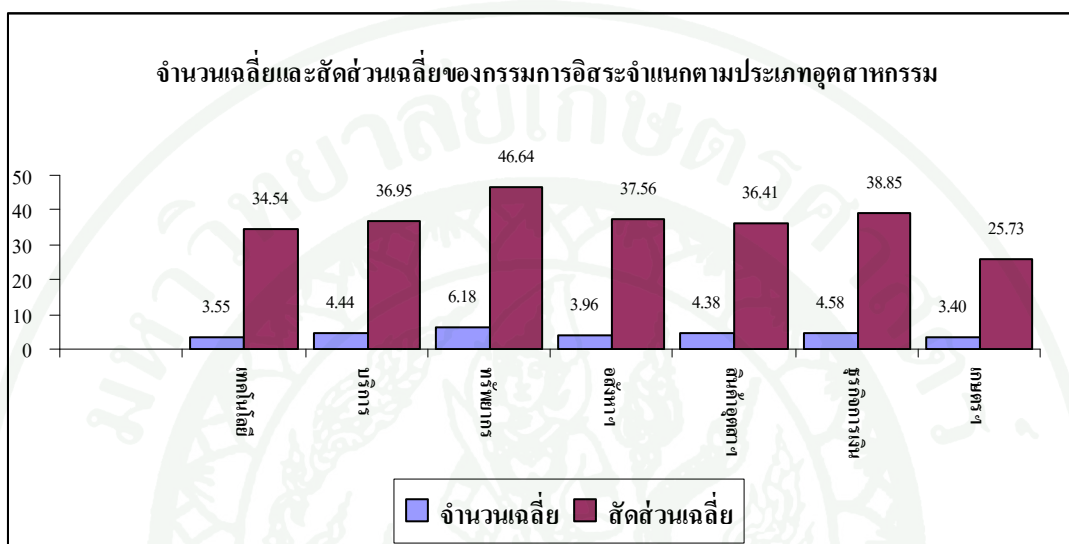
รายการ	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
ปี 2550				
จำนวนกรรมการอิสระ (คน)	3	10	4.37	1.76
สัดส่วนของกรรมการอิสระ (%)	18.75	76.92	37.68	12.11
ปี 2552				
จำนวนกรรมการอิสระ (คน)	2	10	4.74	1.81
สัดส่วนของกรรมการอิสระ (%)	18.18	72.73	40.16	12.22

จากตารางที่ 4.9 พบว่า จำนวนของกรรมการอิสระในปี 2550 และ ปี 2552 อยู่ระหว่าง 3-10 คน และ 2-10 คน ตามลำดับ โดยมีจำนวนเฉลี่ยสูงขึ้นเล็กน้อย จาก 4.37 คนในปี 2550 เป็น 4.47 คน ในปี 2552 ด้านสัดส่วนเฉลี่ยของกรรมการอิสระในคณะกรรมการบริษัทของปี 2550 และ ปี 2552 มีค่าเท่ากับ 37.68 % และ 40.16 % ตามลำดับ

ตารางที่ 4.10 ร้อยละของบริษัทจดทะเบียนจำแนกตามสัดส่วนกรรมการอิสระในคณะกรรมการบริษัท

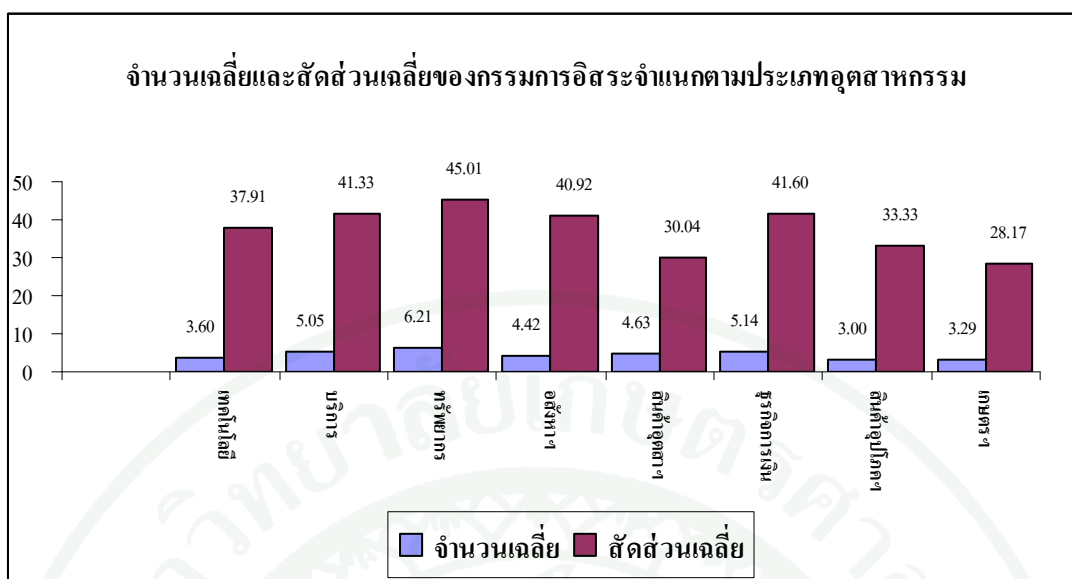
สัดส่วนกรรมการอิสระ	ปี 2550	ปี 2552
น้อยกว่า 1 ใน 3 (ต่ำกว่าร้อยละ 33.33)	33.33	23.23
ตั้งแต่ 1 ใน 3 (ร้อยละ 33.33 ขึ้นไป)	66.67	76.77
รวม	100.00	100.00

จากตารางที่ 4.10 พบว่าในปี 2552 บริษัทส่วนใหญ่ร้อยละ 76.77 มีสัดส่วนของกรรมการอิสระในคณะกรรมการบริษัทเป็นไปตามหลักเกณฑ์ใหม่ คือ มากกว่า 1 ใน 3 หรือ ร้อยละ 33.33 แต่ยังพบว่าบริษัทจดทะเบียนอีกร้อยละ 23.23 มีสัดส่วนกรรมการอิสระน้อยกว่าร้อยละ 33.33 ซึ่งไม่เป็นไปตามที่หลักเกณฑ์กำหนด

ภาพที่ 4.1 จำนวนเฉลี่ยและสัดส่วนเฉลี่ยของกรรมการอิสระในคณะกรรมการบริษัทจำแนกตามประเภทอุตสาหกรรม ปี 2550

จากภาพที่ 4.1 เมื่อจำแนกตามประเภทอุตสาหกรรมพบว่า ในปี 2550 กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรมีจำนวนเฉลี่ยของกรรมการอิสระมากที่สุดคือ 6.18 คน รองลงมาคือ กลุ่มธุรกิจการเงิน กลุ่มบริการ กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม กลุ่มอสังหาริมทรัพย์ กลุ่มเทคโนโลยี และ กลุ่มเกษตรฯ ตามลำดับ ด้านสัดส่วนของกรรมการอิสระในคณะกรรมการบริษัทเมื่อจำแนกตามประเภทอุตสาหกรรมพบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุดของสัดส่วนกรรมการอิสระอยู่ในกลุ่มทรัพยากรเท่ากับ 46.64 % รองลงมาคือ กลุ่มธุรกิจการเงิน กลุ่มอสังหาริมทรัพย์ กลุ่มบริการ กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม กลุ่มเทคโนโลยี และ กลุ่มเกษตรฯ ตามลำดับ

ภาพที่ 4.2 จำนวนเฉลี่ยและสัดส่วนเฉลี่ยของกรรมการอิสระในคณะกรรมการบริษัทจำแนกตามประเภทอุตสาหกรรม ปี 2552

จากภาพที่ 4.2 เมื่อจำแนกตามประเภทอุตสาหกรรมพบว่า ในปี 2552 กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรยังเป็นกลุ่มที่มีจำนวนเฉลี่ยของกรรมการอิสระมากที่สุดคือ 6.21 คน รองลงมาคือ กลุ่มธุรกิจการเงิน กลุ่มบริการ กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม กลุ่มอสังหาริมทรัพย์ กลุ่มเทคโนโลยี กลุ่มเกษตรฯ และ กลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค ตามลำดับ ด้านสัดส่วนของกรรมการอิสระในคณะกรรมการบริษัทเมื่อจำแนกตามประเภทอุตสาหกรรม ในปี 2552 พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุดของสัดส่วนกรรมการอิสระยังคงอยู่ในกลุ่มทรัพยากรเท่ากับ 45.01 % รองลงมาคือ กลุ่มธุรกิจการเงิน กลุ่มบริการ กลุ่มอสังหาริมทรัพย์ กลุ่มเทคโนโลยี กลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม และ กลุ่มเกษตรฯ ตามลำดับ

ตารางที่ 4.11 ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของจำนวน
คณะกรรมการตรวจสอบและสัดส่วนของคณะกรรมการตรวจสอบใน
คณะกรรมการบริษัท

รายการ	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน
ปี 2550				
จำนวนคณะกรรมการตรวจสอบ (คน)	2	5	3.11	0.37
สัดส่วนของคณะกรรมการตรวจสอบใน คณะกรรมการบริษัท (%)	14.29	50.00	27.76	6.32
ปี 2552				
จำนวนคณะกรรมการตรวจสอบ (คน)	2	4	3.10	0.34
สัดส่วนของคณะกรรมการตรวจสอบใน คณะกรรมการบริษัท (%)	16.67	50.00	27.30	5.94

จากตารางที่ 4.11 พบว่าในปี 2550 จำนวนของคณะกรรมการตรวจสอบอยู่ระหว่าง 2-5 คน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.11 คน และมีสัดส่วนเฉลี่ยของคณะกรรมการตรวจสอบในคณะกรรมการบริษัท เท่ากับ 27.76%

ส่วนในปี 2552 พบว่า ทั้งจำนวนเฉลี่ยและสัดส่วนเฉลี่ยของคณะกรรมการตรวจสอบในคณะกรรมการบริษัทมีค่าไม่แตกต่างจากปี 2550 มากนัก คือมีจำนวนเฉลี่ยเท่ากับ 3.10 คน และมีสัดส่วนเฉลี่ยของกรรมการตรวจสอบในคณะกรรมการบริษัทเท่ากับ 27.30%

คุณสมบัติสำคัญอีกข้อหนึ่งของคณะกรรมการตรวจสอบ คือ ต้องมีกรรมการตรวจสอบอย่างน้อย 1 คน เป็นผู้ที่มีความรู้ความชำนาญทางบัญชีและการเงิน โดยรายละเอียดด้านจำนวนกรรมการตรวจสอบที่มีคุณสมบัติดังกล่าวแสดงได้ดังตารางที่ 4.12

ตารางที่ 4.12 ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของจำนวนกรรมการตรวจสอบที่มีคุณสมบัติด้านความรู้ความชำนาญทางบัญชีและการเงิน

รายการ	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
ปี 2550				
1. จำนวนกรรมการตรวจสอบที่มีคุณสมบัติด้านความรู้ความชำนาญทางบัญชีและการเงิน	0	4	1.83	0.89
2. จำนวนกรรมการตรวจสอบที่มีปริญญาโดยตรงทางด้านบัญชี	0	3	0.71	0.75
ปี 2552				
1. จำนวนกรรมการตรวจสอบที่มีคุณสมบัติด้านความรู้ความชำนาญทางบัญชีและการเงิน	0	3	1.31	0.75
2. จำนวนกรรมการตรวจสอบที่มีปริญญาโดยตรงทางด้านบัญชี	0	3	0.70	0.73

จากตารางที่ 4.12 พบว่า ในปี 2550 กรรมการตรวจสอบที่มีความรู้ความชำนาญทางบัญชีและการเงิน มีจำนวนอยู่ระหว่าง 0-4 คน และในปี 2552 มีจำนวนอยู่ระหว่าง 0-3 คน ซึ่งจำนวนเฉลี่ยของกรรมการตรวจสอบที่มีคุณสมบัติดังกล่าวในทั้งสองปีมีค่าไม่แตกต่างกันมากนัก คือมีจำนวนเฉลี่ยในปี 2550 เท่ากับ 1.83 คน และจำนวนเฉลี่ยในปี 2552 เท่ากับ 1.31 คน ตามลำดับ

และเมื่อพิจารณาเพิ่มเติมว่า กรรมการตรวจสอบที่มีความรู้ความชำนาญทางบัญชีและการเงิน ต้องเป็นผู้ที่มีปริญญาทางด้านบัญชีโดยตรง ผลการศึกษาในทั้งสองปีพบว่า กรรมการตรวจสอบที่มีปริญญาทางด้านบัญชีโดยตรง มีจำนวนอยู่ระหว่าง 0-3 คน ข้อมูลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่ายังคงมีบางบริษัทที่ไม่มีกรรมการตรวจสอบที่มีปริญญาด้านบัญชีโดยตรง

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ได้วิเคราะห์เพิ่มเติมในเรื่องความรู้ความชำนาญทางบัญชีและการเงินของกรรมการตรวจสอบ โดยได้นำหลักเกณฑ์ของ Sarbanes – Oxley Act (SOX) และตลาดหลักทรัพย์ของสหรัฐอเมริกา (US SEC) รวมทั้งข้อเสนอแนะของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในเรื่องดังกล่าวมาวิเคราะห์ร่วมด้วย โดยจะจำแนกตามประเภทอุตสาหกรรม ดังรายละเอียดในตารางที่ 4.13 และ ตารางที่ 4.14

ตารางที่ 4.13 ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของจำนวนกรรมการตรวจสอบ ที่มีความรู้ความชำนาญทางบัญชีและการเงิน ตามคุณสมบัติที่แนะนำโดยตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และคุณสมบัติตาม US SEC และ SOX จำแนกตามประเภทอุตสาหกรรม (ปี2550)

ประเภทอุตสาหกรรม	มีปริญญาทางบัญชี				คุณสมบัติตามข้อแนะนำของตลาดหลักทรัพย์ฯ (เข้าเงื่อนไขอย่างน้อย 1 ข้อ)				คุณสมบัติตาม US SEC / SOX (เข้าเงื่อนไขอย่างน้อย 1 ข้อ)			
	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน				ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน				ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน			
	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	ค่าเฉลี่ย	เบี่ยงเบนมาตรฐาน	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	ค่าเฉลี่ย	เบี่ยงเบนมาตรฐาน	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	ค่าเฉลี่ย	เบี่ยงเบนมาตรฐาน
เทคโนโลยี	0	1	0.45	0.52	0	3	1.45	0.93	0	3	1.82	0.87
บริการ	0	2	0.61	0.61	0	2	1.22	0.65	0	3	1.61	0.92
ทรัพยากร	0	3	0.73	1.00	1	3	1.82	0.75	1	3	2.18	0.87
อสังหาริมทรัพย์	0	3	0.89	0.85	0	3	1.67	0.83	1	3	1.85	0.86
สินค้าอุตสาหกรรม	0	1	0.50	0.51	1	3	2.25	0.71	1	3	2.38	0.74
ธุรกิจการเงิน	0	2	0.79	0.79	1	4	2.68	0.67	2	4	2.79	0.54
เกษตรฯ	0	1	0.60	0.55	1	3	1.80	0.84	1	3	2.40	0.89

ตารางที่ 4.14 ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของจำนวนกรรมการตรวจสอบ ที่มีความรู้ความชำนาญทางบัญชีและการเงิน ตามคุณสมบัติที่แนะนำโดยตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และคุณสมบัติตาม US SEC และ SOX จำแนกตามประเภทอุตสาหกรรม (ปี2552)

ประเภทอุตสาหกรรม	คุณสมบัติตามข้อแนะนำของตลาดหลักทรัพย์ฯ (เข้าเงื่อนไขอย่างน้อย 1 ข้อ)				คุณสมบัติตาม US SEC / SOX (เข้าเงื่อนไขอย่างน้อย 1 ข้อ)			
	มีปริญญาทางบัญชี							
	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
เทคโนโลยี	0	1	0.30	0.48	0	2	0.70	0.67
บริการ	0	2	0.53	0.69	0	2	1.05	0.62
ทรัพยากร	0	3	0.57	0.85	1	3	1.29	0.61
อสังหาริมทรัพย์	0	2	0.80	0.80	0	2	1.23	0.51
สินค้าอุตสาหกรรม	0	2	0.75	0.71	1	2	1.25	0.46
สินค้าอุปโภคบริโภค	1	1	1.00	0.00	2	2	2.00	0.00
ธุรกิจการเงิน	0	2	1.14	0.66	1	3	2.21	0.80
เกษตรฯ	0	1	0.57	0.53	0	3	1.43	0.98

จากตารางที่ 4.13 และ ตารางที่ 4.14 เมื่อแบ่งการศึกษาตามประเภทอุตสาหกรรมออกเป็น 3 ประเด็น ได้แก่ กรรมการตรวจสอบที่มีปริญญาโดยตรงทางด้านบัญชี กรรมการตรวจสอบที่มีความรู้ความชำนาญทางบัญชีและการเงิน ที่เข้าเงื่อนไขตามข้อแนะนำของตลาดหลักทรัพย์อย่างน้อย 1 ข้อ และที่เข้าเงื่อนไขของ Sarbanes – Oxley Act (SOX) และ US SEC อย่างน้อย 1 ข้อ

ประเด็นที่ 1 กรรมการตรวจสอบที่มีปริญญาโดยตรงทางด้านบัญชี เมื่อจำแนกตามประเภทอุตสาหกรรม พบว่าทั้งสองปีมีจำนวนระหว่าง 0-3 คน โดยปี 2550 กลุ่มอสังหาริมทรัพย์ เป็นกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีจำนวนเฉลี่ยของกรรมการตรวจสอบที่เข้าเงื่อนไขสูงสุด เท่ากับ 0.89 คน และในปี 2552 กลุ่มธุรกิจการเงิน เป็นกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีจำนวนเฉลี่ยของกรรมการตรวจสอบที่เข้าเงื่อนไขสูงสุด เท่ากับ 1.14 คน นอกจากนี้ยังพบว่าค่าต่ำสุดของทุกประเภทอุตสาหกรรม มีค่าเท่ากับ 0 แสดงให้เห็นว่าในอุตสาหกรรมทุกประเภท จะยังคงมีบางบริษัทที่ไม่มีกรรมการตรวจสอบที่มีปริญญาโดยตรงทางด้านบัญชี

ประเด็นที่ 2 กรรมการตรวจสอบที่มีความรู้ความชำนาญทางบัญชีและการเงิน ที่เข้าเงื่อนไขตามข้อแนะนำของตลาดหลักทรัพย์อย่างน้อย 1 ข้อ เมื่อจำแนกตามประเภทอุตสาหกรรม พบว่า กลุ่มธุรกิจการเงินเป็นกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีจำนวนเฉลี่ยของกรรมการตรวจสอบที่เข้าเงื่อนไขสูงสุด ทั้งในปี 2550 และ ปี 2552 คือ เท่ากับ 2.68 และ 2.21 คน ตามลำดับ โดยในปี 2550 และ ปี 2552 กลุ่มบริการและกลุ่มเทคโนโลยี เป็นกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีจำนวนเฉลี่ยของกรรมการตรวจสอบที่เข้าเงื่อนไขตามข้อนี้ต่ำสุด ตามลำดับ

ประเด็นที่ 3 กรรมการตรวจสอบที่มีความรู้ความชำนาญทางบัญชีและการเงิน ที่เข้าเงื่อนไขของ US SEC และ Sarbanes–Oxley Act (SOX) อย่างน้อย 1 ข้อ เมื่อจำแนกตามประเภทอุตสาหกรรม พบว่า กลุ่มธุรกิจการเงินเป็นกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีจำนวนกรรมการตรวจสอบที่เข้าเงื่อนไขสูงสุดทั้งในปี 2550 และ ปี 2552 โดยมีจำนวนเฉลี่ยเท่ากับ 2.79 คน และ 2.35 คน ตามลำดับ โดยในปี 2550 และ ปี 2552 กลุ่มบริการและกลุ่มเทคโนโลยี เป็นกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีจำนวนกรรมการตรวจสอบที่เข้าเงื่อนไขตามข้อนี้ต่ำสุด ตามลำดับ

2.2 คะแนนการเปิดเผยข้อมูลในเรื่องกรรมการอิสระและคณะกรรมการตรวจสอบ

คะแนนการเปิดเผยข้อมูลซึ่งได้จากแบบประเมินผลการเก็บข้อมูล แบ่งการศึกษาเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนของหลักเกณฑ์ที่ยังคงเดิมและส่วนที่ปรับปรุงใหม่ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.15 คะแนนการเปิดเผยข้อมูลในเรื่องกรรมการอิสระและคณะกรรมการตรวจสอบ

ประเด็น	ปี 2550 (ร้อยละ)	ปี 2552 (ร้อยละ)
กรรมการอิสระ		
หลักเกณฑ์ที่ยังคงเดิม		
ด้านจำนวนและคุณสมบัติของกรรมการอิสระ		
1. มีกรรมการอิสระขั้นต่ำ 3 คน	100.00	98.99
2. ไม่มีความสัมพันธ์ทางสายโลหิต	96.97	100.00
3. ไม่ได้รับแต่งตั้งเป็นตัวแทนกรรมการ	73.74	79.80
4. เปิดเผยการดำรงตำแหน่งในบริษัทใหญ่/ร่วม/ย่อย	97.98	88.89
5. เปิดเผยคำตอบแทนกรรมการอิสระ	95.96	94.95
ด้านบทบาทหน้าที่ของกรรมการอิสระ		
1. จัดทำนโยบายกำกับดูแลกิจการ	100.00	98.99
2. จัดทำนโยบายด้านจริยธรรมธุรกิจหรือคู่มือจรรยาบรรณ	84.85	76.77
3. กำหนดนโยบายหลักของธุรกิจ	95.96	91.92
4. จัดให้มีระบบควบคุมภายใน	100.00	100.00
5. จัดทำนโยบายบริหารความเสี่ยง	95.96	97.98
6. มีการจัดประชุมคณะกรรมการเกิน 6 ครั้ง/ปี	78.79	69.70
7. กรรมการอิสระแต่ละท่านเข้าร่วมประชุมไม่น้อยกว่า 80% ของการประชุม		
ทั้งหมด	54.55	76.77
8. กรรมการอิสระมีการประชุมระหว่างกันเอง	23.23	32.32

ตารางที่ 4.15 (ต่อ)

ประเด็น	ปี 2550 (ร้อยละ)	ปี 2552 (ร้อยละ)
9. มีการประเมินผลงานประจำปีของตนเอง	54.55	32.32
10. ระบุวาระการดำรงตำแหน่งและมีการแจ้งเหตุผลหากพ้นตำแหน่งก่อนครบวาระ	69.70	43.43

หลักเกณฑ์ที่ได้รับการปรับปรุงใหม่**ด้านจำนวนและคุณสมบัติ**

1. สัดส่วนกรรมการอิสระมากกว่า 1 ใน 3 ของกรรมการทั้งหมด	68.69	81.82
2. กำหนดการถือหุ้นไม่เกิน 1%	37.37	88.89
3. ไม่เป็นกรรมการที่มีส่วนในการบริหาร*	96.97	100.00
4. ไม่เป็นพนักงาน ลูกจ้าง ของบริษัท*	82.83	91.92
5. กำหนดระยะเวลาความสัมพันธ์ 2 ปี ก่อนการแต่งตั้ง (สำหรับหลักเกณฑ์*)	8.08	71.72
6. ไม่เป็นผู้สอบบัญชีของบริษัท**	100.00	100.00
7. ไม่เป็นผู้ให้บริการทางวิชาชีพแก่บริษัท**	81.82	67.68
8. ไม่มีความผูกพันด้านการเงิน / ธุรกิจ / ส่วนได้เสีย กับบริษัท**	81.82	87.88
9. กำหนดระยะเวลาความสัมพันธ์ 2 ปีก่อนการแต่งตั้ง (สำหรับหลักเกณฑ์**)	4.04	65.66
10. กำหนดมูลค่ารายการความสัมพันธ์ทางธุรกิจต้องไม่เกิน 20 ล้านบาท หรือ 3% ของสินทรัพย์สุทธิ (สำหรับหลักเกณฑ์**)	3.03	40.40

คณะกรรมการตรวจสอบ**หลักเกณฑ์ที่ยังคงเดิม****ด้านจำนวนและคุณสมบัติ**

1. ต้องมีกรรมการตรวจสอบมากกว่าหรือเท่ากับ 3 คน	98.99	98.99
2. ได้รับแต่งตั้งจากคณะกรรมการหรือผู้ถือหุ้น	96.97	100.00
3. ไม่เป็นกรรมการที่ได้รับมอบหมายให้ตัดสินใจดำเนินการแทนบริษัทใหญ่ / บริษัทย่อย	76.77	73.74

ตารางที่ 4.15 (ต่อ)

ประเด็น	ปี 2550 (ร้อยละ)	ปี 2552 (ร้อยละ)
4. มีกรรมการตรวจสอบอย่างน้อย 1 คนที่มีความรู้และประสบการณ์ในการสอบ ทานความน่าเชื่อถือของงบการเงิน	92.93	89.90
ด้านบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจสอบ		
1. สอบทานให้บริษัทมีการรายงานทางการเงินอย่างถูกต้องและเพียงพอ		
1.1 ประสานงานกับผู้สอบบัญชีภายนอกรวมทั้งให้ข้อเสนอแนะแก่ผู้สอบบัญชี	92.93	95.96
1.2 ประสานงานกับฝ่ายบริหารเพื่อทบทวนและประเมินผลนโยบาย / หลักการ ด้านบัญชี	88.89	89.90
2. สอบทานให้บริษัทปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์ฯ / กฎหมายที่เกี่ยวข้อง		
2.1 กำหนดหน้าที่การสอบทานให้บริษัทปฏิบัติตามข้อกำหนด / กฎหมายฯ ไว้ใน รายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ	94.95	100.00
2.2 ปีที่ผ่านมา บริษัทไม่มีประวัติทำผิดกฎหมาย / ระเบียบของ ก.ล.ด. / ตลาด - หลักทรัพย์ฯ หรือ ถูกสั่งให้แก้ไขงบการเงิน	96.97	84.85
3. ปฏิบัติการอื่นใดตามที่คณะกรรมการของบริษัทมอบหมายด้วยความเห็นชอบ จากคณะกรรมการตรวจสอบ	61.62	71.72
หลักเกณฑ์ที่ได้รับการปรับปรุงใหม่		
ด้านจำนวนและคุณสมบัติ		
1. กรรมการตรวจสอบทุกคนต้องเป็นกรรมการอิสระ (ตามคุณสมบัติใหม่)	97.98	100
2. ไม่เป็นกรรมการในบริษัทใหญ่ / บริษัทย่อย ที่เป็นบริษัทจดทะเบียนในตลาด หลักทรัพย์ฯ	86.87	92.93
ด้านบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจสอบ		
1. สอบทานให้บริษัทมีระบบควบคุมภายใน/ตรวจสอบภายในที่เหมาะสม		
1.1 จัดให้มีระบบควบคุมภายใน/ตรวจสอบภายในขึ้นเป็นหน่วยงานหนึ่งหรือ ว่าจ้างผู้ตรวจสอบภายในที่เป็นอิสระ	94.95	95.96

ตารางที่ 4.15 (ต่อ)

ประเด็น	ปี 2550 (ร้อยละ)	ปี 2552 (ร้อยละ)
1.2 พิจารณาความเหมาะสมของคู่มือ / แผนการตรวจสอบภายใน	88.89	77.78
1.3 มีอำนาจให้ความเห็นชอบในการแต่งตั้ง / โยกย้าย / เลิกจ้างหัวหน้า หน่วยงานตรวจสอบภายใน และ สายงานตรวจสอบภายในรายงานตรงต่อ คณะกรรมการตรวจสอบ	53.54	84.85
2. พิจารณา คัดเลือก เสนอ แต่งตั้ง และ เข้าร่วมประชุมกับผู้สอบบัญชี		
2.1 มีส่วนร่วมในการ พิจารณา แต่งตั้ง และ เสนอค่าตอบแทนผู้สอบบัญชี	98.99	100
2.2 ประชุมร่วมกับผู้สอบบัญชีโดยปราศจากฝ่ายจัดการเข้าร่วม อย่างน้อย 1 ครั้ง / ปี	15.15	84.85
3. พิจารณารายการที่เกี่ยวข้องกัน/อาจมีความขัดแย้งให้ปฏิบัติตามกฎหมายกำหนด		
3.1 เปิดเผยแพร่การรวมทั้งกำหนดแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับรายการที่เกี่ยวข้องกัน / รายการที่มีความขัดแย้งทางผลประโยชน์/รายการระหว่างกัน	95.96	82.83
3.2 มีอำนาจพิจารณา/อนุมัติ และให้ความเห็นต่อรายการที่เกี่ยวข้องกัน / อาจมี ความขัดแย้ง	95.96	98.99
รายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ (ต้องประกอบด้วยข้อมูลดังนี้)		
1. ลงนามโดยประธานคณะกรรมการตรวจสอบ	97.98	100
2. ความเห็นเกี่ยวกับความถูกต้องครบถ้วน เป็นที่เชื่อถือได้ของรายงานทางการเงิน	77.78	96.97
3. ความเห็นเกี่ยวกับความเพียงพอของระบบควบคุมภายในของบริษัท	84.85	94.95
4. ความเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์ฯ	54.55	86.87
5. ความเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของผู้สอบบัญชี	49.49	61.62
6. ความเห็นเกี่ยวกับรายงานที่อาจมีความขัดแย้งทางผลประโยชน์	33.33	72.73
7. จำนวนการประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบและการเข้าร่วมประชุมของแต่ละ ละท่าน	93.94	97.98
8. ความเห็นหรือข้อสังเกตโดยรวมจากการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย	47.47	81.52
9. รายการอื่นที่เห็นว่าผู้ถือหุ้นและผู้ลงทุนทั่วไปควรทราบ	43.43	46.46

จากตารางที่ 4.15 พบว่า คะแนนการเปิดเผยข้อมูลในปี 2552 เปลี่ยนแปลงจาก ปี 2550 ดังนี้ ประเด็นที่คะแนนเปิดเผยเพิ่มขึ้นมีจำนวน 34 ประเด็น คิดเป็นร้อยละ 65.38 ประเด็นที่มีการเปิดเผยลดลงมีจำนวน 15 ประเด็น คิดเป็นร้อยละ 28.85 และประเด็นที่มีการเปิดเผยเท่าเดิมมีจำนวน 3 ประเด็น คิดเป็นร้อยละ 5.77

ตารางที่ 4.16 สรุปประเด็นหลักเกณฑ์ที่มีคะแนนการเปิดเผยข้อมูลในระดับต่ำกว่าร้อยละ 50

ประเด็น	ปี 2550 (ร้อยละ)	ปี 2552 (ร้อยละ)
กรรมการอิสระ		
1. กรรมการอิสระมีการประชุมระหว่างกันเอง	23.23	32.32
2. มีการประเมินผลงานประจำปีของตนเอง	54.55	32.32
3. ระบุวาระการดำรงตำแหน่งและมีการแจ้งเหตุหากพ้นตำแหน่งก่อนครบวาระ	69.70	43.43
4. กำหนดมูลค่ารายการความสัมพันธ์ทางธุรกิจต้องไม่เกิน 20 ล้านบาท หรือ 3% ของสินทรัพย์	3.03	40.40
คณะกรรมการตรวจสอบ		
การเปิดเผยรายการอื่นที่เห็นว่าผู้ถือหุ้นและผู้ลงทุนทั่วไปควรทราบในรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ	43.43	46.46

จากตารางที่ 4.16 พบว่า ในปี 2552 หลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกรรมการอิสระและคณะกรรมการตรวจสอบ ที่มีคะแนนการเปิดเผยในระดับต่ำร้อยละ 50 ประกอบด้วย เรื่องการประชุมระหว่างกันเองและการประเมินผลงานประจำปีของตนเองของกรรมการอิสระ มีคะแนนร้อยละ 32.32 เรื่องการระบุวาระการดำรงตำแหน่งและมีการแจ้งเหตุหากพ้นตำแหน่งก่อนวาระของกรรมการอิสระ มีคะแนนร้อยละ 43.43 เรื่องการกำหนดมูลค่าความสัมพันธ์ทางธุรกิจระหว่างกรรมการอิสระกับบริษัท มีคะแนนร้อยละ 40.40 และ การเปิดเผยรายการอื่นใดที่เห็นว่าผู้ถือหุ้นและผู้ลงทุนทั่วไปควรทราบไว้ในรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ มีคะแนนร้อยละ 46.46

2.3 การคำนวณค่าดัชนีการเปิดเผยข้อมูล (ก่อนปรับเป็นค่ามาตรฐาน)

ตารางที่ 4.17 ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของดัชนีการเปิดเผยข้อมูล (ก่อนปรับค่า)

ปีที่ศึกษา	ค่าเฉลี่ยของดัชนีการเปิดเผยข้อมูล (ก่อนปรับค่า)			
	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
ปี 2550	0.50	0.92	0.75	0.09
ปี 2552	0.56	1.00	0.83	0.09

จากตารางที่ 4.17 แสดงค่าดัชนีการเปิดเผยข้อมูลก่อนปรับเป็นค่ามาตรฐาน พบว่า ในปี 2550 มีดัชนีการเปิดเผยข้อมูลเฉลี่ยเท่ากับ 0.75 คะแนน โดยมีค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.50 คะแนน 0.92 คะแนน และ 0.09 คะแนน ตามลำดับ ส่วนในปี 2552 พบว่า ภาพรวมดัชนีการเปิดเผยข้อมูลมีคะแนนใกล้เคียงกับปี 2550 คือ มีดัชนีการเปิดเผยเฉลี่ยเท่ากับ 0.83 คะแนน โดยมีค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.56 คะแนน 1.00 คะแนน และ 0.09 คะแนน ตามลำดับ

ตารางที่ 4.18 ดัชนีการเปิดเผยข้อมูล (ก่อนปรับค่า) จำแนกตามประเภทอุตสาหกรรม ปี 2550

(N=99)

ประเภทอุตสาหกรรม	จำนวน	ดัชนีการเปิดเผยข้อมูล					
		กรรมการอิสระ		คณะกรรมการตรวจสอบ		รวม	
		ค่าเฉลี่ย	ลำดับที่	ค่าเฉลี่ย	ลำดับที่	ค่าเฉลี่ย	ลำดับที่
เทคโนโลยี	11	0.78	3	0.75	5	0.73	5
บริการ	18	0.66	7	0.72	7	0.69	7
ทรัพยากร	11	0.78	2	0.86	1	0.82	2
อสังหาริมทรัพย์	27	0.67	5	0.74	6	0.70	6
สินค้าอุตสาหกรรม	8	0.72	4	0.81	4	0.77	4
ธุรกิจการเงิน	19	0.79	1	0.86	2	0.83	1
เกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร	5	0.66	6	0.83	3	0.79	3

จากตารางที่ 4.18 พบว่า ในปี 2550 กลุ่มธุรกิจการเงิน เป็นกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีดัชนีการเปิดเผยข้อมูลก่อนปรับเป็นค่ามาตรฐานสูงสุด โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 0.83 คะแนน รองลงมาคือ กลุ่มทรัพยากร กลุ่มเกษตรฯ กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม กลุ่มเทคโนโลยี กลุ่มอสังหาริมทรัพย์ และ กลุ่มบริการ ตามลำดับ

ตารางที่ 4.19 ดัชนีการเปิดเผยข้อมูล (ก่อนปรับค่า) จำแนกตามประเภทอุตสาหกรรม ปี 2552

(N=99)

ประเภทอุตสาหกรรม	จำนวน	ดัชนีคุณภาพการเปิดเผยข้อมูล					
		กรรมการอิสระ		คณะกรรมการตรวจสอบ		รวม	
		ค่าเฉลี่ย	ลำดับที่	ค่าเฉลี่ย	ลำดับที่	ค่าเฉลี่ย	ลำดับที่
เทคโนโลยี	10	0.80	4	0.84	6	0.82	5
บริการ	19	0.72	7	0.86	3	0.80	6
ทรัพยากร	14	0.82	2	0.89	2	0.86	2
อสังหาริมทรัพย์	26	0.80	4	0.86	3	0.83	3
สินค้าอุตสาหกรรม	8	0.81	3	0.85	5	0.83	3
ธุรกิจการเงิน	14	0.85	1	0.90	1	0.88	1
สินค้าอุปโภคบริโภค	1	0.48	8	0.81	8	0.65	8
เกษตรและอุตสาหกรรม							
อาหาร	7	0.77	6	0.83	7	0.80	6

จากตารางที่ 4.19 พบว่าในปี 2552 กลุ่มธุรกิจการเงิน เป็นกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีดัชนีการเปิดเผยข้อมูลก่อนปรับเป็นค่ามาตรฐานสูงสุด โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 0.88 คะแนน รองลงมาคือ กลุ่มทรัพยากร กลุ่มอสังหาริมทรัพย์ กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม กลุ่มเทคโนโลยี กลุ่มบริการ กลุ่มเกษตรฯ และ กลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค ตามลำดับ

3. คุณภาพการเปิดเผยข้อมูล

คุณภาพการเปิดเผยข้อมูล เป็นการวิเคราะห์ผลรวมจากการเปิดเผยข้อมูลทั้งสองด้าน ได้แก่ ดัชนีปริมาณเชิงเปรียบเทียบ (RQT) และ ดัชนีการเปิดเผยข้อมูล (QUA) แต่เนื่องจากแต่ละดัชนีมีวิธีการคำนวณที่แตกต่างกัน อีกทั้งเพื่อลดการเบี่ยงเบนของข้อมูลที่เปิดเผยให้สามารถเปรียบเทียบกันได้ จึงต้องมีการปรับค่าให้เป็นฐานเลขเดียวกันก่อน (ปรับเป็นค่ามาตรฐาน) เพื่อ

นำไปคำนวณเป็นคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลในเรื่องกรรมการอิสระและคณะกรรมการตรวจสอบ (DSCORE) ในลำดับต่อไป

ตารางที่ 4.20 ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของดัชนีปริมาณเชิงเปรียบเทียบหลังปรับค่า ดัชนีการเปิดเผยข้อมูลหลังปรับค่า และ คุณภาพการเปิดเผยข้อมูล (ปี 2550)

ดัชนีหลังปรับค่า	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
ดัชนีปริมาณ (RQT [*])	0.00	1.00	0.39	0.17
ดัชนีคุณภาพ (QUA [*])	0.00	1.00	0.59	0.21
คุณภาพการเปิดเผยข้อมูล (DSCORE)	0.07	0.89	0.49	0.16

ตารางที่ 4.20 แสดงการปรับค่าดัชนีทั้ง 2 ด้าน เพื่อนำมารวมคำนวณเป็นคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลในปี 2550 โดยพบว่าแต่ละดัชนีมีค่าเฉลี่ยหลังปรับค่า เท่ากับ 0.39 คะแนน และ 0.59 คะแนน (RQT^{*} และ QUA^{*} ตามลำดับ) โดยมีค่าต่ำสุดเท่ากับ 0 และ ค่าสูงสุดเท่ากับ 1 และเมื่อคำนวณเป็นคุณภาพการเปิดเผยข้อมูล พบว่า มีคะแนนอยู่ระหว่าง 0.07 - 0.89 คะแนน โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 0.49 คะแนน

ตารางที่ 4.21 ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของดัชนีปริมาณเชิงเปรียบเทียบหลังปรับค่า ดัชนีการเปิดเผยข้อมูลหลังปรับค่า และ คุณภาพการเปิดเผยข้อมูล (ปี 2552)

ดัชนีหลังปรับค่า	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	% การเพิ่มของค่าเฉลี่ยจากปี 2550
ดัชนีปริมาณ (RQT [*])	0.00	1.00	0.54	0.18	38.46
ดัชนีคุณภาพ (QUA [*])	0.00	1.00	0.61	0.20	3.38
คุณภาพการเปิดเผยข้อมูล (DSCORE)	0.17	0.88	0.58	0.16	18.36

ตารางที่ 4.21 แสดงการปรับค่าของดัชนีทั้ง 2 ด้าน เพื่อนำมารวมคำนวณเป็นคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสำหรับปี 2552 โดยพบว่า แต่ละดัชนีมีค่าเฉลี่ยสูงขึ้นจากปี 2550 คือเท่ากับ 0.54 คะแนน และ 0.61 คะแนน (RQT^s และ QUA^s ตามลำดับ) โดยมีค่าต่ำสุดเท่ากับ 0 และค่าสูงสุดเท่ากับ 1 และเมื่อคำนวณเป็นคุณภาพการเปิดเผยข้อมูล พบว่า คะแนนคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลอยู่ระหว่าง 0.17 – 0.88 คะแนน โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 0.58 คะแนน ซึ่งสูงขึ้นจากปี 2550 เท่ากับ ร้อยละ 18.36

ตารางที่ 4.22 ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณภาพการเปิดเผยข้อมูล จำแนกตามประเภทอุตสาหกรรม ปี 2550

กลุ่มอุตสาหกรรม	จำนวน บริษัท	%	ค่า ต่ำสุด	ค่า สูงสุด	ค่า เฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ลำดับ ที่
เกษตรและอุตสาหกรรม							
อาหาร	5	5.05	0.42	0.65	0.54	0.09	3
ธุรกิจการเงิน	19	19.19	0.40	0.89	0.58	0.12	1
สินค้าอุตสาหกรรม	8	8.08	0.27	0.72	0.51	0.16	4
อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	27	27.27	0.07	0.82	0.44	0.17	6
ทรัพยากร	11	11.11	0.34	0.89	0.57	0.16	2
บริการ	18	18.18	0.19	0.62	0.42	0.14	7
เทคโนโลยี	11	11.11	0.28	0.71	0.47	0.13	5
รวม	99	100	0.07	0.89	0.49	0.16	

ตารางที่ 4.22 เมื่อพิจารณาแต่ละประเภทอุตสาหกรรมในปี 2550 พบว่า กลุ่มธุรกิจการเงินเป็นกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสูงสุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.58 คะแนน รองลงมาคือ กลุ่มทรัพยากร กลุ่มเกษตรฯ กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม กลุ่มเทคโนโลยี กลุ่มอสังหาริมทรัพย์ฯ และ กลุ่มบริการ ตามลำดับ

ตารางที่ 4.23 ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณภาพการเปิดเผยข้อมูล จำแนกตามประเภทอุตสาหกรรม ปี 2552

กลุ่มอุตสาหกรรม	จำนวน บริษัท	%	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ลำดับ ที่
เกษตรและอุตสาหกรรม							
อาหาร	7	7.07	0.30	0.73	0.54	0.15	6
สินค้าอุปโภคบริโภค	1	14.14	0.38	0.38	0.38	0.00	8
ธุรกิจการเงิน	14	1.01	0.24	0.84	0.63	0.16	1
สินค้าอุตสาหกรรม	8	8.08	0.23	0.85	0.58	0.16	3
อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	26	26.26	0.22	0.82	0.58	0.14	3
ทรัพยากร	14	14.14	0.26	0.88	0.61	0.17	2
บริการ	19	19.19	0.18	0.76	0.54	0.17	6
เทคโนโลยี	10	10.10	0.17	0.77	0.57	0.18	5
รวม	99	100	0.17	0.88	0.58	0.16	

จากตารางที่ 4.23 พบว่า ในปี 2552 กลุ่มอุตสาหกรรมที่มีคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสูงสุดอันดับแรก ยังคงเป็นกลุ่มเดียวกับในปี 2550 คือกลุ่มธุรกิจการเงินซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.63 คะแนน รองลงมาคือกลุ่มทรัพยากร กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม กลุ่มอสังหาริมทรัพย์ กลุ่มเทคโนโลยี กลุ่มเกษตรฯ กลุ่มบริการ กลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค ตามลำดับ

ตารางที่ 4.24 ค่าเฉลี่ย และ ระดับ ของคุณภาพการเปิดเผยข้อมูล ปี 2550 และ ปี 2552

ประเภทอุตสาหกรรม	ปี 2550			ปี 2552		
	จำนวน บริษัท	ค่าเฉลี่ย	ระดับ	จำนวน บริษัท	ค่าเฉลี่ย	ระดับ
เทคโนโลยี	11	0.47	น้อยมาก	10	0.57	น้อย
บริการ	18	0.42	น้อยมาก	19	0.54	น้อย
ทรัพยากร	11	0.57	น้อย	14	0.61	ปานกลาง
อสังหาริมทรัพย์	27	0.44	น้อยมาก	26	0.58	น้อย
สินค้าอุตสาหกรรม	8	0.51	น้อย	8	0.58	น้อย
ธุรกิจการเงิน	19	0.58	น้อย	14	0.63	ปานกลาง

ตารางที่ 4.24 (ต่อ)

ประเภทอุตสาหกรรม	ปี 2550			ปี 2552		
	จำนวน บริษัท	ค่าเฉลี่ย	ระดับ	จำนวน บริษัท	ค่าเฉลี่ย	ระดับ
สินค้าอุปโภคบริโภค	0	-	-	1	0.38	น้อยมาก
เกษตรฯ	5	0.54	น้อย	7	0.54	น้อย
รวม	99	0.49	น้อยมาก	99	0.58	น้อย

จากตารางที่ 4.24 เมื่อจัดแบ่งเป็นระดับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูล พบว่า ในปี 2550 บริษัทส่วนใหญ่ 56.57% มีคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลอยู่ในระดับน้อยมาก โดยมีคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 0.49 คะแนน และแม้ว่าคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลในปี 2552 จะมีค่าเฉลี่ยสูงขึ้น แต่บริษัทส่วนใหญ่ 70.70% ยังคงมีระดับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลน้อย โดยกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีคุณภาพการเปิดเผยเฉลี่ยสูงสุดคือ กลุ่มธุรกิจการเงินมีคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลอยู่ในระดับปานกลาง

วัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 2

วัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 2 เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลในเรื่องกรรมการอิสระและคณะกรรมการตรวจสอบกับขนาดบริษัทและประเภทอุตสาหกรรม โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ

การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร โดยมุ่งเน้นที่จะพยากรณ์ตัวแปรตามด้วยค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามและตัวแปรอิสระ ซึ่งเรียกว่า ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย หรือ Regression Coefficient (ศิริชัย พงษ์วิชัย, 2550) แต่เนื่องจากการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุมีเงื่อนไขว่า ตัวแปรทุกตัวคือทั้งตัวแปรอิสระและตัวแปรตามจะต้องอยู่ในรูปตัวเลข (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2549) ดังนั้นสำหรับตัวแปรอิสระที่เป็นประเภทอุตสาหกรรมซึ่งเป็นตัวแปรที่ไม่สามารถคำนวณได้ จะใช้วิธีการวิเคราะห์ความถดถอยด้วยการใช้ตัวแปรหุ่น โดยการกำหนดให้มีค่าเพียงสองค่า คือ 0 และ 1 สำหรับการอ่านค่าผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุของตัวแปรหุ่นจะพิจารณาที่ค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอย ซึ่งเป็นค่าที่แสดงถึงความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของตัวแปรตามที่ระดับต่างๆของตัวแปรหุ่น

ก่อนการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ ได้ตรวจสอบข้อมูลของตัวแปรพบว่าเป็นไปตามเงื่อนไขในการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุแล้ว (รายละเอียดในภาคผนวก ข) ซึ่งการตรวจสอบเงื่อนไขดังกล่าวมีเงื่อนไขข้อหนึ่งที่สำคัญ คือ ตัวแปรอิสระทุกตัวจะต้องเป็นอิสระต่อกันหรือไม่มีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดระหว่างกันและกันมากเกินไป การที่ตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันเอง อาจก่อให้เกิดปัญหาที่เรียกว่า Multicollinearity ซึ่งจะส่งผลให้การวิเคราะห์ผิดพลาดไปจากข้อเท็จจริงได้ การตรวจสอบว่าตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันเองหรือไม่นั้นสามารถตรวจสอบได้หลายวิธี เช่น การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระแต่ละคู่โดยพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) หากตัวแปรอิสระคู่ใดมีค่า r ในระดับสูงแสดงว่าตัวแปรอิสระคู่นั้นมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันมากและอาจเกิดปัญหา Multicollinearity ดังนั้นการศึกษาคำนี้จึงใช้สถิติทดสอบ Pearson Correlation เพื่อดูความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระแต่ละคู่

ตารางที่ 4.25 ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม ปี 2550

(N=99)

ตัวแปร	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1. ASSET	1										
2. SALE	0.587**	1									
3. AGRO	-0.057	0.043	1								
4. FINCIAL	0.266**	0.004	-0.112	1							
5. INDUS	-0.098	0.085	-0.068	-0.144	1						
6. PROPCON	-0.193	-0.090	-0.141	-0.298**	-0.182	1					
7. RESOURCE	0.227*	0.205*	-0.082	-0.172	-0.105	-0.217*	1				
8. SERVICE	-0.127	-0.126	-0.109	-0.230*	-0.140	-0.289**	-0.167	1			
9. TECH	-0.006	-0.031	-0.082	-0.172	-0.105	-0.217*	-0.125	-0.167	1		
10. QUA ^s	0.312**	0.185	0.102	0.414*	0.050	-0.315**	0.274**	-0.320**	-0.068	1	
11. DSCORE	0.213*	0.021	0.069	0.282**	0.035	-0.215*	0.187	-0.218*	-0.047	0.858**	1

หมายเหตุ: ** มีความสัมพันธ์กัน ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

* มีความสัมพันธ์กัน ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

QUA^s คือ ดัชนีคุณภาพการเปิดเผยข้อมูล (หลังปรับค่า)

DSCORE คือ คุณภาพการเปิดเผยข้อมูล

ASSET คือ สินทรัพย์รวม (วัดจาก Natural log ของสินทรัพย์รวม)

SALE คือ ยอดขายรวม (วัดจาก Natural log ของยอดขายรวม)

AGRO คือ บริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร

FINCIAL คือ บริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงิน

INDUS คือ บริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม

PROPCON คือ บริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง

RESOURCE คือ บริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร

SERVICE คือ บริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมบริการ

TECH คือ บริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี

ตารางที่ 4.26 ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตามปี 2552 (N=99)

(N=99)

ตัวแปร	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1. ASSET	1											
2. SALE	0.694**	1										
3. AGRO	-0.145	0.051	1									
4. CPIND	-0.184	-0.168	-0.028	1								
5. FINCIAL	0.461**	-0.080	-0.112	-0.041	1							
6. INDUS	-0.069	-0.008	-0.082	-0.030	-0.120	1						
7. PROPCON	-0.189	-0.252*	-0.165	-0.060	-0.242*	-0.177	1					
8. RESOURCE	0.198*	0.376**	-0.112	-0.041	-0.165	-0.120	-0.242*	1				
9. SERVICE	-0.124	-0.004	-0.134	-0.049	-0.198*	-0.144	-0.291**	-0.198*	1			
10. TECH	-0.177	0.049	-0.092	-0.034	-0.136	-0.099	-0.200*	-0.136	-0.163	1		
11. QUA ^s	0.309**	0.244*	-0.084	-0.205*	-0.226*	0.003	-0.001	0.135	-0.192	-0.028	1	
12. DSCORE	0.192	0.169	-0.052	-0.127	0.140	0.002	0.000	0.084	-0.119	-0.018	0.851*	1

หมายเหตุ: ** มีความสัมพันธ์กัน ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

* มีความสัมพันธ์กัน ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

QUA^s คือ ดัชนีคุณภาพการเปิดเผยข้อมูล (หลังปรับค่า)

DSCORE คือ คุณภาพการเปิดเผยข้อมูล

ASSET คือ สินทรัพย์รวม (วัดจาก Natural log ของสินทรัพย์รวม)

SALE คือ ยอดขายรวม (วัดจาก Natural log ของยอดขายรวม)

AGRO คือ บริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร

CPIND คือ บริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภค

FINCIAL คือ บริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงิน

INDUS คือ บริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม

PROPCON คือ บริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง

RESOURCE คือ บริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร

SERVICE คือ บริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมบริการ

TECH คือ บริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี

จากตารางที่ 4.25 และ ตารางที่ 4.26 เป็นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 2 ตัว ซึ่งเมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระแต่ละคู่ พบว่า ตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันเองอย่างมีนัยสำคัญหลายคู่ แต่ความสัมพันธ์อยู่ในระดับที่ไม่สูงมากนัก สังเกตจากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรส่วนใหญ่มีค่าน้อยกว่า 0.5 มีเพียงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร SALE กับ ASSET เท่านั้นที่มากกว่า คือเท่ากับ 0.587 (ปี 2550) และเท่ากับ 0.694 (ปี 2552) แต่ก็ยังคงกล่าวได้ว่าความสัมพันธ์ยังอยู่ในระดับที่ไม่สูงมาก ดังนั้นแม้ว่าตัวแปรอิสระจะมีความสัมพันธ์ระหว่างกันแต่ก็สัมพันธ์กันในระดับที่น้อยมาก จึงไม่มีผลกระทบที่รุนแรงในการตีความหมายของผลลัพธ์ที่ได้จากการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ

ถึงแม้ว่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรจะมีค่าไม่สูงมากนัก แต่เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นว่าจะไม่เกิดปัญหา Multicollinearity จึงทำการตรวจสอบโดยการคำนวณค่า Variance Inflation Factor (VIF) ซึ่งเป็นค่าที่ใช้วัดว่าตัวแปรอิสระแต่ละตัวถูกอธิบายโดยตัวแปรอิสระอื่นในระดับใด โดยตามปกติค่า VIF ที่มากกว่า 10 ขึ้นไป จะถือว่าอยู่ในระดับที่ก่อให้เกิดปัญหา Multicollinearity ได้ ซึ่งผลการตรวจสอบพบว่า VIF ของการศึกษาครั้งนี้มีค่าไม่สูงมากนัก (รายละเอียดแสดงไว้ในภาคผนวก ค) ดังนั้นจึงมั่นใจได้ว่า จะไม่เกิดปัญหา Multicollinearity แฝงอยู่ในสมการที่ใช้วิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ และ การตีความผลลัพธ์ที่ได้จากการวิเคราะห์จะมีความถูกต้องและความน่าเชื่อถือในระดับที่สูง หลังจากตรวจสอบเงื่อนไขทั้งหมดของการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุแล้ว ในลำดับถัดไปจะเป็นการนำตัวแปรทั้งหมดมาประมวลผล โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุแบบขั้นตอน (Stepwise) ซึ่งเป็นวิธีการเลือกตัวแปรอิสระเข้าสมการที่นิยมใช้กันมากที่สุด (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2549: 389)

ตารางที่ 4.27 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง คุณภาพการเปิดเผยและดัชนีการเปิดเผย
ข้อมูลหลังปรับค่า กับขนาดบริษัทและประเภทอุตสาหกรรม ปี 2550

(N=99)

ตัวแปร	คุณภาพการเปิดเผยข้อมูล (DScore)		ดัชนีการเปิดเผยข้อมูลหลังปรับค่า (QUA)	
	สัมประสิทธิ์ความถดถอย	t-prob	สัมประสิทธิ์ความถดถอย	t-prob
ค่าคงที่	0.452	0.000*	0.487	0.000*
ASSET (Ln ASSET)	0.084	0.417	0.128	0.154
SALE (Ln SALE)	-0.031	0.753	0.082	0.340
AGRO	0.128	0.182	0.200	0.015*
FINCIAL	0.324	0.001*	0.286	0.000*

ตารางที่ 4.27 (ต่อ)

ตัวแปร	คุณภาพการเปิดเผยข้อมูล (DSCORE)		ดัชนีการเปิดเผยข้อมูลหลังปรับค่า (QUA')	
	สัมประสิทธิ์ความถดถอย	t-prob	สัมประสิทธิ์ความถดถอย	t-prob
INDUS	0.111	0.253	0.142	0.032*
PROPCON	-0.079	0.451	-0.009	0.927
RESOURCE	0.243	0.013*	0.270	0.000*
SERVICE	-0.114	0.255	-0.099	0.274
TECH	0.042	0.671	0.122	0.161
F - Value	7.602		13.269	
F - Prob	0.001**		0.000**	
R	0.370		0.601	
R Square	0.137		0.361	
R Square Adjusted	0.119		0.334	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.27 ผลการทดสอบด้วยค่าสถิติ F-test ด้วยวิธีวิเคราะห์ความแปรปรวน ที่ระดับนัยสำคัญที่ 0.05 ของข้อมูลปี 2550 พบว่า มีตัวแปรอิสระที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลและดัชนีการเปิดเผยข้อมูลหลังปรับค่า (F-Prob = 0.001 และ 0.000 ตามลำดับ) และมีค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามซึ่งได้แก่ คุณภาพการเปิดเผยข้อมูลและดัชนีการเปิดเผยข้อมูลหลังปรับค่าเท่ากับ 0.370 และ 0.601 ตามลำดับ โดยรายละเอียดผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์มีดังนี้

ผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุในประเด็นของคุณภาพการเปิดเผยข้อมูล พบว่า ตัวแปรที่ถูกนำเข้าสู่สมการถดถอยเชิงพหุ ได้แก่ FINCIAL และ RESOURCE ซึ่งเป็นตัวแปรหุ่นที่สร้างขึ้นมาแทนกลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงินและกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร โดยกลุ่มตัวแปรทั้งสองสามารถรวมกันอธิบายหรือพยากรณ์คุณภาพการเปิดเผยข้อมูลได้ร้อยละ 13.70 หรือเท่ากับ ร้อยละ 11.90 สำหรับค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจที่ปรับปรุงแล้ว (R Square Adjusted) ดังนั้น จึงสามารถสรุปผลการศึกษาความสัมพันธ์โดยวิธีการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุได้ว่า ค่าเฉลี่ยของคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลของ กลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงิน และ กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร แตกต่างจากค่าเฉลี่ยในกลุ่มอุตสาหกรรมอื่นๆ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 และสามารถเขียนสมการความถดถอยที่ใช้ในการพยากรณ์ได้ดังนี้

$$DSCORE = 0.452 + 0.324 [FINCIAL] + 0.243 [RESOURCE]$$

เนื่องจากประเภทอุตสาหกรรมเป็นตัวแปรหุ่น จึงสามารถจำแนกสมการความถดถอยตามค่าของประเภทอุตสาหกรรมดังนี้

สมการที่ 1 FINCIAL มีค่าเป็น 1 (อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงิน)

$$DSCORE = 0.452 + 0.324 (1) + 0.243 (0)$$

สมการที่ 2 RESOURCE มีค่าเป็น 1 (อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร)

$$DSCORE = 0.452 + 0.324 (0) + 0.243 (1)$$

สมการที่ 3 FINCIAL และ RESOURCE มีค่าเป็น 0 (อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมอื่นๆนอกเหนือจากกลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงินและกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร)

$$DSCORE = 0.452 + 0.324 (0) + 0.243 (0)$$

ผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุในประเด็นของดัชนีการเปิดเผยข้อมูลหลังปรับค่าพบว่า ตัวแปรที่ถูกนำเข้าสู่สมการถดถอยเชิงพหุคือ AGRO, FINCIAL, INDUS และ RESOURCE ซึ่งเป็นตัวแปรหุ่นที่สร้างขึ้นมาแทนประเภทอุตสาหกรรม กลุ่มเกษตรฯ กลุ่มธุรกิจการเงิน กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม และ กลุ่มทรัพยากร ตามลำดับ โดยกลุ่มตัวแปรทั้งสี่ สามารถร่วมกันอธิบายหรือพยากรณ์ดัชนีการเปิดเผยข้อมูลหลังปรับค่าได้ร้อยละ 36.10 หรือเท่ากับร้อยละ 33.40 สำหรับค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจที่ปรับปรุงแล้ว (R Square Adjusted) ดังนั้นจึงสรุปผลการศึกษาความสัมพันธ์โดยวิธีการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุได้ว่า ค่าเฉลี่ยของดัชนีการเปิดเผยข้อมูลหลังปรับค่าของอุตสาหกรรม กลุ่มธุรกิจการเงิน กลุ่มทรัพยากร กลุ่มเกษตรฯ และ กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม แตกต่างจากค่าเฉลี่ยในกลุ่มอุตสาหกรรมอื่นๆ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 และสามารถเขียนสมการความถดถอยที่ใช้ในการพยากรณ์ได้ดังนี้

$$QUA^s = 0.487 + 0.200 [AGRO] + 0.286 [FINCIAL] + 0.142 [INDUS] + 0.270 [RESOURCE]$$

เนื่องจากประเภทอุตสาหกรรมเป็นตัวแปรหุ่น จึงสามารถจำแนกสมการความถดถอยได้ 5 สมการ ตามค่าของประเภทอุตสาหกรรมดังนี้

สมการที่ 1 AGRO มีค่าเป็น 1 (อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร)

$$QUA^s = 0.487 + 0.200 (1) + 0.286 (0) + 0.142 (0) + 0.270 (0)$$

สมการที่ 2 FINCIAL มีค่าเป็น 1 (อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงิน)

$$QUA^s = 0.487 + 0.200 (0) + 0.286 (1) + 0.142 (0) + 0.270 (0)$$

สมการที่ 3 INDUS มีค่าเป็น 1 (อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม)

$$QUA^s = 0.487 + 0.200 (1) + 0.286 (0) + 0.142 (1) + 0.270 (0)$$

สมการที่ 4 RESOURCE มีค่าเป็น 1 (อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร)

$$QUA^s = 0.487 + 0.200 (0) + 0.286 (0) + 0.142 (0) + 0.270 (1)$$

สมการที่ 5 AGRO, FINCIAL, INDUS และ RESOURCE มีค่าเป็น 0 (อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมอื่นๆ นอกเหนือจากกลุ่ม เกษตรฯ ธุรกิจการเงิน สินค้าอุตสาหกรรม และ ทรัพยากร)

$$QUA^s = 0.487 + 0.200 (0) + 0.286 (0) + 0.142 (0) + 0.270 (0)$$

ผลการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1

สมมติฐานข้อที่ 1 ผู้วิจัยกำหนดไว้ว่า คุณภาพการเปิดเผยข้อมูลมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับมูลค่าสินทรัพย์รวม ผลการทดสอบสมมติฐานด้วยการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ พบว่าคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับมูลค่าสินทรัพย์รวม (วัดด้วยค่า Natural log ของสินทรัพย์รวม) กล่าวคือ ในปี 2550 มูลค่าสินทรัพย์รวมจะไม่ส่งผลต่อคุณภาพการเปิดเผยข้อมูล (รายละเอียดจากตารางที่ 4.27)

ผลการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2

สมมติฐานข้อที่ 2 ผู้วิจัยกำหนดไว้ว่าดัชนีการเปิดเผยข้อมูลหลังปรับค่า มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับมูลค่าสินทรัพย์รวม ผลการทดสอบสมมติฐานด้วยการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ พบว่า ดัชนีการเปิดเผยข้อมูลหลังปรับค่า ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับมูลค่าสินทรัพย์รวม (วัดด้วยค่า Natural log ของสินทรัพย์รวม) กล่าวคือ ในปี 2550 มูลค่าสินทรัพย์รวมจะไม่ส่งผลต่อดัชนีการเปิดเผยข้อมูลหลังปรับค่า (รายละเอียดจากตารางที่ 4.27)

ผลการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 3

สมมติฐานข้อที่ 3 ผู้วิจัยกำหนดไว้ว่า คุณภาพการเปิดเผยข้อมูลมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับมูลค่ายอดขายรวม ผลการทดสอบสมมติฐานด้วยการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุพบว่า คุณภาพการเปิดเผยข้อมูลไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับมูลค่ายอดขายรวม (วัดด้วยค่าNatural log ของยอดขายรวม) กล่าวคือ ในปี 2550 มูลค่ายอดขายรวมจะไม่ส่งผลต่อคุณภาพการเปิดเผยข้อมูล (รายละเอียดจากตารางที่ 4.27)

ผลการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 4

สมมติฐานข้อที่ 4 ผู้วิจัยกำหนดไว้ว่า ดัชนีการเปิดเผยข้อมูลหลังปรับค่า มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับมูลค่ายอดขายรวม ผลการทดสอบสมมติฐานด้วยการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุพบว่า ดัชนีการเปิดเผยข้อมูลหลังปรับค่า ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับมูลค่ายอดขายรวม (วัดด้วยค่าNatural log ของยอดขาย) กล่าวคือ ในปี 2550 มูลค่ายอดขายรวมจะไม่ส่งผลต่อดัชนีการเปิดเผยข้อมูลหลังปรับค่า (รายละเอียดจากตารางที่ 4.27)

ผลการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 5

สมมติฐานข้อที่ 5 ผู้วิจัยกำหนดไว้ว่า คุณภาพการเปิดเผยข้อมูลมีความสัมพันธ์กับประเภทอุตสาหกรรม ผลการทดสอบสมมติฐานด้วยการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุพบว่า ค่าเฉลี่ยของคุณภาพการเปิดเผยของกลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงินและกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร แตกต่างจากค่าเฉลี่ยของกลุ่มอุตสาหกรรมอื่นๆ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 (รายละเอียดจากตารางที่ 4.27) ซึ่งสอดคล้องกับ ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติของคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลที่จำแนกตามกลุ่มอุตสาหกรรม (รายละเอียดจากตารางที่ 4.22) ที่พบว่ากลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงินและกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร เป็นกลุ่มที่มีคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลในระดับที่สูงกว่ากลุ่มอื่น ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ในปี 2550 คุณภาพการเปิดเผยข้อมูลมีความสัมพันธ์กับประเภทอุตสาหกรรม ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ผลการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 6

สมมติฐานข้อที่ 6 ผู้วิจัยกำหนดไว้ว่าดัชนีการเปิดเผยข้อมูลหลังปรับค่า มีความสัมพันธ์

กับประเภทอุตสาหกรรม ผลการทดสอบสมมติฐานด้วยการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ พบว่า ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ค่าเฉลี่ยของดัชนีการเปิดเผยข้อมูลหลังปรับค่า ของอุตสาหกรรม กลุ่มธุรกิจการเงิน กลุ่มทรัพยากร กลุ่มเกษตรฯ และ กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม แตกต่างจาก ค่าเฉลี่ยของกลุ่มอุตสาหกรรมอื่นๆ ซึ่งสอดคล้องกับ ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติของดัชนีการเปิดเผย ข้อมูลที่จำแนกตามกลุ่มอุตสาหกรรม (รายละเอียดจากตารางที่ 4.18) ที่พบว่า กลุ่มอุตสาหกรรม ดังกล่าวข้างต้น เป็นกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีดัชนีการเปิดเผยข้อมูลในระดับที่สูงกว่ากลุ่มอื่นในปี 2550 ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ในปี 2550 ดัชนีการเปิดเผยข้อมูลหลังปรับค่า มีความสัมพันธ์กับประเภท อุตสาหกรรมที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 (รายละเอียดจากตารางที่ 4.27)

ตารางที่ 4.28 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง คุณภาพการเปิดเผยข้อมูลและดัชนีการเปิดเผยข้อมูลหลังปรับค่า กับขนาดบริษัทและประเภทอุตสาหกรรม ปี 2552

(N=99)

ตัวแปร	คุณภาพการเปิดเผยข้อมูล (DScore)		ดัชนีการเปิดเผยข้อมูลหลังปรับค่า (QUA)	
	สัมประสิทธิ์ความถดถอย	t-prob	สัมประสิทธิ์ความถดถอย	t-prob
ค่าคงที่	0.425	0.002	0.205	0.114
ASSET (Ln ASSET)	-0.010	0.642	0.039	0.002*
SALE (Ln SALE)	0.028	0.226	0.057	0.672
AGRO	-0.056	0.438	-0.040	0.682
CPIND	-0.174	0.293	-0.153	0.119
FINCIAL	0.069	0.318	0.106	0.335
INDUS	-0.013	0.845	0.024	0.803
PROPCON	.a	.a	0.060	0.544
RESOURCE	-0.006	0.912	0.077	0.438
SERVICE	-0.053	0.283	-0.156	0.109
TECH	-0.029	0.641	-0.004	0.963
F - Value	0.837		10.266	
F - Prob	0.584		0.002*	
R	0.279		0.309	
R Square	0.078		0.096	
R Square Adjusted	-0.015		0.086	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.28 ผลการทดสอบด้วยค่าสถิติ F-test ด้วยวิธีวิเคราะห์ความแปรปรวน ที่ระดับนัยสำคัญที่ 0.05 ของข้อมูลปี 2552 พบว่า มีตัวแปรอิสระที่มีอิทธิพลต่อดัชนีการเปิดเผยข้อมูล (F-Prob = 0.002) และมีค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามซึ่งได้แก่ คุณภาพการเปิดเผยข้อมูลและดัชนีการเปิดเผยข้อมูลหลังปรับค่าเท่ากับ 0.279 และ 0.309 ตามลำดับ โดยรายละเอียดผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์มีดังนี้

ผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ พบว่า คุณภาพการเปิดเผยข้อมูลไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับขนาดและประเภทอุตสาหกรรม

ผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุในประเด็นของดัชนีการเปิดเผยข้อมูลหลังปรับค่า พบว่า ตัวแปรที่ถูกนำเข้าสู่สมการถดถอยเชิงพหุ ได้แก่ ASSET หรือ มูลค่าสินทรัพย์รวม โดยตัวแปรดังกล่าวสามารถอธิบายหรือพยากรณ์ดัชนีการเปิดเผยข้อมูลหลังปรับค่าได้ร้อยละ 9.60 หรือเท่ากับร้อยละ 8.60 สำหรับค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจที่ปรับปรุงแล้ว (R Square Adjusted) ดังนั้น จึงสามารถสรุปผลการศึกษาความสัมพันธ์โดยวิธีการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุได้ว่า ดัชนีการเปิดเผยข้อมูลหลังปรับค่ามีความสัมพันธ์เชิงบวกกับมูลค่าสินทรัพย์รวมที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 กล่าวคือ ถ้ามูลค่าสินทรัพย์รวมมากขึ้น จะส่งผลให้ดัชนีการเปิดเผยข้อมูลหลังปรับค่ามากขึ้นด้วย และสามารถเขียนสมการความถดถอยที่ใช้ในการพยากรณ์ได้ดังนี้

$$QUA^s = 0.205 + 0.039 [ASSET]$$

ผลการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1

สมมติฐานข้อที่ 1 ผู้วิจัยกำหนดไว้ว่า คุณภาพการเปิดเผยข้อมูลมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับมูลค่าสินทรัพย์รวม ผลการทดสอบสมมติฐานด้วยการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ พบว่า คุณภาพการเปิดเผยข้อมูลไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับมูลค่าสินทรัพย์รวม (วัดด้วยค่า Natural log ของสินทรัพย์รวม) กล่าวคือ ในปี 2552 มูลค่าสินทรัพย์รวมจะไม่ส่งผลต่อคุณภาพการเปิดเผยข้อมูล (รายละเอียดจากตารางที่ 4.28)

ผลการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2

สมมติฐานข้อที่ 2 ผู้วิจัยกำหนดไว้ว่า ดัชนีการเปิดเผยข้อมูลหลังปรับค่า มีความสัมพันธ์

เชิงบวกกับมูลค่าสินทรัพย์รวม ผลการทดสอบสมมติฐานด้วยการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ พบว่า ดัชนีการเปิดเผยข้อมูลหลังปรับค่า มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับมูลค่าสินทรัพย์รวม (วัดด้วยค่าNatural log ของสินทรัพย์รวม) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 กล่าวคือ ในปี 2552 ถ้ามูลค่าสินทรัพย์รวมมากขึ้นจะส่งผลให้ดัชนีการเปิดเผยข้อมูลหลังปรับค่า มีค่ามากขึ้นด้วย (รายละเอียดจากตารางที่ 4.28)

ผลการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 3

สมมติฐานข้อที่ 3 ผู้วิจัยกำหนดไว้ว่า คุณภาพการเปิดเผยข้อมูลมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับมูลค่ายอดขายรวม ผลการทดสอบสมมติฐานด้วยการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุพบว่า คุณภาพการเปิดเผยข้อมูลไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับมูลค่ายอดขายรวม (วัดด้วยค่าNatural log ของยอดขายรวม) กล่าวคือ ในปี 2552 มูลค่ายอดขายรวมจะไม่ส่งผลต่อคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลในเรื่องกรรมการอิสระและคณะกรรมการตรวจสอบ (รายละเอียดจากตารางที่ 4.28)

ผลการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 4

สมมติฐานข้อที่ 4 ผู้วิจัยกำหนดไว้ว่า ดัชนีการเปิดเผยข้อมูลหลังปรับค่า มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับมูลค่ายอดขายรวม ผลการทดสอบสมมติฐานด้วยการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุพบว่า ดัชนีการเปิดเผยข้อมูลหลังปรับค่า ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับมูลค่ายอดขายรวม (วัดด้วยค่าNatural log ของยอดขายรวม) กล่าวคือ ในปี 2552 มูลค่ายอดขายจะไม่ส่งผลต่อดัชนีการเปิดเผยข้อมูลหลังปรับค่า (รายละเอียดจากตารางที่ 4.28)

ผลการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 5

สมมติฐานข้อที่ 5 ผู้วิจัยกำหนดไว้ว่า คุณภาพการเปิดเผยข้อมูลมีความสัมพันธ์กับประเภทอุตสาหกรรม ผลการทดสอบสมมติฐานด้วยการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุพบว่า ค่าเฉลี่ยของคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลในแต่ละประเภทอุตสาหกรรมไม่แตกต่างกัน ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ในปี 2552 คุณภาพการเปิดเผยข้อมูลไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับประเภทอุตสาหกรรม (รายละเอียดจากตารางที่ 4.28)

ผลการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 6

สมมติฐานข้อที่ 6 ผู้วิจัยกำหนดไว้ว่าดัชนีการเปิดเผยข้อมูลหลังปรับค่า มีความสัมพันธ์กับประเภทอุตสาหกรรม ผลการทดสอบสมมติฐานด้วยการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุพบว่า ค่าเฉลี่ยของดัชนีการเปิดเผยข้อมูลหลังปรับค่า ในแต่ละประเภทอุตสาหกรรมไม่แตกต่างกัน ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ในปี 2552 ดัชนีการเปิดเผยข้อมูลหลังปรับค่า ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับประเภทอุตสาหกรรม (รายละเอียดจากตารางที่ 4.28)

ตารางที่ 4.29 สรุปผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่าง คุณภาพการเปิดเผยข้อมูลและดัชนีการเปิดเผยข้อมูลหลังปรับค่า กับขนาดบริษัทและประเภทอุตสาหกรรม

ลักษณะ ของบริษัท	ผลการทดสอบความสัมพันธ์ (ปี 2550)		ผลการทดสอบความสัมพันธ์ (ปี 2552)	
	คุณภาพการ เปิดเผยข้อมูล	ดัชนีการเปิดเผย ข้อมูล หลังปรับค่า	คุณภาพการ เปิดเผยข้อมูล	ดัชนีการเปิดเผย ข้อมูล หลังปรับค่า
ขนาดบริษัท				
สินทรัพย์	-	-	-	✓(+)
ยอดขาย	-	-	-	-
ประเภทอุตสาหกรรม				
เทคโนโลยี	-	-	-	-
บริการ	-	-	-	-
ทรัพยากร	✓(+)	✓(+)	-	-
อสังหาริมทรัพย์	-	-	-	-
สินค้าอุตสาหกรรม	-	✓(+)	-	-
การเงิน	✓(+)	✓(+)	-	-
สินค้าอุปโภคบริโภค	-	-	-	-
เกษตรฯ	-	✓(+)	-	-

หมายเหตุ: ✓ หมายถึง มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ หรือ ค่าเฉลี่ยของตัวแปรตาม (ประเภทอุตสาหกรรม) ที่ระดับต่างๆ มีค่าแตกต่างกัน
(+), (-) หมายถึง ทิศทางความสัมพันธ์ หรือ ค่าเฉลี่ยของตัวแปรตามสูงหรือต่ำกว่ากลุ่มอุตสาหกรรมอื่นๆ

ข้อวิจารณ์

จากผลการวิจัยดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปข้อวิจารณ์โดยแยกเป็น คุณภาพการเปิดเผยข้อมูลในเรื่องกรรมการอิสระและคณะกรรมการตรวจสอบ และ ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลกับขนาดของบริษัท (มูลค่าสินทรัพย์และยอดขายรวม) และ ประเภทอุตสาหกรรม

1. คุณภาพการเปิดเผยข้อมูลในเรื่องกรรมการอิสระและคณะกรรมการตรวจสอบ

แบ่งการพิจารณาออกเป็น 3 ส่วน คือ ปริมาณการเปิดเผยข้อมูล ดัชนีการเปิดเผยข้อมูล และ คุณภาพการเปิดเผยข้อมูล ดังนี้

1.1 ปริมาณการเปิดเผยข้อมูล

จากผลการวิจัยในปี 2552 พบว่า ปริมาณการเปิดเผยข้อมูลเฉลี่ยมีค่าใกล้เคียงกับค่าเฉลี่ยในปี 2550 (จากตารางที่ 4.1 และ ตารางที่ 4.2) โดยมีปริมาณการเปิดเผยจริงกับค่าประมาณการของแต่ละบริษัทจะมีค่าใกล้เคียงกัน นอกจากนี้ยังพบว่าในปี 2552 ยังคงมีบริษัทที่เปิดเผยต่ำกว่าค่าประมาณการสูงถึง 47.96% (จากตารางที่ 4.6) โดยกลุ่มบริการและกลุ่มอสังหาริมทรัพย์เป็นกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีจำนวนร้อยละของบริษัท ที่มีปริมาณการเปิดเผยข้อมูลต่ำกว่าและสูงกว่าค่าประมาณการมากที่สุด ตามลำดับ ผลการศึกษาดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า บริษัทจดทะเบียนควรให้ความสนใจต่อปริมาณการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับกรรมการอิสระและคณะกรรมการตรวจสอบให้มากขึ้น และควรให้เหมาะสมกับประเภทอุตสาหกรรมของบริษัท

1.2 ดัชนีการเปิดเผยข้อมูล

ผลการศึกษาในปี 2552 พบว่า บริษัทจดทะเบียนมีดัชนีการเปิดเผยข้อมูลก่อนปรับค่าใกล้เคียงกับปี 2550 (จากตารางที่ 4.17) และพบว่า มีเพียงร้อยละ 65.38 ของประเด็นหลักเกณฑ์ทั้งหมดที่มีคะแนนการเปิดเผยเพิ่มขึ้นจากปี 2550 โดยประเด็นที่ยังคงมีคะแนนการเปิดเผยอยู่ในระดับต่ำมาก (มีคะแนนต่ำกว่าร้อยละ 50) ได้แก่ เรื่องการประชุมระหว่างกันเองของกรรมการอิสระ และการประเมินผลงานประจำปีของตนเองมีคะแนนร้อยละ 32.32 เรื่องการระบุนวาระการดำรงตำแหน่งและมีการแจ้งเหตุหากพ้นตำแหน่งก่อนวาระมีคะแนนร้อยละ 43.43 เรื่องการกำหนดมูลค่าความสัมพันธ์ทางธุรกิจมีคะแนนร้อยละ 40.40 และ เรื่องการเปิดเผยรายการอื่นใดที่เห็นว่าผู้ถือหุ้น

และผู้ลงทุนทั่วไปควรทราบไว้ในรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบมีคะแนนร้อยละ 46.46 ซึ่งเป็นที่น่าสังเกตว่า ประเด็นเรื่องการกำหนดมูลค่าความสัมพันธ์ทางธุรกิจระหว่างกรรมการอิสระกับบริษัท ที่มีคะแนนการเปิดเผยต่ำสุดในปี 2550 (มีคะแนนเท่ากับร้อยละ 3.03) ยังคงมีการเปิดเผยเพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อยเท่านั้น โดยถือว่ามีระดับการเปิดเผยข้อมูลน้อยมาก เนื่องจากเป็นประเด็นสำคัญที่หลายหน่วยงานในต่างประเทศที่ได้กล่าวไว้ในบทที่ 2 เช่น ตลาดหลักทรัพย์นิวยอร์ก หลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีของอังกฤษ (UK Combined Code) และ CALPERS (นักลงทุนประเภทสถาบันที่มีชื่อเสียงของอเมริกา) ได้ให้ความสำคัญและมีการกำหนดเกณฑ์การวัดมูลค่าความสัมพันธ์ทางธุรกิจระหว่างกรรมการอิสระและบริษัทไว้อย่างชัดเจน

นอกจากนี้ การศึกษาดังนี้การเปิดเผยข้อมูลยังพบว่า ในปี 2552 ยังมีบริษัทจดทะเบียนร้อยละ 23.23 มีสัดส่วนของกรรมการอิสระต่ำกว่า 1 ใน 3 ของกรรมการทั้งคณะบริษัท และมีจำนวนกรรมการอิสระเฉลี่ยเท่ากับ 4.74 คน ซึ่งสูงกว่าจำนวนขั้นต่ำที่หลักเกณฑ์กำหนดไว้ 3 คน เพียงเล็กน้อยเท่านั้น และถือว่ายังมีจำนวนน้อยมากหากเปรียบเทียบกับต่างประเทศ เช่น เบลเยียม และอเมริกาที่มีจำนวนกรรมการอิสระเฉลี่ยเท่ากับ 5.59 คน และ 6.57 คน ตามลำดับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในอเมริกามีสัดส่วนเฉลี่ยของกรรมการอิสระในคณะกรรมการบริษัทค่อนข้างสูงคือเท่ากับ 55.90% (Dehaene *et al*, 2001)

ด้านจำนวนของคณะกรรมการตรวจสอบที่มีความรู้ความชำนาญทางบัญชีและการเงินพบว่า มีจำนวนเฉลี่ยเท่ากับ 1 คน (เท่ากับจำนวนขั้นต่ำที่หลักเกณฑ์กำหนดไว้) แต่หากเพิ่มเงื่อนไขการพิจารณาว่าต้องมีปริญญาทางด้านบัญชี ซึ่งเป็นคุณสมบัติด้านความรู้พื้นฐานในการสอบทานงบการเงิน พบว่า มีจำนวนเฉลี่ยเพียง 0.7 คน (จากตารางที่ 4.12) ซึ่งถือว่าเป็นจำนวนที่น้อยมากเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเพื่อนบ้าน เช่น มาเลเซีย ที่กำหนดให้มีการตรวจสอบอย่างน้อย 1 คน เป็นสมาชิกของสมาคมวิชาชีพบัญชี ซึ่งการเป็นสมาชิكدังกล่าวต้องเป็นผู้สอบบัญชีหรือผ่านการสอบในหลักสูตรที่กำหนด (ตลาดหลักทรัพย์ฯ, 2549) ผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ Tengamnuay and Stapleton (2009) ที่พบว่า มีบริษัทจดทะเบียนเพียงร้อยละ 10 เท่านั้นที่คณะกรรมการตรวจสอบทุกคนมีความรู้ทางด้านบัญชีและการสอบบัญชี

1.3 คุณภาพการเปิดเผยข้อมูล

หลังจากที่นำดัชนีปริมาณการเปิดเผยข้อมูลเชิงเปรียบเทียบและดัชนีการเปิดเผยข้อมูลมาปรับเป็นค่ามาตรฐานเพื่อรวมคำนวณเป็นคุณภาพการเปิดเผยข้อมูล พบว่า ในปี 2552 คุณภาพ

การเปิดเผยข้อมูลยังคงอยู่ในระดับน้อยโดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 0.58 คะแนน (จากตาราง ที่ 4.24) ซึ่งสูงขึ้นจากคะแนนเฉลี่ยในปี 2550 คิดเป็นร้อยละ 18.36 (จากตารางที่ 4.21) ดังนั้น บริษัทจดทะเบียนจึงควรให้ความสำคัญต่อการปรับปรุงให้มีคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลให้มากขึ้น

2. ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลกับขนาดบริษัทและประเภทอุตสาหกรรม

2.1 ขนาดบริษัท

ผลการศึกษาในปี 2550 ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลและดัชนีการเปิดเผยข้อมูลหลังปรับค่า กับขนาดของบริษัทที่พิจารณาจาก มูลค่าสินทรัพย์รวมและมูลค่ายอดขายรวม ซึ่งไม่สอดคล้องกับทฤษฎีการส่งสัญญาณและสมมติฐานที่ตั้งไว้ และไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Clifford and Evans (1997) ที่พบว่า ขนาดบริษัทมีผลต่อการเปิดเผยเรื่อง จำนวนการถือหุ้นและการกำหนดมูลค่าความสัมพันธ์ทางธุรกิจระหว่างกรรมการอิสระและบริษัท อีกทั้งยังไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ Camfferman and Cooke (2002), Akhtaruddin (2005), Alsaeed (2006), Braiotta and Zhou (2006), Teylor *et al.* (2008), พรพิพัฒน์ จูฑา (2548), โชติญาณ หิตะพงษ์ (2549) และ อังคณา แก้วประภา (2553) ที่กล่าวว่าขนาดบริษัทจะมีผลต่อการเปิดเผยข้อมูล แต่ทั้งนี้พบว่าสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Beretta and Bozzolan (2004) ที่ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างขนาดบริษัทกับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากหลักเกณฑ์ใหม่ยังไม่มีผลบังคับใช้อย่างสมบูรณ์ บริษัทจดทะเบียนจึงอาจยังไม่พร้อมหรือยังไม่เห็นความจำเป็นในการเปิดเผยมากนัก

แต่ผลการศึกษาในปี 2552 กลับพบว่า ดัชนีการเปิดเผยข้อมูลหลังปรับค่า มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับขนาดบริษัทที่พิจารณาจากมูลค่าสินทรัพย์รวม กล่าวคือ เมื่อมูลค่าสินทรัพย์รวมของบริษัทเพิ่มมากขึ้นจะส่งผลให้ดัชนีการเปิดเผยข้อมูลหลังปรับค่า เพิ่มขึ้นเช่นกัน ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการส่งสัญญาณและผลการวิจัยหลายงานวิจัยที่กล่าวไว้ข้างต้น ทั้งนี้อาจเนื่องจากว่า การปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ใหม่ทำให้บริษัทจดทะเบียนต้องมีค่าใช้จ่ายทั้งในด้านการสรรหากรรมการอิสระและคณะกรรมการตรวจสอบให้ตรงกับคุณสมบัติที่กำหนด และเมื่อพิจารณาในส่วนของการเปิดเผยรายละเอียดปลีกย่อยที่ทำให้ในแต่ละหลักเกณฑ์มีความชัดเจนขึ้น ซึ่งบริษัทอาจต้องมีต้นทุนในการเปิดเผยข้อมูลเพิ่มขึ้น ดังนั้น บริษัทขนาดใหญ่ซึ่งมีต้นทุนในการจัดทำต่ำกว่า (Alsaeed, 2006) และมีความพร้อมในด้านต่างๆมากกว่า จึงมีความสามารถในการเปิดเผยข้อมูลให้มีละเอียดครอบคลุมในประเด็นที่กำหนดสูงกว่าบริษัทขนาดเล็ก

2.2 ประเภทอุตสาหกรรม

ผลการศึกษาในปี 2550 พบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญระหว่างคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลและดัชนีการเปิดเผยข้อมูลหลังปรับค่า กับประเภทอุตสาหกรรม กล่าวคือ อุตสาหกรรมแต่ละประเภทมีค่าเฉลี่ยของคุณภาพการเปิดเผยข้อมูล และค่าเฉลี่ยของดัชนีการเปิดเผยข้อมูลหลังปรับค่าแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีสถาบันและสมมติฐานที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Camfferman and Cooke (2002), Teylor *et al.* (2008), พรพิพัฒน์ จูทา (2548) และ โชติญาณ หิตะพงษ์ (2549) ที่พบว่า ประเภทอุตสาหกรรมมีผลต่อการเปิดเผยข้อมูล แต่ทั้งนี้ไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Beretta and Bozzolan (2004), Akhtaruddin (2005), Alsaeed (2006) และ อังคณา แก้วประภา (2553) ซึ่งการพบความสัมพันธ์ดังกล่าวข้างต้น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากในปี 2550 หลักเกณฑ์ใหม่ยังไม่มีผลบังคับใช้อย่างสมบูรณ์ ดังนั้น คุณภาพการเปิดเผยข้อมูลโดยส่วนใหญ่จึงขึ้นอยู่กับ สภาวะแวดล้อมหรือการแข่งขันในแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรมที่จะเข้ามามีบทบาทต่อคุณภาพการเปิดเผยข้อมูล หรือกลุ่มอุตสาหกรรมบางกลุ่มอาจมีหน่วยงานหรือสถาบันที่นอกเหนือจากตลาดหลักทรัพย์ฯ และ ก.ล.ด. เข้าร่วมทำหน้าที่กำกับดูแลควบคุม เช่น กรณีกลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงิน ที่นอกจากจะต้องปฏิบัติตามที่ตลาดหลักทรัพย์ฯ กำหนดแล้วจะต้องคำนึงถึงระเบียบข้อบังคับของธนาคารแห่งประเทศไทยด้วย หรือ กรณีกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร ซึ่งเป็นอุตสาหกรรมที่มูลค่าการลงทุนที่ค่อนข้างสูงและการดำเนินงานค่อนข้างกระทบต่อสภาพสังคมโดยรวมจึงอาจมีข้อบังคับหรือกฎหมายพิเศษเข้ามาควบคุมเพิ่มเติม ดังนั้นจึงอาจเป็นสาเหตุที่ทำให้มีคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลแตกต่างจากกลุ่มอุตสาหกรรมอื่นๆ

แต่ผลการศึกษาในปี 2552 กลับไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลกับประเภทอุตสาหกรรม ทั้งนี้อาจเนื่องจากว่าในปีดังกล่าว บริษัทจดทะเบียนอาจอยู่ระหว่างการปรับตัวให้เข้ากับหลักเกณฑ์ใหม่ที่มีความเข้มงวดและชัดเจนในทางปฏิบัติมากขึ้น และการปรับปรุงหลักเกณฑ์ใหม่จะทำให้ทุกประเภทอุตสาหกรรมมีมาตรฐานการเปิดเผยข้อมูลเดียวกัน จึงอาจทำให้ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลกับประเภทอุตสาหกรรม

ดังนั้นจึงอาจสรุปผลการศึกษารวมได้ว่า ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลกับขนาดของบริษัทและประเภทอุตสาหกรรม อาจมีความสัมพันธ์กันแต่อาจไม่ใช่ความสัมพันธ์เชิงเส้นตรง และ อาจต้องนำปัจจัยเกี่ยวกับระยะเวลาในการเปลี่ยนแปลงหลักเกณฑ์มาร่วมพิจารณาด้วย

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลตามหลักเกณฑ์ใหม่เกี่ยวกับการกรรมการอิสระและคณะกรรมการตรวจสอบของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่ม SET100 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณภาพของการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการกรรมการอิสระและคณะกรรมการตรวจสอบ ซึ่งประกอบด้วยข้อมูล 2 ส่วน คือ เชิงปริมาณโดยพิจารณาจากจำนวนบรรทัดที่เปิดเผยเปรียบเทียบกับค่าประมาณการ และ ในเชิงคุณภาพหรือความสมบูรณ์ของเนื้อหาจากดัชนีการเปิดเผยข้อมูลในเรื่องกรรมการอิสระและคณะกรรมการตรวจสอบตามหลักเกณฑ์ที่ตลาดหลักทรัพย์ฯ และ ก.ล.ต. ปรับปรุงใหม่ รวมทั้งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลกับขนาดบริษัทและประเภทอุตสาหกรรมของบริษัทจดทะเบียนกลุ่ม SET 100 สำหรับระยะเวลาระหว่าง 1 ก.ค.- 31 ธ.ค. ปี 2551 และ ปี 2552 วิธีการศึกษาใช้ข้อมูลทุติยภูมิ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) และรายงานประจำปี ประจำปี 2550 เปรียบเทียบกับปี 2552 ซึ่งเป็นช่วงก่อนและหลังการบังคับใช้หลักเกณฑ์ใหม่ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ แบบประเมินผลการรายงานข้อมูล เพื่อนำมาวิเคราะห์เนื้อหาในการนับบรรทัดและการให้คะแนนการเปิดเผยข้อมูล การวิเคราะห์คุณภาพการเปิดเผยข้อมูลประยุกต์จากกรอบแนวคิดของ Beretta and Bozzolan (2008) และใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อหาค่า ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ ทดสอบสมมติฐานด้วยเทคนิคการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุซึ่งเป็นวิธีการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร

ผลการศึกษาด้านปริมาณการรายงานข้อมูลของบริษัทจดทะเบียนปี 2552 พบว่า มีปริมาณการเปิดเผยข้อมูลเฉลี่ยเท่ากับ 98.93 บรรทัด ซึ่งสูงขึ้นเล็กน้อยจากปี 2550 โดยกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม เป็นกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีปริมาณการเปิดเผยข้อมูลเฉลี่ยมากที่สุด และเมื่อนำมาเปรียบเทียบกับค่าประมาณการที่แต่ละบริษัทควรเปิดเผย พบว่า ค่าเฉลี่ยของปริมาณการเปิดเผยข้อมูลที่แท้จริงของทั้งสองปีมีค่าใกล้เคียงกับค่าเฉลี่ยของค่าประมาณการการเปิดเผยข้อมูล โดยในปี 2552 พบว่า ยังคงมีบริษัทจดทะเบียนที่เปิดเผยข้อมูลต่ำกว่าค่าประมาณการสูงถึง 47.96% โดยกลุ่มอุตสาหกรรมบริการ เป็นกลุ่มที่มีจำนวนร้อยละของบริษัทที่มีปริมาณการเปิดเผยข้อมูลต่ำกว่าค่าประมาณการมากที่สุด

สำหรับผลการศึกษาในด้านความสมบูรณ์ของเนื้อหา พบว่า ปี 2552 กลุ่มอุตสาหกรรม ธุรกิจการเงินเป็นกลุ่มที่มีคะแนนการเปิดเผยสูงสุดในทั้งสองปี และประเด็นที่ยังคงมีคะแนนการเปิดเผยข้อมูลในระดับน้อยมาก ได้แก่ เรื่องการประทุมระหว่างกันเองของกรรมการอิสระและการประเมินผลงานประจำปีของตนเองมีคะแนนร้อยละ 32.32 เรื่องการระบุวาระการดำรงตำแหน่งและมีการแจ้งเหตุหากพ้นตำแหน่งก่อนวาระมีคะแนนร้อยละ 43.43 เรื่องการกำหนดมูลค่าความสัมพันธ์ทางธุรกิจระหว่างกรรมการอิสระและบริษัทมีคะแนนร้อยละ 40.40 และ เรื่องการเปิดเผยรายการอื่นใดที่เห็นว่าผู้ถือหุ้นและผู้ลงทุนทั่วไปควรทราบไว้ในรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบมีคะแนนร้อยละ 46.46 นอกจากนี้ในการศึกษาดังนี้การเปิดเผยข้อมูลยังทำให้ทราบว่าในปี 2552 ยังคงมีบริษัทจดทะเบียนร้อยละ 23.23 มีสัดส่วนของกรรมการอิสระในคณะกรรมการบริษัทน้อยกว่า 1 ใน 3 ซึ่งต่ำกว่าที่หลักเกณฑ์กำหนดไว้ ในด้านคณะกรรมการตรวจสอบที่มีคุณสมบัติด้านความรู้ความเชี่ยวชาญทางบัญชีและการเงิน พบว่า มีจำนวนเฉลี่ยเท่ากับ 1 คน และหากเพิ่มเงื่อนไขว่าต้องมีปริญญาบัตรทางด้านบัญชีโดยตรง พบว่า มีจำนวนเฉลี่ยเพียง 0.7 คน

เมื่อนำผลการศึกษาทั้งในเชิงปริมาณและความสมบูรณ์ของเนื้อหา มาคำนวณเป็นคุณภาพการเปิดเผยข้อมูล พบว่า ในปี 2552 บริษัทจดทะเบียนยังคงมีคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลอยู่ในระดับน้อย โดยมีคะแนนคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลเฉลี่ยเท่ากับ 0.58 คะแนน เพิ่มขึ้นเพียงร้อยละ 18.36 จากปี 2550 โดยพบว่ากลุ่มอุตสาหกรรมที่มีคะแนนคุณภาพการเปิดเผยสูงที่สุดในทั้ง 2 ปี คือ กลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงิน ซึ่งมีคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลอยู่ในระดับปานกลาง

สำหรับผลการทดสอบสมมติฐานของปี 2550 พบว่า คุณภาพการเปิดเผยข้อมูลและดัชนีการเปิดเผยข้อมูลหลังปรับค่า มีความสัมพันธ์กับประเภทอุตสาหกรรม โดยพบว่า คุณภาพการเปิดเผยข้อมูลในกลุ่มธุรกิจการเงินและกลุ่มทรัพยากร มีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มอุตสาหกรรมอื่นๆ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ด้านผลการศึกษาดัชนีการเปิดเผยข้อมูลหลังปรับค่า พบว่า ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 กลุ่มธุรกิจการเงิน กลุ่มทรัพยากร กลุ่มเกษตรฯ และกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม มีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มอุตสาหกรรมอื่นๆ แต่ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่าง คุณภาพการเปิดเผยข้อมูลและดัชนีการเปิดเผยข้อมูลหลังปรับค่า กับขนาดของบริษัทที่พิจารณาจากมูลค่าสินทรัพย์รวมและมูลค่ายอดขายรวม

สำหรับผลการทดสอบสมมติฐานของปี 2552 พบว่า ดัชนีการเปิดเผยข้อมูลหลังปรับค่า มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับขนาดของบริษัทที่พิจารณาจากมูลค่าสินทรัพย์รวม ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 กล่าวคือ เมื่อสินทรัพย์รวมของบริษัทเพิ่มขึ้นจะทำให้ดัชนีการเปิดเผยข้อมูลหลังปรับ

ค่าสูงขึ้นเช่นกัน แต่ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลและดัชนีการเปิดเผยข้อมูลหลังปรับค่า กับประเภทอุตสาหกรรม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งนี้

1. ผลการศึกษาในครั้งนี้ พบว่า หลังจากที่ใช้หลักเกณฑ์ใหม่มีผลบังคับใช้ บริษัทจดทะเบียนยังคงมีคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลอยู่ในระดับน้อย ดังนั้นบริษัทจดทะเบียนจึงควรพัฒนาการเปิดเผยข้อมูลทั้งด้านปริมาณบรรทัดและความสมบูรณ์ของเนื้อหาตามหลักเกณฑ์ใหม่ให้มากขึ้น โดยเฉพาะประเด็นเกี่ยวกับการกรรมการอิสระที่ยังคงมีคะแนนการเปิดเผยน้อย ได้แก่ การประชุมระหว่างกันเอง การประเมินผลตนเอง และการกำหนดมูลค่าความสัมพันธ์ทางธุรกิจระหว่างกรรมการอิสระกับบริษัท และ ประเด็นที่ยังมีการเปิดเผยน้อยของคณะกรรมการตรวจสอบ ได้แก่ การเปิดเผยรายการอื่นใดที่เห็นว่าผู้ถือหุ้นและผู้ลงทุนควรทราบไว้ในรายงานคณะกรรมการตรวจสอบ
2. บริษัทจดทะเบียนและบริษัทที่กำลังจะเข้าจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ฯ ควรนำผลที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้ไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงโครงสร้างคณะกรรมการบริษัทให้มีกรรมการอิสระและคณะกรรมการตรวจสอบในสัดส่วนที่สูงขึ้น รวมทั้งการสรรหาคณะกรรมการตรวจสอบที่มีปณิธานทางบัญชีให้มากขึ้น เนื่องจากเป็นคุณสมบัติด้านความรู้พื้นฐานที่คณะกรรมการตรวจสอบควรมีในการสอบทานงบการเงิน
3. จากผลการศึกษาของปี 2550 พบความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลและดัชนีการเปิดเผยข้อมูลหลังปรับค่า กับประเภทอุตสาหกรรม และผลการศึกษาของ ปี 2552 ที่พบความสัมพันธ์ระหว่างดัชนีการเปิดเผยข้อมูลหลังปรับค่า กับขนาดบริษัทที่วัดจากมูลค่าสินทรัพย์รวม ดังนั้น บริษัทจดทะเบียนควรนำผลการศึกษาที่ได้ มาใช้เป็นแนวทางการปรับปรุงให้มีคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลที่เหมาะสมกับขนาดและประเภทอุตสาหกรรมที่ตนอยู่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งบริษัทจดทะเบียนในกลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงิน และ กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร ที่พบว่า มีคุณภาพการเปิดเผยสูงกว่ากลุ่มอุตสาหกรรมอื่นๆ นอกจากนี้ บริษัทจดทะเบียนควรคำนึงถึงสภาพแวดล้อม และ ข้อกำหนดที่อาจมีเพิ่มเติมนอกเหนือจากที่ ก.ล.ด.และตลาดหลักทรัพย์ฯ กำหนดไว้ซึ่งอาจแตกต่างกันไปในแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรม

4. ผู้ที่เกี่ยวข้อง ผู้ที่สนใจศึกษาด้านการกำกับดูแลกิจการในส่วนที่เกี่ยวกับกรรมการอิสระ และคณะกรรมการตรวจสอบ และ ผู้มีส่วนได้เสีย สามารถนำผลการศึกษาในครั้งนี้ไปใช้เป็น ข้อมูลในการพิจารณาความน่าเชื่อถือของบริษัทเพื่อตัดสินใจในการลงทุน โดยใช้ขนาดของบริษัท และประเภทอุตสาหกรรมเป็นปัจจัยหนึ่งประกอบในการพิจารณา

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. การศึกษาเกี่ยวกับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูล หากมีการเปลี่ยนหลักเกณฑ์ใหม่ ควรรอ เวลาสักระยะหนึ่งให้บริษัทพร้อมหรือเข้าใจหลักเกณฑ์ใหม่ อาจจะได้ผลการศึกษาด้านความ สมบูรณ์ของเนื้อหาที่เที่ยงธรรมและชัดเจนขึ้น

2. ควรเพิ่มการศึกษาปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมและข้อกำหนดที่อาจมีเพิ่มเติมสำหรับบาง กลุ่มอุตสาหกรรม โดยเฉพาะในกลุ่มธุรกิจการเงินและกลุ่มทรัพยากรที่ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ ของสถาบันที่กำกับดูแลเข้มงวดกว่ากลุ่มอุตสาหกรรมอื่น

3. ในการศึกษาครั้งต่อไปอาจนำตัวแปรหรือปัจจัยด้านอื่นๆ เช่น อายุการดำเนินงาน ลักษณะการถือหุ้น ปัจจัยด้านผู้บริหารและปัจจัยภายในอื่นๆของบริษัท มาทดสอบความสัมพันธ์ กับคุณภาพการเปิดเผยเพิ่มเติม และ ขยายการศึกษาไปยังกลุ่มอื่นๆ เช่น กลุ่มตลาดใหม่ เป็นต้น

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

กัลยา วานิชย์บัญชา. 2549. การใช้ SPSS for Windows ในการวิเคราะห์ข้อมูล. พิมพ์ครั้งที่ 8.

กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

โชติญาณ หิตะพงศ์. 2549. คุณลักษณะของบริษัทที่มีผลต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลใน “บท
รายงานและการวิเคราะห์ของฝ่ายบริหาร” ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่ง
ประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปรัชญามหาบัณฑิต สาขาการบัญชี, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. 2542. แนวทางปฏิบัติที่ดีของคณะกรรมการตรวจสอบ (Online).

www.set.or.th/th/regulations/rules/individual_files/BorJorRor2500_TH.pdf,

23 ตุลาคม 2551.

_____. 2542. แนวปฏิบัติของคณะกรรมการตรวจสอบ. กรุงเทพมหานคร: บริษัทบุญศิริ
การพิมพ์ จำกัด.

_____. 2542. ข้อพึงปฏิบัติที่ดีสำหรับบริษัทจดทะเบียน (Online). http://www.set.or.th/th/regulations/cg/files/2539/rcode_ac.pdf, 25 เมษายน 2552.

_____. 2543. ผลสำรวจความเห็นเรื่องปัญหาและวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับคณะกรรมการตรวจสอบใน
ประเทศไทย (Online). http://www.set.or.th/th/regulations/cg/update_doc_database_seminar.html, 15 กันยายน 2551.

_____. 2544. เรื่อง กรรมการที่เป็นอิสระของบริษัทจดทะเบียนใน “ตลาดหลักทรัพย์ใหม่”
พ.ศ. 2544 (Online). http://www.set.or.th/th/regulations/rules/mai_files_n/TorMorRor0107_TH.pdf, 25 เมษายน 2552.

_____. 2549. “บริษัทจดทะเบียนไทยกับพัฒนาการในการกำกับดูแลกิจการที่ดี.”
วารสารตลาดหลักทรัพย์ (Online). www.set.or.th, 10 กรกฎาคม 2551.

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. 2549. หลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีสำหรับบริษัทจดทะเบียน ปี 2549 (Online). http://www.set.or.th/th/regulations/circulated_memo/listed_company/c_listed_company_2006.html, 10 กรกฎาคม 2551.

_____. 2551. ประกาศตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เรื่องคุณสมบัติและขอบเขตการดำเนินงานของคณะกรรมการตรวจสอบ พ.ศ.2551 (Online). www.set.or.th/th/regulations/rules/individual_files/BorJorRor0104_1_TH.pdf, 10 กรกฎาคม 2551.

ถวิล นิลใบ. 2546. “Agency Theory and Corporate Governance.” เอกสารประกอบคำบรรยาย การสอนวิชาเศรษฐศาสตร์ว่าด้วยภาครัฐ (Online). <http://www.eco.ru.ac.th/tawin/ec621/index.htm>, 6 กันยายน 2551.

พรพิพัฒน์ จูฑา. 2548. ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพของการเปิดเผยความเสี่ยงกับผลการดำเนินงานทางการเงินของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาการบัญชี, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศิริชัย พงษ์วิชัย. 2550. การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยคอมพิวเตอร์. พิมพ์ครั้งที่ 17. กรุงเทพมหานคร: บริษัท สุพีเรีย พรินติ้งเฮาส์ จำกัด.

ศูนย์พัฒนาการกำกับดูแลกิจการบริษัทจดทะเบียน. 2550. ประเด็นปัญหาการปฏิบัติตามหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี ฉบับที่ 3 เรื่องคุณสมบัติของกรรมการอิสระ/กรรมการตรวจสอบ ธันวาคม 2550 (Online). http://www.set.or.th/th/regulations/cg/files/2007/CGFAQ_Volum3.doc, 7 ตุลาคม 2551.

สถณี อาชวานันทกุล. 2551. จุดเปลี่ยนตลาดทุน: โครงสร้างการบริหารจัดการตลาดหุ้นที่เปลี่ยนแปลงสภาพเป็นบริษัทแล้ว (Online). http://www.bangkokbiznews.com/2008/05/19/news_26429985.php?news_id=26429985, 8 พฤศจิกายน 2551.

สมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย. 2550. การสำรวจการกำกับดูแลกิจการบริษัทจดทะเบียนไทย (Online). www.thai-iod.com, 7 ตุลาคม 2551.

สมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย. 2552. ผลสำรวจการกำกับดูแลกิจการบริษัทจดทะเบียนปี 2551 (Online). <http://www.ryt9.com/s/prg/475807/>, 11 กรกฎาคม 2552.

สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์. 2547. การกำหนดนิยามสำหรับ
กรรมการอิสระ (Online). <http://capital.sec.or.th/webapp/nrs/data/3400s.pdf>,
20 กุมภาพันธ์ 2551.

_____. 2547. การปรับปรุงบรรษัทภิบาลของบริษัทจดทะเบียนไทยกรรมการอิสระ (Online).
<http://capital.sec.or.th/webapp/nrs/data/3380s.pdf>, 20 กุมภาพันธ์ 2551.

_____. 2550. การสำรวจการกำกับดูแลกิจการบริษัทจดทะเบียนไทย (Online).
http://www.sec.or.th/CG/Content_0000000858.jsp?categoryID=CAT0000013&lang=th,
7 กรกฎาคม 2551.

_____. 2551. เตรียมพร้อมรับเกณฑ์กรรมการตรวจสอบใหม่ (Online). http://www.sec.or.th/CG/Content_0000000858.jsp?categoryID=CAT0000013&lang=th, 7 กรกฎาคม 2551.

_____. 2551. รายงานการกำกับดูแลกิจการบริษัทจดทะเบียนประจำปี 2551 (โครงการ CGR
ของ IOD) (Online). [http://www.sec.or.th/CG/Content_0000000858.jsp?categoryID =](http://www.sec.or.th/CG/Content_0000000858.jsp?categoryID=CAT0000013&lang=th)
CAT0000013&lang=th, 10 ธันวาคม 2551.

_____. 2551. หนังสือเวียนที่ กตต.ก.(ว) 32/2551 เรื่องการปรับปรุงข้อกำหนดเกี่ยวกับกรรมการ
อิสระและกรรมการตรวจสอบ (Online). [http://capital.sec.or.th/webapp/nrs/nrs_main_](http://capital.sec.or.th/webapp/nrs/nrs_main_search.php?chkPost=1)
search.php?chkPost=1, 10 สิงหาคม 2551.

_____. 2552. บทบาทใหม่ของกรรมการอิสระ (Online). [http://www.thailca.com/](http://www.thailca.com/newsletter/Rule1Q2.52.pdf)
newsletter/Rule1Q2.52.pdf, 8 กรกฎาคม 2552.

สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. 2549. เอกสารรับฟังความคิดเห็น เรื่อง การปรับปรุงข้อกำหนดเกี่ยวกับกรรมการอิสระและกรรมการตรวจสอบ (Online). <http://www.set.or.th/th/news/download/files/hearing.pdf>, 25 เมษายน 2552.

สมบูรณ์ สารพัด. 2547. ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของคณะกรรมการตรวจสอบกับรายงานของผู้สอบบัญชี. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการบัญชี, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อังคณา แก้วประภา. 2553. ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพของการรายงานความเสี่ยงกับขนาดและประเภทกลุ่มอุตสาหกรรมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

อุษณา ภัทรมนตรี. 2548. การกำกับดูแลกับการเปิดเผยข้อมูลของธนาคารไทยขนาดเล็ก. รายงานการวิจัย. คณะบริหารธุรกิจ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

_____. 2550. การตรวจสอบภายในสมัยใหม่. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: เท็กซ์ แอนด์ เจอร์นัล พับลิเคชั่น.

Akhtaruddin, M. 2005. "Corporate mandatory disclosure practices in Bangladesh." **The International Journal of Accounting** 40: 399-422.

Alsaed, K. 2006. "The association between firm-specific characteristics and disclosure the case of Saudi Arabia." **Managerial Auditing Journal** 20 (5): 476-496.

Beretta, S. and Bozzolan, S. 2004. "A framework for the analysis of firm risk communication." **The International Journal of Accounting** 39: 265-288.

Beretta, S. and Bozzolan, S. 2008. "Quality versus quantity: the case of forward-looking disclosure." **Journal of Accounting, Auditing and Finance** 23(3): 333-375.

- Braiotta, L. and Zhou, J. 2006. “An exploratory study of the effects of the Sarbanes-Oxley Act, the SEC and United States stock exchange(s) rules on audit committee alignment.” **Managerial Auditing Journal** 21(2): 166-190.
- Camfferman, K and Cooke, T.E. 2002. “An Analysis of Disclosure in the Annual Reports of U.K. and Dutch Companies.” **Journal of International Accounting Research** 1: 3-30.
- Chadbourne & Parke LLP. 2008. **Nasdaq and NYSE Amend Definition of Independent Director** (Online). <http://www.chadbourne.com/clientalerts/2008/defofinddir/>, 15 April 2009.
- Clifford, P. and Evans, R. 1997. “Non-Executive Directors: A Question of Independence.” **Corporate Governance - Scholarly research and Theory papers** 5(4): 254-231.
- Combine code. 2003. **The Combined Code On Corporate Governance** (Online). http://www.fsa.gov.uk/pubs/ukla/lr_comcode2003.pdf, 20 January 2009.
- Davidson III, W.N., Xie, B. and Xu, W. 2004. “Market reaction to voluntary announcements of audit committee appointments: The effect of financial expertise.” **Journal of Accounting and Public Policy** 23: 279-293.
- Dehaene, A., Vuyst, V. and Ooghe, H. 2001. “Corporate performance and board structure in Belgian companies.” **Long Range Planning** 34: 383-398.
- Kim, K.A., Kitsabunnarat-Chatjuthamard, P. and Nofsinger, J.R. 2007. “Large shareholders board independence, and minority shareholder rights: Evidence from Europe.” **Journal of corporate Finance** 13: 859-880.
- Powell, W. 2007. “The New Institutionalism” **The International Encyclopedia of Organization Studies** Sage Publishers.

Sarbanes Oxley Act. 2002. **Sarbanes-Oxley Act Audit Guide** (Online).

<http://www.soxtoolkit.com/sox-aud.htm>, 16 April 2009.

Spence, M. 1973. "Job Market Signaling." **Quarterly Journal of Economics** 87: 355-374.

Taylor, G., Tower, G., Van Der Zahn, M. and Neilson, J. 2008. "Corporate governance determinants on Australian resource companies' financial instrument disclosure practices." **Asian Review of Accounting** 16(1): 56-73.

Tengamnuay, K. and Stapleton, P. 2009. "The role of the audit committee in Thailand: a mature monitoring mechanism or an evolving process?." **Journal of Management and Governance** 13(3): 131-161

The American Institute of Certified Public Accounts. 2009. **The New Role of Audit Committees** (Online). http://www.aicpa.org/audcommctr/guidance_resources/improve_function/build_foundation_governance/26.htm, 16 April 2009.

The California Public Employees' Retirement System. 2008. **"Global Principles of Accountable Corporate Governance"** (Online). <http://www.calpers-governance.org/principles/docs/2008-8-18-global-principles-accountable-corp-gov-final.pdf>, 15 April 2009.

Tolbert, P.S. and Zucker, L.G. 1983. "Institutional Sources Of Change in the Formal Structure of Organization: The Diffusion of Civil Service Reform 1880-1935." **Administrative Science Quarterly** 28: 22-39.

Turley, S. and Zaman, M. 2004. "The Corporate Governance Effects of Audit Committees." **Journal of Management and Governance** 8: 305-332.

**แบบประเมินผลคุณภาพการเปิดเผยข้อมูล
เรื่องกรรมการอิสระและคณะกรรมการตรวจสอบ**

ชื่อบริษัท _____ ชื่อย่อ _____

ส่วนที่ 1

ขนาดของบริษัท

1. Natural log ของยอดสินทรัพย์รวม = _____
2. Natural log ของยอดขาย = _____

ประเภทอุตสาหกรรม _____

ปริมาณการเปิดเผยข้อมูล

การเปิดเผยข้อมูล	จำนวนบรรทัด
- การเปิดเผยข้อมูลเรื่องกรรมการอิสระ	
- การเปิดเผยข้อมูลเรื่องคณะกรรมการตรวจสอบ	
การเปิดเผยข้อมูลรวม	

ส่วนที่ 2 คะแนนการเปิดเผยข้อมูล

คะแนนการเปิดเผยข้อมูลในเรื่อง กรรมการอิสระและคณะกรรมการตรวจสอบ จะเป็นการประเมินการเปิดเผยข้อมูลจากแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) / รายงานประจำปีของบริษัท (Annual Report) โดยใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่อง ดังนี้

เปิดเผยการปฏิบัติ = บริษัทเปิดเผยรายงานนี้ใน แบบ56-1 / รายงานประจำปี

ไม่เปิดเผยการปฏิบัติ = บริษัทไม่ได้เปิดเผยรายงานนี้ใน แบบ56-1 / รายงานประจำปี

1. จำนวนและคุณสมบัติของกรรมการอิสระ (ส่วนที่คงเดิม)

รายการ	เปิดเผย การปฏิบัติ	ไม่เปิดเผย การปฏิบัติ	หมายเหตุ
1. จำนวน			
- มีกรรมการอิสระขั้นต่ำ 3 คน			
2. ไม่มีความสัมพันธ์ทางสายโลหิตหรือโดยการจดทะเบียนกับ ผู้บริหาร หรือผู้ถือหุ้นรายใหญ่			
- ไม่มีกรรมการอิสระท่านใดมีนามสกุลเดียวกันกับผู้บริหาร หรือผู้ถือหุ้นรายใหญ่			
3. ไม่เป็นกรรมการที่ได้รับแต่งตั้งขึ้นเป็นตัวแทนของกรรมการ ของบริษัท			
- ระบุให้กรรมการอิสระต้องไม่เป็นตัวแทนเพื่อรักษา ผลประโยชน์ของกรรมการหรือผู้ถือหุ้นรายใหญ่			
4. หากกรรมการอิสระดำรงตำแหน่งเป็นกรรมการอิสระใน บริษัทใหญ่ บริษัทย่อยต้องเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวรวมทั้ง คำตอบแทนที่กรรมการอิสระได้รับ			
- ระบุรายชื่อกรรมการที่ปฏิบัติงานในตำแหน่งเป็นกรรมการ ของบริษัทใหญ่และบริษัทย่อย			
- ระบุข้อมูลคำตอบแทนของกรรมการอิสระ			

สรุป คะแนนการเปิดเผยข้อมูลเรื่องจำนวนและคุณสมบัติของกรรมการอิสระ (ส่วนที่คงเดิม)
(คะแนนเต็ม 5 คะแนน) = _____ คะแนน (___%)

2. จำนวนและคุณสมบัติของกรรมการอิสระ (ส่วนที่ปรับปรุงใหม่)

รายการ	เปิดเผย การปฏิบัติ	ไม่เปิดเผย การปฏิบัติ	หมายเหตุ
1. โครงสร้าง			
- สัดส่วนกรรมการอิสระมากกว่า 1 ใน 3 ของ กรรมการทั้งคณะ			
2. การถือหุ้น			
- กำหนดการถือหุ้นของกรรมการอิสระไม่เกิน 1 %			
3. ไม่เป็นกรรมการที่มีส่วนในการบริหาร พนักงาน ลูกจ้าง ที่ ได้รับเงินเดือนประจำ			
- กรรมการอิสระต้องไม่เป็นกรรมการฝ่ายบริหารหรือมี รายชื่อเป็นผู้บริหารของบริษัท			
- กรรมการอิสระต้องไม่เป็นพนักงาน ลูกจ้าง ของบริษัท			
- มีการกำหนดช่วงระยะเวลาของลักษณะความสัมพันธ์ดัง กล่าวคือ ปัจจุบันและ 2 ปี ก่อนได้รับการแต่งตั้ง			
4. ระบุลักษณะความสัมพันธ์ทางธุรกิจกับบริษัท ดังต่อไปนี้			
- ไม่เป็นผู้สอบบัญชีของบริษัท			
- ไม่เป็นผู้ให้บริการทางวิชาชีพอื่นแก่บริษัท เช่น ที่ปรึกษา ทางการเงิน / กฎหมาย			
- ไม่มีความสัมพันธ์ด้านการเงิน / ธุรกิจ / ส่วนตัว หรือมี ส่วนได้เสียกับบริษัท ที่มีนัยสำคัญอันมีผลทำให้ไม่สามารถทำ หน้าที่ได้อย่างเป็นอิสระ (เช่น การซื้อ / ขายวัตถุดิบ / สินค้า / บริการ / ถูยืมเงิน)			
5. ระบุระยะเวลาและมูลค่ารายการของความสัมพันธ์ทางธุรกิจ (ตามข้อ 4) กับบริษัทดังต่อไปนี้			
- กำหนดระยะเวลาความสัมพันธ์ คือ ปัจจุบันและ 2 ปี ก่อน ได้รับการแต่งตั้ง			
- กำหนดมูลค่ารายการทางธุรกิจที่มีความสัมพันธ์ดังกล่าว ต้องไม่เกิน 20 ล้านบาทต่อปี หรือ 3% ของสินทรัพย์สุทธิ			

สรุป คะแนนการเปิดเผยข้อมูลเรื่องจำนวนและคุณสมบัติของกรรมการอิสระ (ปรับปรุงใหม่)

(คะแนนเต็ม 10 คะแนน) = _____ คะแนน (____%)

3. บทบาทหน้าที่ของกรรมการอิสระ

รายการ	เปิดเผย การปฏิบัติ	ไม่เปิดเผย การปฏิบัติ	หมายเหตุ
1. บทบาทการเป็นกรรมการบริษัท			
- จัดให้มีนโยบายกำกับดูแลกิจการ ซึ่งแสดงถึงแนวทางในการกำกับดูแลกิจการและบทบาทหน้าที่ของกรรมการ โดยการมีส่วนร่วมในการจัดทำและอนุมัตินโยบายดังกล่าว			
- จัดทำนโยบายด้านจริยธรรมธุรกิจ หรือ คู่มือจรรยาบรรณสำหรับกรรมการ ผู้บริหาร และ พนักงาน และสื่อสารให้เป็นที่ทราบและเข้าใจทั่วทั้งองค์กร เพื่อสร้างความมั่นใจว่านโยบายและแนวปฏิบัติได้รับการยึดถือและปฏิบัติตาม			
- มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายหลักในการดำเนินธุรกิจของบริษัท เช่น ด้านการเงิน การระดมเงินทุนและการบริหารเงินทุน			
- จัดให้มีระบบการควบคุมภายในและการประเมินความเสี่ยงพอ และ ความเหมาะสมของระบบการควบคุมภายใน			
- บริษัทมีการจัดทำนโยบายบริหารความเสี่ยง			
2. บทบาทหน้าที่เพิ่มเติม (ตามคำแนะนำของ ก.ล.ต.และ IOD)			
- ในปีที่ผ่านมาบริษัทมีการจัดประชุมคณะกรรมการเกิน 6 ครั้ง			
- ในปีที่ผ่านมากรรมการอิสระแต่ละท่านมีการเข้าร่วมประชุมมากกว่าร้อยละ 80 ของการประชุมทั้งหมด			
- กรรมการอิสระมีการประชุมระหว่างกันเอง โดยไม่มีกรรมการฝ่ายบริหารเข้าร่วมด้วย			
- กรรมการอิสระมีการประเมินผลงานประจำปีของตนเอง			
- ระบุวาระการดำรงตำแหน่ง และ มีการแจ้งเหตุผลหากพ้นตำแหน่งก่อนครบวาระ			

สรุป คะแนนการเปิดเผยข้อมูลเรื่องบทบาทหน้าที่ของกรรมการอิสระ

(คะแนนเต็ม 10 คะแนน) = _____ คะแนน (____%)

4. จำนวนและคุณสมบัติของกรรมการตรวจสอบ (ส่วนที่คงเดิม)

รายการ	เปิดเผย การปฏิบัติ	ไม่เปิดเผย การปฏิบัติ	หมายเหตุ
1. จำนวน			
- มีกรรมการตรวจสอบมากกว่าหรือเท่ากับ 3 คน			
2. การแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบ			
- ได้รับการแต่งตั้งจากคณะกรรมการหรือผู้ถือหุ้น			
3. ไม่เป็นกรรมการที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการบริษัท ให้ตัดสินใจในการดำเนินกิจการของบริษัทใหญ่ บริษัทย่อย			
- ไม่เป็นกรรมการผู้มีอำนาจลงนามผูกพันบริษัท			
4. มีกรรมการตรวจสอบอย่างน้อย 1 คน ที่มีความรู้และประสบการณ์ เพียงพอที่จะหน้าที่สอบทานความน่าเชื่อถือของงบการเงินได้			
- กรรมการตรวจสอบอย่างน้อย 1 คน มีคุณสมบัติตาม ข้อเสนอแนะของตลาดหลักทรัพย์ฯ และ ก.ล.ด. เรื่องความรู้ ความชำนาญทางบัญชีและการเงิน			

สรุป คะแนนการเปิดเผยข้อมูลเรื่องจำนวนและคุณสมบัติของกรรมการตรวจสอบ (ส่วนที่คงเดิม)
(คะแนนเต็ม 4 คะแนน) = _____ คะแนน (____%)

5. จำนวนและคุณสมบัติของกรรมการตรวจสอบ (ส่วนที่ปรับปรุงใหม่)

รายการ	เปิดเผย การปฏิบัติ	ไม่เปิดเผย การปฏิบัติ	หมายเหตุ
1. เป็นกรรมการอิสระ			
- กรรมการตรวจสอบทุกคนมีคุณสมบัติเป็นกรรมการอิสระ			
2. ไม่เป็นกรรมการของบริษัทใหญ่ และบริษัทย่อยลำดับ เดียวกัน			
- ไม่มีรายชื่อกรรมการตรวจสอบเป็นกรรมการในบริษัท ใหญ่และบริษัทย่อยในลำดับเดียวกัน (ที่เป็นบริษัทจดทะเบียน)			

สรุป คะแนนการเปิดเผยข้อมูลเรื่องจำนวนและคุณสมบัติของกรรมการตรวจสอบ
(ปรับปรุงใหม่) (คะแนนเต็ม 2 คะแนน) = _____ คะแนน (____%)

6. ขอบเขตหน้าที่ความรับผิดชอบของคณะกรรมการตรวจสอบ (ส่วนที่คงเดิม)

รายการ	เปิดเผย การปฏิบัติ	ไม่เปิดเผย การปฏิบัติ	หมายเหตุ
1. สอบทานให้บริษัทมีการรายงานทางการเงินอย่างถูกต้องและเพียงพอ			
- มีการประสานงานกับผู้สอบบัญชีภายนอก รวมทั้งเสนอแนะให้ผู้สอบบัญชีสอบทาน หรือ ตรวจสอบรายการใดๆ ที่เห็นว่าจำเป็นและเป็นเรื่องสำคัญ			
- มีการประสานงานกับฝ่ายบริหารเพื่อทบทวนและประเมินผลเกี่ยวกับนโยบายและหลักการบัญชี			
2. สอบทานให้บริษัทปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ รวมทั้งกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจของบริษัท			
- ระบุหน้าที่ของกรรมการตรวจสอบต้องการสอบทานให้บริษัทปฏิบัติตามข้อกำหนดและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยไว้ในรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ			
- ในปีที่ผ่านมา บริษัทไม่มีประวัติการกระทำผิดกฎหมายหรือถูกระเบียบของ ก.ล.ต. / ต.ล.ท. หรือ ถูกสั่งให้แก้ไขงบการเงิน			
3. ปฏิบัติการอื่นใดตามที่คณะกรรมการของบริษัทมอบหมายด้วยความเห็นชอบจากคณะกรรมการตรวจสอบ			
- ระบุหากกรรมการตรวจสอบต้องปฏิบัติงานอื่นใดนอกเหนือจากหน้าที่หลัก เช่น การทบทวนนโยบายการเงิน และการบริหารความเสี่ยง ทบทวนการปฏิบัติตามจรรยาบรรณทางธุรกิจของผู้บริหาร ทบทวนร่วมกับผู้บริหารในรายการสำคัญที่เสนอต่อสาธารณะชนตามที่กฎหมายกำหนด เช่น บทรายงานและการวิเคราะห์ของฝ่ายบริหาร เป็นต้น ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการตรวจสอบ			

สรุป คะแนนการเปิดเผยข้อมูลเรื่องขอบเขตหน้าที่ความรับผิดชอบของคณะกรรมการ
ตรวจสอบ (ส่วนที่คงเดิม) (คะแนนเต็ม 5 คะแนน) = _____ คะแนน (____%)

7. ขอบเขตหน้าที่ความรับผิดชอบของคณะกรรมการตรวจสอบ (ส่วนที่ปรับปรุงใหม่)

รายการ	เปิดเผย การปฏิบัติ	ไม่เปิดเผย การปฏิบัติ	หมายเหตุ
1. สอบทานให้บริษัทมีระบบการควบคุมภายใน และระบบการตรวจสอบภายในที่เหมาะสม รวมทั้งพิจารณาความเป็นอิสระของหน่วยงานตรวจสอบภายใน			
- จัดให้มีหน่วยงานตรวจสอบภายในขึ้นเป็นหน่วยงานหนึ่งภายในบริษัท หรือ ว่าจ้างบริษัทผู้ตรวจสอบภายในที่เป็นอิสระ และ มีการประเมินความเพียงพอและเหมาะสมของการควบคุมภายใน			
- พิจารณาความเหมาะสมของคู่มือ / แผนการตรวจสอบภายใน			
- หน่วยงานตรวจสอบภายในมีสายการรายงานตรงต่อคณะกรรมการตรวจสอบ โดยคณะกรรมการตรวจสอบมีอำนาจให้ความเห็นชอบในการแต่งตั้ง / โยกย้าย / เลิกจ้างหัวหน้าหน่วยงานตรวจสอบภายใน			
2. พิจารณา คัดเลือก เสนอ แต่งตั้ง และเข้าร่วมประชุมกับผู้สอบบัญชีโดยไม่มีฝ่ายจัดการเข้าร่วมอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง			
- ระบุการมีส่วนร่วมในการ พิจารณา แต่งตั้ง และ เสนอ คัดตอบแทนผู้สอบบัญชี			
- มีการประชุมร่วมกับผู้สอบบัญชีโดยปราศจากฝ่ายจัดการเข้าร่วมประชุมอย่างน้อย 1 ครั้งต่อปี			
3. พิจารณารายการที่เกี่ยวข้องกัน หรือ รายการที่อาจมีความขัดแย้งทางผลประโยชน์ให้เป็นไปตามกฎหมายและข้อกำหนดของตลาดหลักทรัพย์			
- ระบุรายการ รวมทั้งกำหนดแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับรายการที่เกี่ยวข้องกัน / รายการที่มีความขัดแย้งทางผลประโยชน์ / รายการระหว่างกัน			
- พิจารณา / อนุมัติ หรือ ให้ความเห็นต่อรายการที่อาจมีความขัดแย้งทางผลประโยชน์ / รายการที่สำคัญ			
รายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ (ต้องประกอบด้วยข้อมูลดังนี้)			
- ลงนามโดยประธานคณะกรรมการตรวจสอบ			

รายการ	เปิดเผย การปฏิบัติ	ไม่เปิดเผย การปฏิบัติ	หมายเหตุ
- ความเห็นเกี่ยวกับความถูกต้อง ครบถ้วน เป็นที่เชื่อถือ ได้ของรายงานทางการเงิน			
- ความเห็นเกี่ยวกับความเพียงพอของระบบควบคุม ภายในของบริษัท			
- ความเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วย หลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ฯ ข้อกำหนดของตลาด หลักทรัพย์ฯ หรือ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจของบริษัท			
- ความเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของผู้สอบบัญชี			
- ความเห็นเกี่ยวกับรายงานที่อาจมีความขัดแย้งทาง ผลประโยชน์			
- จำนวนการประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบ และ การเข้าร่วมประชุมของกรรมการตรวจสอบแต่ละท่าน			
- ความเห็นหรือข้อสังเกตโดยรวมที่คณะกรรมการ ตรวจสอบได้รับจากการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย			
- รายการอื่นที่เห็นว่าผู้ถือหุ้นและผู้ลงทุนทั่วไปควรทราบ ภายใต้ขอบเขตหน้าที่และความรับผิดชอบที่ได้รับมอบหมาย			

สรุป คะแนนการเปิดเผยข้อมูลเรื่องขอบเขตหน้าที่ความรับผิดชอบของคณะกรรมการตรวจสอบ
(ปรับปรุงใหม่) (คะแนนเต็ม 16 คะแนน) = _____ คะแนน (____%)

สรุปผลรวม

- คะแนนรวมในการเปิดเผยข้อมูลในเรื่องกรรมการอิสระ
(คะแนนเต็ม 25 คะแนน) = _____ คะแนน (____%)
- คะแนนรวมในการเปิดเผยข้อมูลในเรื่องคณะกรรมการตรวจสอบ
(คะแนนเต็ม 27 คะแนน) = _____ คะแนน (____%)
- คะแนนการเปิดเผยข้อมูลโดยรวมทั้ง 2 ส่วน
(คะแนนเต็ม 52 คะแนน) = _____ คะแนน (____%)

ส่วนที่ 3 การประเมินผลคุณสมบัติของคณะกรรมการตรวจสอบ ด้านความรู้ความชำนาญทางบัญชีและการเงิน

คุณสมบัติตามข้อเสนอแนะของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและ ก.ล.ต.

หลักเกณฑ์	มี	ไม่มี	จำนวน
1. สำเร็จการศึกษาขั้นต่ำปริญญาตรีทางบัญชี			
2. มีประสบการณ์ในสายงานที่เกี่ยวกับบัญชีหรือการเงินเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 3 ปีใน 5 ปีล่าสุด			
3. ในช่วง 5 ปีล่าสุดมีประสบการณ์ในสายงานที่เกี่ยวข้องกับบัญชีหรือการเงิน			

สรุปผล

1. จำนวนกรรมการตรวจสอบที่มีวุฒิการศึกษาทางด้านบัญชีโดยตรง = ____ ท่าน (____%)
2. จำนวนกรรมการตรวจสอบที่มีคุณสมบัติตามเงื่อนไขครบทุกข้อ = ____ ท่าน (____%)
3. จำนวนกรรมการตรวจสอบที่มีคุณสมบัติเข้าตามเงื่อนไขขั้นต่ำ 1 ข้อ = ____ ท่าน (____%)

คุณสมบัติตามหลักเกณฑ์ของ Sarbanes-Oxley Act และ US SEC

หลักเกณฑ์	มี	ไม่มี	จำนวน
1. ได้รับปริญญาบัตร / ประกาศนียบัตรด้านการบัญชี			
2. มีประสบการณ์การทำงานด้านการเงินหรือบัญชี			
3. มีประวัติที่มีผลต่อการพัฒนาความรู้ความชำนาญระดับสูงด้านการเงินและบัญชี เช่น CEO, CFO			
4. มีประสบการณ์เกี่ยวกับระบบการควบคุมภายในและการรายงานทางการเงิน			
5. มีประสบการณ์ในการตรวจสอบ , วิเคราะห์งบการเงิน			

สรุปผล

1. จำนวนกรรมการตรวจสอบที่มีคุณสมบัติตามเงื่อนไขครบทุกข้อ = ____ ท่าน (____%)
2. จำนวนกรรมการตรวจสอบที่มีคุณสมบัติเข้าตามเงื่อนไขขั้นต่ำ 1 ข้อ = ____ ท่าน (____%)

ภาคผนวก ข
การตรวจสอบเงื่อนไขของการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ
และผลการวิเคราะห์สมการ OLS Regression ของการคำนวณการเปิดเผยข้อมูล

การตรวจสอบเงื่อนไขของการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ และผลการวิเคราะห์สมการ OLS Regression ของการคำนวณการเปิดเผยข้อมูล

การตรวจสอบเงื่อนไขของการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis)

1. ความคลาดเคลื่อน e เป็นตัวแปรที่มีการแจกแจงแบบปกติ
2. ค่าเฉลี่ยของความคลาดเคลื่อนเป็นศูนย์ นั่นคือ $E(e) = 0$
3. ค่าความแปรปรวนของความคลาดเคลื่อนเป็นค่าคงที่ที่ไม่ทราบค่า $V(e) = \sigma_e^2$
4. e_i และ e_j เป็นอิสระต่อกัน ; $i \neq j$ นั่นคือ covariance (e_i, e_j) = 0 โดยมีเงื่อนไขที่เพิ่มจากการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงเส้นอย่างง่ายอีก 1 เงื่อนไข คือ
5. ตัวแปรอิสระ X_i และ X_j ต้องเป็นอิสระกัน

เงื่อนไขทั้ง 5 ข้อข้างต้นจะต้องเป็นจริง จึงจะสามารถใช้ทดสอบ F และ t ในการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร X และ Y โดยรายละเอียดการตรวจสอบเงื่อนไขทั้ง 5 ข้อมีดังนี้

1. การตรวจสอบความคลาดเคลื่อน e เป็นตัวแปรที่มีการแจกแจงแบบปกติหรือไม่

การตรวจสอบค่าความคลาดเคลื่อน e มีการแจกแจงแบบปกติหรือไม่ มีหลายวิธีด้วยกัน คือ Histogram, boxplot, stem-and-leaf, Normal Probability Plot หรือ Detrended Normal Plot ผู้วิเคราะห์จะต้องพิจารณาจากกราฟและสรุปเองว่าข้อมูลมีความสมมาตร หรือมีการแจกแจงแบบปกติหรือไม่จึงเป็นไปได้ที่นักวิเคราะห์จะสรุปต่างกัน จึงมีการใช้สถิติทดสอบเพื่อทดสอบว่า ข้อมูลมีการแจกแจงแบบปกติหรือไม่ควบคู่กันไปกับการพิจารณาจากกราฟ สำหรับสถิติทดสอบที่ใช้มี Kolmogorov-Smirnov Test กับ Shapiro-Wilk Test ซึ่งการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เลือกใช้สถิติทดสอบ Kolmogorov-Smirnov Test เนื่องจากประชากรที่ศึกษามีมากกว่า 50 หากค่า Sig. > 0.05 แสดงว่าค่าความคลาดเคลื่อนมีการแจกแจงปกติซึ่งจะเป็นไปตามเงื่อนไขของการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ

สมมติฐานของการทดสอบคือ

H_0 : ความคลาดเคลื่อนมีการแจกแจงปกติ

H_a : ความคลาดเคลื่อนไม่ได้มีการแจกแจงปกติ

ผลการตรวจสอบข้อมูลสำหรับการศึกษารั้วนี้พบว่าค่า Sig. (Significance) ของคุณภาพการเปิดเผยข้อมูล และ ดัชนีการเปิดเผยข้อมูล (หลังปรับค่า) ในปี 2550 เท่ากับ 0.200 และ 0.063 ตามลำดับ ส่วนในปี 2552 มีค่าเท่ากับ 0.124 และ 0.106 ตามลำดับ ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.05 ดังนั้นจึงไม่ปฏิเสธสมมติฐาน แสดงว่าข้อมูลตัวแปรที่ใช้ในการศึกษารั้วนี้มีการแจกแจงแบบปกติ ซึ่งเป็นไปตามข้อกำหนดของการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ

2. ค่าเฉลี่ยของความคลาดเคลื่อนเป็นศูนย์ นั่นคือ $E(e) = 0$

การหาค่า a และ b โดยทำให้ผลบวกกำลังสองของค่าความคลาดเคลื่อนมีค่าต่ำสุด จะทำให้ $\sum e_i = 0$ เนื่องจาก ค่าเฉลี่ยของความคลาดเคลื่อน $= E(e) = \frac{\sum e_i}{n} = \frac{0}{n} = 0$ ดังนั้นเงื่อนไขข้อนี้จึงเป็นจริงเสมอ

3. ค่าความแปรปรวนของความคลาดเคลื่อนเป็นค่าคงที่ที่ไม่ทราบค่า $V(e) = \sigma_e^2$

เป็นการตรวจสอบว่าค่า $Var(e) = \sigma_e^2$ เป็นค่าคงที่ทุกค่าของ X กรณีที่ $Var(e)$ ไม่เท่ากันทุกค่าของ X จะเรียกว่าเกิดปัญหา Heteroscedastic เนื่องจาก $Var(e) = Var(Y)$ ดังนั้นการตรวจสอบความคงที่ของค่าแปรปรวนจึงอาจพิจารณาจากกราฟ X กับ e หรือกราฟของ Y กับ e หรือระหว่าง e กับ Y ก็ได้

การทดสอบความแตกต่างกันของความแปรปรวน หรือการกระจายข้อมูลหลายๆชุดหรือหลายประชากร ซึ่งจะเป็นเงื่อนไขในการทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับการเท่ากันของค่าเฉลี่ยของหลายประชากร สถิติที่ใช้ในการทดสอบคือ Levene's test หากค่า Sig.>0.05 แสดงว่าความแปรปรวนของตัวแปรอิสระที่ใช้ในการศึกษาคงที่ทุกค่าของ X ซึ่งเป็นไปตามเงื่อนไขของการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ

สมมติฐานการทดสอบคือ

$$H_0: \sigma_1^2 = \sigma_2^2 = \dots = \sigma_k^2 : k = \text{จำนวนประชากร}, k \geq 2$$

$$H_0: \sigma_i^2 \neq \sigma_j^2 \text{ อย่างน้อย 1 คู่} : i \neq j$$

สำหรับการตรวจสอบข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ พบว่า ค่า Levene's test ของการวิเคราะห์ความถดถอยมากกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนด แสดงว่าข้อมูลตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้มีค่าความแปรปรวนที่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

4. การตรวจสอบความเป็นอิสระของค่าคลาดเคลื่อน

การตรวจสอบว่าค่า e_i และ e_j เป็นอิสระต่อกันหรือไม่ โดยใช้สถิติทดสอบ Durbin - Watson โดยถ้าค่า Durbin - Watson มีค่าใกล้ 2 คือมีค่าในช่วงระหว่าง 1.5- 2.5 จะสรุปว่า e_i และ e_j เป็นอิสระกัน และจากการคำนวณพบว่า ค่า Durbin - Watson ของคุณภาพการเปิดเผยข้อมูล และดัชนีการเปิดเผยข้อมูล (หลังปรับค่า) ในปี 2550 เท่ากับ 2.145 และ 2.128 ส่วนในปี 2552 เท่ากับ 2.012 และ 1.844 ตามลำดับ ซึ่งเป็นค่าที่อยู่ในช่วง 1.5- 2.5 ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าค่าความคลาดเคลื่อนเป็นอิสระต่อกัน

5. ตัวแปรอิสระ X_i และ X_j ต้องเป็นอิสระกัน

การตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ สามารถพิจารณาได้จากค่าสถิติ Tolerance และ Variance Inflation Factor (VIF) ซึ่งถ้าค่า Tolerance ของตัวแปร X_i มีค่าต่ำหรือมีค่าเข้าใกล้ศูนย์ แสดงว่าตัวแปรอิสระ X_i มีความสัมพันธ์กับตัวแปรอิสระอื่นๆมาก ส่วนค่า VIF ถ้ามีค่ามาก แสดงว่าตัวแปรอิสระ X_i มีความสัมพันธ์กับตัวแปรอิสระอื่นๆมาก ซึ่งจะทำให้เกิดปัญหา Multicollinearity เป็นการขัดแย้งกับเงื่อนไขของการวิเคราะห์ความถดถอย และ จากตารางภาคผนวกที่ 2 ค่า Tolerance ของตัวแปรทุกตัวมีค่าเข้าใกล้ 1 และค่า VIF ของตัวแปรทุกตัวก็มีค่าต่ำกว่า 1.5 ซึ่งถือว่าอยู่ในระดับที่ต่ำ ดังนั้นจึงอาจสรุปได้ว่าตัวแปรอิสระทุกตัวที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ไม่มีความสัมพันธ์กันเองหรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ ตัวแปรอิสระทุกตัวเป็นอิสระต่อกัน

ตารางผนวกที่ ข1 ค่า Variance Inflation Factor และ Tolerance ของตัวแปรอิสระ

ตัวแปร	ปี 2550				ปี 2552			
	คุณภาพ		ดัชนี		คุณภาพ		ดัชนี	
	การเปิดเผยข้อมูล		การเปิดเผยข้อมูล		การเปิดเผยข้อมูล		การเปิดเผยข้อมูล	
			(หลังปรับค่า)				(หลังปรับค่า)	
	Tolerance	VIF	Tolerance	VIF	Tolerance	VIF	Tolerance	VIF
ตัวแปรอิสระ								
ASSET	0.853	1.173	0.852	1.174	0.222	4.514	1.000	1.000
SALE	0.957	1.045	0.937	1.067	0.258	3.881	0.519	1.927
ประเภทอุตสาหกรรม								
TECH	0.946	1.057	0.904	1.106	0.751	1.331	1.006	0.994
SERVICE	0.903	1.107	0.829	1.206	0.677	1.477	1.016	0.985
RESOURCE	0.970	1.031	0.940	1.063	0.615	1.626	1.041	0.961
PROPCON	0.837	1.195	0.712	1.404	0.000	0.000	1.037	0.964
INDUS	0.962	1.040	0.952	1.051	0.811	1.232	1.005	0.995
FINCIAL	0.970	1.031	0.924	1.082	0.449	2.227	1.270	0.788
CPIND	-	-	-	-	0.942	1.061	1.035	0.966
AGRO	0.977	1.024	0.967	1.034	0.744	1.344	1.021	0.979

โดยที่ (ใช้กับตารางผนวกที่ ข1 และ ตารางผนวกที่ ข2)

ASSET	คือ	สินทรัพย์รวม (วัดจาก Natural log ของสินทรัพย์รวม)
SALE	คือ	ยอดขายรวม (วัดจาก Natural log ของยอดขายรวม)
AGRO	คือ	บริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร
CPIND	คือ	บริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภค
FINCIAL	คือ	บริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงิน
INDUS	คือ	บริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม
PROPCON	คือ	บริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง
RESOURCE	คือ	บริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร
SERVICE	คือ	บริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมบริการ
TECH	คือ	บริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี

ผลการวิเคราะห์สมการ OLS Regression ของการค่าประมาณการเปิดเผยข้อมูล

ตารางผนวกที่ ข2 ผลการวิเคราะห์สมการ OLS Regression ของการค่าประมาณการเปิดเผยข้อมูล

ตัวแปร	ผลการศึกษา ปี 2550		ผลการศึกษา ปี 2552	
	สัมประสิทธิ์ความถดถอย	t-prob	สัมประสิทธิ์ความถดถอย	t-prob
ค่าคงที่	40.919	0.047	32.306	0.263
ASSET (Ln ASSET)	3.715	0.075	6.869	0.016
AGRO	-10.515	0.461	7.242	0.634
FINCIAL	10.733	0.244	-14.642	0.275
CPIND	-	-	-29.633	0.422
INDUS	6.610	0.574	8.573	0.552
PROPCON	.a	.a	.a	.a
RESOURCE	23.844	0.031	-13.922	0.259
SERVICE	-3.759	0.673	-7.408	0.491
TECH	23.167	0.029	-4.048	0.760

ภาคผนวก ค

ปริมาณบรรทัดที่เปิดเผยข้อมูล คะแนนการเปิดเผยข้อมูล ดัชนีปริมาณเชิงเปรียบเทียบ (RQT)
ดัชนีการเปิดเผยข้อมูล (QUA) และ คะแนนคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลที่ได้จาก
แบบประเมินผลของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่ม SET 100
ประจำปี 2551 และ ปี 2552 (ชื่อย่อของบริษัทจำแนกตามประเภทอุตสาหกรรม)

ตารางผนวกที่ ก1 ปริมาณบรรทัดที่เปิดเผยข้อมูล คะแนนการเปิดเผยข้อมูล ดัชนีปริมาณเชิงเปรียบเทียบ (RQT) ดัชนีการเปิดเผยข้อมูล (QUA) และ คะแนนคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินผลของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่ม SET100 ปี 2551 (ชื่อย่อของบริษัทจำแนกตามประเภทอุตสาหกรรม)

ลำดับ	ชื่อย่อบริษัท	ปริมาณบรรทัดที่เปิดเผยข้อมูล	คะแนนการเปิดเผยข้อมูล	คะแนนดัชนี RQT	คะแนนดัชนี QUA	คะแนนคุณภาพการเปิดเผยข้อมูล
กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร						
1	CPF	92	38.00	20.226	0.73	0.529
2	KSL	62	46.00	-1.537	0.88	0.647
3	MINT	82	42.00	16.068	0.81	0.608
4	TUF	28	41.00	-38.443	0.79	0.421
5	TVO	66	38.00	3.683	0.73	0.479
กลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงิน						
6	ACL	96	44.00	3.433	0.85	0.616
7	BAY	125	43.00	23.620	0.83	0.654
8	BBL	67	46.00	-37.659	0.88	0.538
9	KBANK	114	45.00	11.045	0.87	0.662
10	KK	73	44.00	-17.942	0.85	0.551
11	KTB	93	43.00	-10.689	0.83	0.550
12	SCB	82	43.00	-12.871	0.83	0.544
13	SCIB	119	44.00	19.366	0.85	0.664
14	TISCO	158	48.00	63.801	0.92	0.886
15	TMB	121	36.00	19.804	0.69	0.482
16	CGS	39	41.00	-44.078	0.79	0.404
17	ASP	53	45.00	-30.655	0.87	0.536
18	BLS	130	46.00	48.328	0.88	0.797
19	BSEC	77	38.00	-4.500	0.73	0.454
20	KEST	79	44.00	-5.434	0.85	0.589
21	KGI	107	40.00	21.178	0.77	0.578
22	PHATRA	56	43.00	-27.752	0.83	0.499
23	TCAP	91	42.00	-0.939	0.81	0.557

ตารางผนวกที่ ก1 (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อย่อ บริษัท	ปริมาณบรรทัด ที่เปิดเผยข้อมูล	คะแนนการ เปิดเผยข้อมูล	คะแนน ดัชนี RQT	คะแนน ดัชนี QUA	คะแนนคุณภาพการ เปิดเผยข้อมูล
24	ZMICO	64	40.00	-18.093	0.77	0.459
กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม						
25	SAT	97	42.00	18.858	0.81	0.617
26	STANLY	28	36.00	-52.154	0.69	0.265
27	GSTEEL	126	38.00	39.182	0.73	0.586
28	SSI	73	42.00	-13.317	0.81	0.519
29	TUCC	74	40.00	-1.681	0.77	0.509
30	PTL	107	39.00	28.079	0.75	0.576
31	PTTCH	136	43.00	45.069	0.83	0.719
32	TPC	20	38.00	-64.042	0.73	0.275
กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง						
33	RICH	84	41.00	14.707	0.79	0.581
34	SAM	77	38.00	5.202	0.73	0.484
35	SCC	133	47.00	48.308	0.90	0.820
36	SCCC	36	26.00	-41.741	0.50	0.067
37	TPIPL	56	36.00	-26.807	0.69	0.341
38	TSTH	102	30.00	24.702	0.58	0.356
39	AMATA	56	31.00	-17.719	0.60	0.254
40	AP	69	35.00	-6.651	0.67	0.379
41	BLAND	68	32.00	-12.897	0.62	0.292
42	CK	71	41.00	-7.052	0.79	0.515
43	CPN	73	42.00	-6.234	0.81	0.541
44	HEMRAJ	78	42.00	3.194	0.81	0.569
45	ITD	91	33.00	11.144	0.63	0.387
46	LH	113	39.00	33.144	0.75	0.591
47	LPN	74	40.00	0.154	0.77	0.514
48	METRO	87	37.00	16.101	0.71	0.494
49	MJD	76	36.00	3.491	0.69	0.433
50	PLE	35	35.00	-39.174	0.67	0.281
51	PS	134	43.00	58.647	0.83	0.760

ตารางผนวกที่ ก1 (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อย่อ บริษัท	ปริมาณบรรทัด ที่เปิดเผยข้อมูล	คะแนนการ เปิดเผยข้อมูล	คะแนน ดัชนี RQT	คะแนน ดัชนี QUA	คะแนนคุณภาพการ เปิดเผยข้อมูล
52	QH	71	36.00	-7.270	0.69	0.400
53	ROJANA	57	35.00	-17.317	0.67	0.347
54	SC	105	42.00	31.250	0.81	0.654
55	SIRI	60	40.00	-16.250	0.77	0.465
56	SPALI	74	32.00	-1.205	0.62	0.327
57	STEC	79	37.00	2.717	0.71	0.453
58	TICON	68	34.00	-6.748	0.65	0.356
59	TYONG	28	28.00	-45.726	0.54	0.101
กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร						
60	BANPU	139	45.00	36.135	0.87	0.737
61	BCP	116	46.00	11.445	0.88	0.686
62	EGCO	98	45.00	-6.401	0.87	0.609
63	GLOW	83	35.00	-21.005	0.67	0.336
64	IRPC	81	41.00	-27.662	0.79	0.453
65	LANNA	93	40.00	0.094	0.77	0.514
66	PTT	74	43.00	-40.394	0.83	0.461
67	PTTAR	69	43.00	-39.547	0.83	0.463
68	PTTEP	80	44.00	-28.663	0.85	0.516
69	RATCH	205	43.00	101.606	0.83	0.889
70	TOP	122	43.00	14.382	0.83	0.626
กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ						
71	CPALL	39	38.00	-36.499	0.73	0.358
72	HMPRO	59	37.00	-13.123	0.71	0.406
73	LOXLEY	87	37.00	18.223	0.71	0.500
74	MAKRO	106	36.00	32.339	0.69	0.520
75	ROBINS	106	40.00	35.549	0.77	0.621
76	BGH	41	30.00	-32.222	0.58	0.188
77	BH	82	35.00	11.912	0.67	0.435
78	BEC	68	37.00	-0.669	0.71	0.443
79	MAJOR	54	32.00	-16.815	0.62	0.280

ตารางผนวกที่ ก1 (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อย่อ บริษัท	ปริมาณบรรทัด ที่เปิดเผยข้อมูล	คะแนนการ เปิดเผยข้อมูล	คะแนน ดัชนี RQT	คะแนน ดัชนี QUA	คะแนนคุณภาพ การเปิดเผยข้อมูล
80	MCOT	34	31.00	-36.848	0.60	0.197
81	BWG	94	37.00	31.632	0.71	0.541
82	ERAWAN	81	37.00	11.305	0.71	0.479
83	AOT	44	32.00	-38.114	0.62	0.216
84	BECL	97	40.00	20.100	0.77	0.574
85	PSL	70	39.00	-1.544	0.75	0.486
86	RCL	50	32.00	-21.793	0.62	0.265
87	THAI	83	38.00	-0.743	0.73	0.466
88	TTA	112	37.00	37.282	0.71	0.558
กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี						
89	CCET	101	35.00	-0.796	0.67	0.397
90	DELTA	61	36.00	-40.068	0.69	0.301
91	HANA	72	33.00	-24.926	0.63	0.278
92	ADVANC	121	47.00	13.217	0.90	0.714
93	DTAC	120	38.00	13.059	0.73	0.507
94	FORTH	95	33.00	0.965	0.63	0.356
95	JAS	97	36.00	-0.566	0.69	0.421
96	SAMART	109	41.00	13.149	0.79	0.576
97	THCOM	97	42.00	-4.953	0.81	0.545
98	TRUE	131	37.00	26.551	0.71	0.525
99	TT&T	107	41.00	4.356	0.79	0.547

ตารางผนวกที่ ค2 ปริมาณบรรทัดที่เปิดเผยข้อมูล คะแนนการเปิดเผยข้อมูล ดัชนีปริมาณเชิงเปรียบเทียบ (RQT) ดัชนีการเปิดเผยข้อมูล (QUA) และ คะแนนคุณภาพการเปิดเผยข้อมูล ที่ได้จากแบบประเมินผลของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่ม SET100 ปี 2552 (ชื่อย่อของบริษัทจำแนกตามประเภทอุตสาหกรรม)

ลำดับ	ชื่อย่อบริษัท	ปริมาณบรรทัดที่เปิดเผยข้อมูล	คะแนนการเปิดเผยข้อมูล	คะแนนดัชนี RQT	คะแนนดัชนี QUA	คะแนนคุณภาพการเปิดเผยข้อมูล
กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร						
1	CPF	179	43.00	59.368	0.83	0.730
2	GFPT	133	40.00	31.578	0.77	0.591
3	UVAN	47	36.00	-45.487	0.69	0.300
4	KSL	110	42.00	7.399	0.81	0.571
5	MINT	91	49.00	-18.952	0.94	0.653
6	TUF	63	40.00	-48.588	0.77	0.379
7	TVO	116	42.00	14.677	0.81	0.590
กลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงิน						
8	SABINA	55	55.00	0.000	0.65	0.377
กลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงิน						
9	ACL	108	48.00	14.112	0.92	0.719
10	BAY	117	48.00	6.143	0.92	0.698
11	BBL	58	45.00	-58.492	0.87	0.461
12	KBANK	103	48.00	-11.667	0.92	0.651
13	KK	119	51.00	20.593	0.98	0.801
14	KTB	201	45.00	85.454	0.87	0.843
15	SCB	13	40.00	-101.333	0.77	0.239
16	SCIB	194	41.00	87.329	0.79	0.761
17	TCAP	76	44.00	-31.228	0.85	0.512
18	TISCO	67	52.00	-31.999	1.00	0.684
19	TMB	125	45.00	16.624	0.87	0.660
20	ASP	81	41.00	4.277	0.79	0.541
21	KEST	67	45.00	-11.603	0.87	0.586
22	PHATRA	89	45.00	11.785	0.87	0.648

ตารางผนวกที่ ค2 (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อย่อ บริษัท	ปริมาณบรรทัด ที่เปิดเผยข้อมูล	คะแนนการ เปิดเผยข้อมูล	คะแนน ดัชนี RQT	คะแนน ดัชนี QUA	คะแนนคุณภาพการ เปิดเผยข้อมูล
กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม						
23	PTTCH	178	49.00	54.799	0.94	0.849
24	TPC	128	41.00	18.591	0.79	0.579
25	PTL	63	35.00	-40.329	0.67	0.292
26	SAT	79	47.00	-21.852	0.90	0.602
27	STANLY	105	44.00	2.805	0.85	0.602
28	GJS	86	38.00	-24.871	0.73	0.398
29	GSTEEL	116	42.00	-0.019	0.81	0.551
30	SSI	125	49.00	10.872	0.94	0.732
กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง						
31	DCC	117	44.00	28.385	0.85	0.670
32	MILL	73	41.00	-19.837	0.79	0.477
33	SCC	130	47.00	10.709	0.90	0.688
34	SCCC	142	41.00	40.315	0.79	0.636
35	TPIPL	50	37.00	-58.973	0.71	0.286
36	TSTH	104	48.00	2.127	0.92	0.687
37	AMATA	103	44.00	5.635	0.85	0.609
38	AP	49	38.00	-50.983	0.73	0.329
39	BLAND	61	32.00	-43.925	0.62	0.217
40	CK	72	47.00	-30.996	0.90	0.578
41	CPN	117	50.00	10.251	0.96	0.752
42	HEMRAJ	157	47.00	59.275	0.90	0.817
43	ITD	116	41.00	8.847	0.79	0.553
44	LH	92	44.00	-14.190	0.85	0.557
45	LPN	78	44.00	-16.114	0.85	0.552
46	MBK	78	39.00	-23.770	0.75	0.423
47	PF	112	43.00	13.887	0.83	0.610
48	PS	132	47.00	32.066	0.90	0.745
49	QH	128	44.00	25.293	0.85	0.662
50	ROJNA	78	41.00	-22.582	0.79	0.469

ตารางผนวกที่ ค2 (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อย่อ บริษัท	ปริมาณบรรทัด ที่เปิดเผยข้อมูล	คะแนนการ เปิดเผยข้อมูล	คะแนน ดัชนี RQT	คะแนน ดัชนี QUA	คะแนนคุณภาพการ เปิดเผยข้อมูล
51	SC	119	45.00	22.864	0.87	0.677
52	SIRI	123	44.00	21.032	0.85	0.650
53	SPALI	118	41.00	19.557	0.79	0.581
54	STEC	85	45.00	-9.694	0.87	0.591
55	TICON	86	45.00	-10.294	0.87	0.589
56	TYONG	94	41.00	1.109	0.79	0.532
กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร						
57	BANPU	155	50.00	57.437	0.96	0.877
58	BCP	75	48.00	-18.220	0.92	0.633
59	EGCO	111	48.00	16.716	0.92	0.726
60	ESSO	131	39.00	36.816	0.75	0.583
61	GLOW	35	36.00	-61.308	0.69	0.258
62	IRPC	99	45.00	0.622	0.87	0.618
63	LANNA	134	48.00	58.067	0.92	0.835
64	PTT	62	41.00	-51.960	0.79	0.392
65	PTTAR	82	44.00	-18.459	0.85	0.546
66	PTTEP	104	48.00	-1.029	0.92	0.679
67	RATCH	112	48.00	17.049	0.92	0.727
68	SGP	84	44.00	2.698	0.85	0.602
69	TOP	95	44.00	-4.666	0.85	0.582
70	TTW	53	41.00	-33.767	0.79	0.440
กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ						
71	BIGC	80	43.00	-17.095	0.83	0.527
72	CPALL	112	42.00	13.590	0.81	0.587
73	HMPRO	102	45.00	11.591	0.87	0.647
74	LOXLEY	159	43.00	70.712	0.83	0.760
75	MAKRO	77	40.00	-16.862	0.77	0.463
76	ROBINS	95	48.00	6.431	0.92	0.699
77	BEC	75	43.00	-12.279	0.83	0.540
78	MAJOR	30	32.00	-58.985	0.62	0.177

ตารางผนวกที่ ค2 (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อย่อ บริษัท	ปริมาณบรรทัด ที่เปิดเผยข้อมูล	คะแนนการ เปิดเผยข้อมูล	คะแนน ดัชนี RQT	คะแนน ดัชนี QUA	คะแนนคุณภาพ การเปิดเผยข้อมูล
79	MCOT	78	36.00	-9.949	0.69	0.394
80	BGH	92	38.00	-3.792	0.73	0.454
81	BH	112	45.00	24.899	0.87	0.682
82	KH	75	42.00	-8.095	0.81	0.530
83	CENTEL	35	34.00	-57.862	0.65	0.224
84	AOT	111	38.00	4.280	0.73	0.475
85	BECL	80	46.00	-18.143	0.88	0.590
86	PSL	83	41.00	-10.623	0.79	0.501
87	RCL	70	39.00	-25.023	0.75	0.419
88	THAI	164	45.00	53.154	0.87	0.757
89	TTA	152	45.00	54.038	0.87	0.759
กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี						
90	ADVANC	126	50.00	17.126	0.96	0.770
91	DTAC	110	43.00	2.654	0.83	0.580
92	IEC	45	29.00	-36.019	0.56	0.173
93	SAMART	74	46.00	-20.542	0.88	0.584
94	THCOM	153	45.00	54.552	0.87	0.761
95	TRUE	125	42.00	16.615	0.81	0.595
96	TWZ	108	40.00	27.742	0.77	0.581
97	CCET	73	48.00	-29.096	0.92	0.604
98	DELTA	90	47.00	-8.366	0.90	0.638
99	HANA	70	37.00	-24.671	0.71	0.377

ประวัติการศึกษาและการทำงาน

ชื่อ – สกุล

นางสาวอังคณาพร สงดวง

วัน เดือน ปีเกิด

วันที่ 12 เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2524

สถานที่เกิด

จังหวัดสงขลา

ประวัติการศึกษา

บริหารธุรกิจ (การบัญชี)

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

สถานที่ทำงานปัจจุบัน

บมจ. ธนาคารกรุงไทย สาขาหนองจอก

